

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ**

Έκθεση Ελέγχου

**«Οριζόντιος Έλεγχος Ιδίων Εσόδων
Δήμων Θεσσαλονίκης, Πειραιά, Ηρακλείου
Κρήτης, Γλυφάδας και Καλαμαριάς
χρήσης 2013»**

Αθήνα, Οκτώβριος 2015

Πίνακας Περιεχομένων

Σύνοψη	5
1. Εισαγωγή	10
2. Αντικείμενο Ελέγχου	12
2.1. Βασικά οικονομικά στοιχεία	12
2.2. Πρόσφατες σημαντικές αλλαγές	15
2.3. Λογοδοσία και εκθέσεις ελέγχου	17
2.4. Πεδίο Ελέγχου	19
2.5. Ευθύνη της Διοίκησης	20
3. Συμπεράσματα	21
3.1. Ανεπαρκείς διαδικασίες βεβαίωσης και έλλειψη πληρότητας εσόδων	21
3.1.1. Δημοτικά Τέλη – Δημοτικός Φόρος – Τέλος Ακίνητης Περιουσίας	22
3.1.2. Τέλη επί ακαθαρίστων εσόδων επιτηδευματιών	32
3.1.3. Τέλος διαμονής παρεπιδημούντων	40
3.1.4. Έσοδα από πρόστιμα Κ.Ο.Κ.	42
3.1.5. Τέλη χρήσης κοινοχρήστων χώρων	49
3.1.6. Τέλη και πρόστιμα διαφήμισης	53
3.1.7. Έσοδα από εκμίσθωση ακινήτων	56
3.1.8. Έσοδα από πολεοδομικές εφαρμογές (πρόστιμα – απαλλοτριώσεις)	59
3.1.9. Έσοδα κοιμητηρίων	62
3.1.10. Λοιπές Κατηγορίες	64
3.1.10.1. Έσοδα από κατασκευή, ανακατασκευή και συντήρηση πεζοδρομίων	64
3.1.10.2. Τέλη διέλευσης	64
3.1.10.3. Τέλη ελλιμενισμού	65
3.1.10.4. Λοιπά έσοδα από δαπάνες πραγματοποιηθείσες για λογ/σμό τρίτων	65
3.1.10.5. Πνευματικά δικαιώματα κινηματογραφικού έργου	66
3.2. Δυσλειτουργίες στις διαδικασίες είσπραξης εσόδων	67
3.2.1. Ενηλικίωση Απαιτήσεων - Βαθμός εισπραξιμότητας	67
3.2.2. Ειδικά Θέματα	71
3.2.3. Αναγκαστικά Μέτρα	73
3.2.4. Επίδικες Απαιτήσεις - Προβλέψεις	78
3.3. Ελλιπής οικονομική πληροφόρηση	80
3.4. Ελλείψεις στα πληροφοριακά συστήματα	81
4. Συστάσεις	82
4.1. Πλαίσιο Εσωτερικών Δικλίδων	82
4.1.1. Οργανωτική και Διοικητική Δομή	83
4.1.1.1. Διαχείριση Ανθρώπινου Δυναμικού	83
4.1.1.2. Διεύθυνση Νομικής Υπηρεσίας	84
4.1.2. Διαδικασία Διαχείρισης Εσόδων	84
4.1.2.1. Αναγνώριση και Βεβαίωση	84
4.1.2.2. Είσπραξη Εσόδων	85
4.1.2.3. Ελεγκτικές Διαδικασίες	86
4.2. Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση	88
4.2.1. Οικονομικές Καταστάσεις	88
4.3. Συστάσεις προς την Κεντρική Κυβέρνηση	89
4.3.1. Κωδικοποίηση νομοθεσίας	89
4.3.2. Κοινό Μητρώο φυσικών και νομικών προσώπων	89

4.3.3.	Διάδραση - Συνεργασία μεταξύ Δημοσίων Υπηρεσιών	89
4.3.4.	Σύσταση Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου στους Δήμους	90
4.3.5.	Ελεγκτής Νομιμότητας	90
4.4.	Συστάσεις προς την Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας (Κ.Ε.Δ.Ε.).....	90
4.4.1.	Συντονισμός ενεργειών για παρόχους ηλεκτρικής ενέργειας/Δ.Ε.Δ.Δ.Η.Ε.....	90
4.4.2.	Συντονισμός για εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες	91
5.	Απαντήσεις ελεγχομένων	92
6.	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	97
6.1.	Νομοθετικό πλαίσιο ελέγχου.....	97
6.2.	Νομοθετικό πλαίσιο Ο.Τ.Α. α' βαθμού.....	97

Συντμήσεις – Ακρωνύμια

Γ.Γ.Π.Σ.	Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων
Ε.Δ.Σ.Ν.Α.	Ενιαίος Διαβαθμιδικός Σύνδεσμος Νομού Αττικής
Δ.Ε.Δ.Δ.Η.Ε.	Διαχειριστή Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας
Δ.Ε.Η.	Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού
Δ.Τ.	Δημοτικά Τέλη
Δ.Φ.	Δημοτικός Φόρος
Ε.Σ.	Ελεγκτικό Συνέδριο
Κ.Α.Π	Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι
Κ.Ε.Δ.Ε.	Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας
Κ.Ο.Κ.	Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας
Ο.Ε.Υ.	Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας
Ο.Τ.Α.	Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Τ.Α.Π.	Τέλος Ακίνητης Περιουσίας
ΥΠ.ΕΣ.	Υπουργείο Εσωτερικών
INTOSAI	International Organization of Supreme Audit Institutions - Διεθνής Οργανισμός των Ανώτατων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων

Σύνοψη

Η παρούσα έκθεση περιγράφει τα αποτελέσματα του οριζοντίου ελέγχου ιδίων εσόδων, χρήσης 2013, των Δήμων Θεσσαλονίκης, Πειραιά, Ηρακλείου Κρήτης, Γλυφάδας, και Καλαμαριάς ο οποίος διενεργήθηκε από πέντε ομάδες ελέγχου και υποστηρίχθηκε από την ομάδα συντονισμού¹. Ο έλεγχος ξεκίνησε στις 28-01-2015 και ολοκληρώθηκε στις 08-05-2015.

Οι βασικοί στόχοι του ελέγχου ήταν αξιολόγηση των διαδικασιών εσωτερικών δικλίδων που αφορούν στην πληρότητα και εισπραξιμότητα των ιδίων εσόδων των ως άνω Δήμων για την χρήση 2013.

Το βασικό συμπέρασμα του ελέγχου είναι η αδυναμία των Δήμων να εξασφαλίσουν την πληρότητα των ιδίων εσόδων τους και να βελτιώσουν την εισπραξιμότητα των απαιτήσεών τους ως απόρροια: α) των αδυναμιών του συστήματος εσωτερικών δικλίδων, β) των ελλείψεων και της πολυπλοκότητας στο νομοθετικό και ρυθμιστικό πλαίσιο και γ) της ανεπαρκούς επικοινωνίας και συνεργασίας με τρίτους φορείς, με αποτέλεσμα τη σημαντική απώλεια εσόδων.

Ο έλεγχος εντόπισε ουσιώδεις ελλείψεις στη διαδικασία προσδιορισμού της δυνητικής βάσης υπολογισμού των ιδίων εσόδων, της αναγνώρισης των υπόχρεων οφειλετών και της έγκαιρης σύνταξης χρηματικών καταλόγων.

Η οίκοθεν βεβαίωση αποτελεί την κύρια διαδικασία είσπραξης εσόδων, επαφίεται στην καλή προαίρεση των υπόχρεων οφειλετών, δεν διασφαλίζει την πληρότητα τους, ενώ οδηγεί σε άνιση φορολογική μεταχείριση των δημοτών. Οι Δήμοι δεν έχουν αναπτύξει επαρκείς ελεγκτικές διαδικασίες ενημέρωσης, συστηματικής παρακολούθησης και επικαιροποίησης των απαιτούμενων στοιχείων, βάσει των οποίων μπορούν να συνταχθούν οι χρηματικοί κατάλογοι.

Τα σημαντικότερα ευρήματα σε βασικές κατηγορίες εσόδων αφορούν σε :

α) Δημοτικά Τέλη – Δημοτικό Φόρο – Τέλος Ακίνητης Περιουσίας

- Εντοπίστηκαν αδυναμίες στο σύστημα εσωτερικών δικλίδων τήρησης στοιχείων ακινήτων (ηλεκτροδοτούμενων και μη) και μετρητών ηλεκτρικής ενέργειας, λογιστικής παρακολούθησης των εσόδων που εισπράττονται μέσω των παρόχων ηλεκτρικής ενέργειας, έγκαιρης σύνταξης βεβαιωτικών καταλόγων.

---

¹ Συγκροτήθηκαν με τις υπ' αριθμ. 6198, 6199, 6200, 6201, 6202 και 6203/28-01-2015 αποφάσεις του Προέδρου του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

- Οι περισσότεροι Δήμοι δεν διαθέτουν διαδικασία επεξεργασίας και αναζήτησης οφειλόμενων τελών και φόρων μετά τη διακοπή ηλεκτροδότησης. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι για τέσσερις από πέντε δήμους, το συνολικό ποσό των επιστρεφόμενων τελών της Δ.Ε.Η., για τη χρήση 2013, ανέρχεται σε ποσό 2,2 εκατ. €.
- Η πολυπλοκότητα νομοθετικού πλαισίου δυσχεραίνει την επιβολή και την είσπραξη δημοτικών τελών και δημοτικού φόρου στους Οργανισμούς Λιμένων Θεσσαλονίκης, Πειραιά και Ηρακλείου. Διαπιστώθηκε ότι εκκρεμεί για μεγάλο χρονικό διάστημα η έκδοση δικαστικών αποφάσεων επί προσφυγών που αφορούν σε βεβαιωμένες οφειλές για τους Δήμους Πειραιά και Ηρακλείου.

β) Τέλη επί των ακαθάριστων εσόδων των επιτηδευματιών, τέλη παρεπιδημούντων

- Διαπιστώθηκε έλλειψη διαδικασιών για τον προσδιορισμό της δυνητικής βάσης οφειλετών, καθυστερήσεις στην επεξεργασία των δεδομένων για τη σύνταξη των βεβαιωτικών καταλόγων.
- Ενδεικτικά αναφέρεται ότι για τους 3 από τους 5 Δήμους, στους οποίους υπήρχαν διαθέσιμα στοιχεία από τη Γ.Γ.Π.Σ., τα αναλογούντα τέλη για τη χρήση 2013 θα μπορούσαν να ανέλθουν σε ποσό 1,5 εκατ. €.

γ) Πρόστιμα Κ.Ο.Κ.

- Ο έλεγχος εντόπισε συνολικό ποσό 21,6 εκατ. € για τους 5 Δήμους, εκκρεμών, μη οριστικοποιημένων και μη βεβαιωμένων προστίμων από παραβάσεις Κ.Ο.Κ.

δ) Τέλη χρήσης κοινοχρήστων

- Οι Δήμοι δε διαθέτουν αξιόπιστες ενημερωμένες βάσεις των υπόχρεων. Ο έλεγχος δεν διαπίστωσε τη συστηματική και στοχευμένη διενέργεια αυτοψιών. Σημαντικό είναι το γεγονός της κατάργησης της Δημοτικής Αστυνομίας εντός της υπό έλεγχο χρήσης, θέμα που δημιούργησε προβλήματα σε όλες τις περιπτώσεις και δεν αντιμετωπίστηκε το ίδιο αποτελεσματικά από όλους τους Δήμους.

ε) Τέλη και πρόστιμα διαφήμισης

- Δεν υφίστανται συμβάσεις διαφήμισης για την παραχώρηση χρήσης κοινόχρηστων χώρων για διαφημιστικούς σκοπούς.
- Παρατηρήθηκε χαμηλή εισροή εσόδων από τέλη νόμιμης διαφήμισης, ενώ η επιβολή προστίμων για παράνομη διαφήμιση κυμαίνεται σε υψηλά επίπεδα. Εντούτοις εντοπίζονται σημαντικές ελλείψεις στις διαδικασίες διενέργειας συντονισμένων, συστηματικών και ολοκληρωμένων αυτοψιών.

στ) Έσοδα από εκμίσθωση ακινήτων

- Εντοπίστηκαν αδυναμίες στις διαδικασίες που εφαρμόζουν οι Δήμοι στη διαχείριση και εκμετάλλευση της ακίνητης περιουσίας τους κυρίως λόγω ανεπαρκούς συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκόμενων υπηρεσιών και έλλειψης επίσημης καταγραφής και διασταύρωσης των ακινήτων.

Ουσιώδεις ελλείψεις που διαπιστώθηκαν στις διαδικασίες είσπραξης εσόδων, παρακολούθησης απαιτήσεων και λήψης αναγκαστικών μέτρων. Τα σημαντικότερα ευρήματα αφορούν :

α) στην έλλειψη ολοκληρωμένης πολιτικής στο σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης του βαθμού εισπραξιμότητας των απαιτήσεων

- Ο βαθμός εισπραξιμότητας των ιδίων εσόδων των Δήμων κυμαίνεται στο ιδιαίτερα χαμηλό ποσοστό μεταξύ 1,88% και 6,63%, ενώ σημαντικά ποσά απαιτήσεων προέρχονται από παλαιότερα έτη, ενισχύοντας τη χρονική υστέρηση στην είσπραξη απαιτήσεων.

β) στην έλλειψη τυποποιημένης διαδικασίας αναφορικά με την ενεργοποίηση και εφαρμογή των αναγκαστικών μέτρων είσπραξης του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων

- Ενδεικτικά αναφέρεται ότι για τους 3 από τους 5 Δήμους εντοπίστηκε πλημμελής ή επιλεκτική εφαρμογή των διατάξεων του Κ.Ε.Δ.Ε. Επιπλέον, εντοπίστηκαν σημαντικά ποσά ύψους τουλάχιστον 14 εκατ. € που υπόκεινται σε παραγραφή ως αποτέλεσμα της αναποτελεσματικότητας στην λήψη αναγκαστικών μέτρων είσπραξης.

γ) στην ελλιπή αποτύπωση των επισφαλών και επίδικων απαιτήσεων στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις στην πλειοψηφία των Δήμων

δ) στην ανεπαρκή τήρηση και παρακολούθηση του μητρώου οφειλετών

- Ενδεικτικά αναφέρεται ότι για τους 2 από τους 5 Δήμους παρουσιάζονται απαιτήσεις οι οποίες δεν μπορούν να αντιστοιχιστούν με συγκεκριμένους χρεώστες συνολικού ύψους 5,2 εκατ. €.

Η χρήση του απλογραφικού συστήματος (ταμειακή βάση) αντί του διπλογραφικού (δεδουλευμένη βάση) ως πρωταρχικού εργαλείου οικονομικής πληροφόρησης, επηρεάζει την παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων του Δήμου, οδηγεί σε εσφαλμένη οικονομική πληροφόρηση και δεν διασφαλίζει τη δημόσια λογοδοσία. Τέλος, τα πληροφοριακά συστήματα των Δήμων παρουσιάζουν δυσχέρειες στην υποστήριξη των

διαδικασιών των Δήμων λόγω ανεπαρκούς παραμετροποίησης, έλλειψης λειτουργικότητας και διασύνδεσης των συστημάτων εντός και εκτός των Δήμων.

Τα ευρήματα καθιστούν σαφές ότι είναι απαραίτητο να ληφθούν σημαντικά μέτρα για τη διασφάλιση της πληρότητας των εσόδων (βεβαίωση και είσπραξη όλων των δυνητικών και νομίμων εσόδων). Η ενδυνάμωση του συστήματος εσωτερικών δικλίδων μέσω της ενίσχυσης διαδικασιών όπως: α) ο σαφής καθορισμός καθηκόντων, η αποτύπωση και η τυποποίηση διαδικασιών, β) ο σχεδιασμός προγραμμάτων ελέγχου ανά κατηγορία εσόδου, γ) η επικοινωνία και συνεργασία με εξωτερικούς φορείς, δ) η διασταύρωση και επεξεργασία στοιχείων, ε) η εντατικοποίηση των αυτοψιών, στ) η υιοθέτηση αποτελεσματικής πολιτικής για την εφαρμογή μέτρων αναγκαστικής είσπραξης και ζ) η έγκαιρη και αξιόπιστη χρηματοοικονομική πληροφόρηση, θα αποτελέσουν σημαντικά εργαλεία προς αυτή την κατεύθυνση.

Το Ε.Σ. προτείνει την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των Ο.Τ.Α και της Κεντρικής Κυβέρνησης, προκειμένου να επιτευχθεί μια αποδοτική και αποτελεσματική δημόσια διακυβέρνηση. Το αρμόδιο Υπουργείο πρέπει να προβεί στην επιτάχυνση των διαδικασιών για την απλούστευση των νομικών και κανονιστικών διατάξεων, τη δημιουργία κοινού μητρώου οφειλετών, την προώθηση της συνεργασίας των δημόσιων υπηρεσιών, τη δημιουργία Τμημάτων Εσωτερικού Ελέγχου στους Ο.Τ.Α. και τέλος, την ενεργοποίηση του ρόλου του Ελεγκτή Νομιμότητας.

Το Ε.Σ. προτείνει στην Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας (Κ.Ε.Δ.Ε.) να μεριμνήσει για την παροχή των απαιτούμενων δεδομένων από το Διαχειριστή Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας (Δ.Ε.Δ.Δ.Η.Ε. Α.Ε.) και να αναλάβει πρωτοβουλίες για την εκπαίδευση του προσωπικού των Δήμων.

Ο Πρόεδρος του Ε.Σ. απέστειλε το σχέδιο της έκθεσης ελέγχου στους εμπλεκόμενους φορείς ζητώντας τη γνωστοποίηση χρονοδιαγραμμάτων ενεργειών σε συμμόρφωση με τις συστάσεις της έκθεσης. Από την πλευρά των εμπλεκομένων Δήμων, οι απαντήσεις τους αναφορικά με την αποδοχή των συστάσεων αφορούν κυρίως στις κάτωθι ενέργειες: α) επικαιροποίηση και εκσυγχρονισμός του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας, β) επίσπευση της σύνταξης των βεβαιωτικών καταλόγων, γ) ενίσχυση των επιτόπιων ελέγχων με σημαντική συνδρομή από την επανασυσταθείσα Δημοτική Αστυνομία στην πλειονότητα των Δήμων, δ) εντατικοποίηση των ελεγκτικών διαδικασιών, της επεξεργασίας και επικαιροποίησης των δεδομένων της δυνητικής βάσης οφειλετών. Το Υπουργείο Εσωτερικών περιορίστηκε στην πρόθεση ένταξης σχετικών έργων στο «Ε.Π. Μεταρρύθμισης Δημοσίου Τομέα 2014-2020» του Ε.Σ.Π.Α. αναφορικά με την παρακολούθηση, βεβαίωση

και είσπραξη των ιδίων εσόδων των Ο.Τ.Α. καθώς και στην υλοποίηση του θεσμού του Ελεγκτή Νομιμότητας με προτεινόμενη σχετική νομοθετική ρύθμιση. Τέλος, η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας προτίθεται να συμβάλλει στην επίλυση των χρόνιων παθογενειών που αντιμετωπίζουν οι Δήμοι στη συνεργασία τους με τη Δ.Ε.Δ.Δ.Η.Ε.

Το Ε.Σ. πρόκειται να διεξάγει έλεγχο συμμόρφωσης² σύμφωνα με το ετήσιο πρόγραμμά του, προκειμένου να διερευνηθεί η ενδυνάμωση του πλαισίου εσωτερικών δικλίδων των Δήμων, η αποτελεσματικότητα των μέτρων που λήφθηκαν για την εξασφάλιση της χρηστής δημόσιας διακυβέρνησης και η βελτίωση της διαδικασίας βεβαίωσης και είσπραξης των εσόδων.

Το Ε.Σ. επιθυμεί να ευχαριστήσει όλους τους εμπλεκόμενους φορείς για τις ενέργειες που θα αναλάβουν προκειμένου να ικανοποιηθούν οι συστάσεις του παρόντος ελέγχου καθώς και για την άψογη συνεργασία καθ' όλη τη διάρκεια του ελέγχου.

---

² Σύμφωνα και με όσα ορίζονται στο αρ. 39, παρ.2 του Ν.4129/13 (ΦΕΚ 52Α)

1. Εισαγωγή

Με τις παρούσες συνθήκες αναδεικνύεται ότι οι Ο.Τ.Α. α' βαθμού δεν εφαρμόζουν ή δεν διαθέτουν τις κατάλληλες διαδικασίες για την αποτελεσματική αναγνώριση, βεβαίωση και είσπραξη των προβλεπομένων υπέρ αυτών εσόδων, με συνέπεια τη δημιουργία ελλείμματος στους προϋπολογισμούς τους και κατ' επέκταση την επιβάρυνση σε πολλές περιπτώσεις του κρατικού προϋπολογισμού με πρόσθετες κρατικές επιχορηγήσεις.

Κρίθηκε λοιπόν σκόπιμη, από την Ολομέλεια³ του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η διενέργεια ελέγχου⁴ με κύριο στόχο την αξιολόγηση των διαδικασιών εσωτερικών δικλίδων που αφορούν στην πληρότητα και εισπραξιμότητα των ίδιων εσόδων των Δήμων για την χρήση 2013.

Η επιλογή των ελεγχόμενων Δήμων, έγινε με κριτήριο την τάξη μεγέθους των εσόδων⁵, μεταξύ των 325 Δήμων της Επικράτειας (Δήμος Θεσσαλονίκης 2^{ος}, Δήμος Πειραιά 3^{ος}, Δήμος Καλαμαριάς 5^{ος}, Δήμος Ηρακλείου Κρήτης 6^{ος} και Δήμος Γλυφάδας 47^{ος}), την εκτίμηση κινδύνου και το εφικτό του ελέγχου. Η έκθεση καταγράφει ευρήματα και παρατηρήσεις, οι οποίες μπορούν να γενικευτούν και να αναδείξουν αδυναμίες εγγενείς στο σύνολο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης δεδομένου ότι οι ελλείψεις αυτές είχαν ήδη εντοπιστεί από το Ε.Σ. στην έκθεση ελέγχου που είχε δημοσιευτεί το 2014, για τα έσοδα του Δήμου Αγίου Δημητρίου Αττικής χρήσης 2011.

Η παρούσα έκθεση αποτυπώνει τα αποτελέσματα του οριζοντίου ελέγχου ιδίων εσόδων, χρήσης 2013, των Δήμων Θεσσαλονίκης, Πειραιά, Ηρακλείου Κρήτης, Γλυφάδας, και Καλαμαριάς, ο οποίος διενεργήθηκε από πέντε ομάδες ελέγχου και υποστηρίχθηκε από την ομάδα συντονισμού⁶. Ο έλεγχος ολοκληρώθηκε στις 08-05-2015.

Η έκθεση ελέγχου απευθύνεται στις Διοικήσεις των Δήμων καθώς και στους εμπλεκόμενους με την τοπική αυτοδιοίκηση, φορείς: Υπουργείο Εσωτερικών (ΥΠ. ΕΣ.) και Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας (Κ.Ε.Δ.Ε.).

Ακολουθως, το Ε.Σ. θα προβεί σε έλεγχο συμμόρφωσης, σύμφωνα με το ετήσιο πρόγραμμά του, προκειμένου να διερευνηθεί η ενδυνάμωση του πλαισίου εσωτερικών δικλίδων των Δήμων, η αποτελεσματικότητα των μέτρων που λήφθηκαν για την

³ Πρακτικά της 25^{ης} Γεν. Συνεδρίασης της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου της 10^{ης} Δεκεμβρίου 2014

⁴ Βλέπε Παράρτημα για νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο ελέγχου

⁵ Όπως αυτά καταχωρήθηκαν στη βάση δεδομένων «Οικονομικά Στοιχεία ΟΤΑ» του Υπουργείου Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης

⁶ Συγκροτήθηκαν με τις υπ' αριθμ. 6198, 6199, 6200, 6201, 6202 και 6203/28-01-2015 αποφάσεις του Προέδρου του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

εξασφάλιση της χρηστής δημόσιας διακυβέρνησης και η βελτίωση της διαδικασίας βεβαίωσης και είσπραξης των εσόδων.

Στο δεύτερο κεφάλαιο της έκθεσης παρουσιάζονται τα κύρια οικονομικά στοιχεία των Δήμων, πρόσφατες αλλαγές στο νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο καθώς και η αλυσίδα λογοδοσίας. Περιγράφονται επίσης τα όρια ευθύνης της Διοίκησης καθώς και το πεδίο του ελέγχου. Το τρίτο κεφάλαιο περιλαμβάνει τα συμπεράσματα του ελέγχου ενώ στο τέταρτο κεφάλαιο, παρουσιάζονται οι συστάσεις προς τη Διοίκηση των Δήμων και τους εμπλεκόμενους φορείς.

2. Αντικείμενο Ελέγχου

2.1. Βασικά οικονομικά στοιχεία

Στον παρακάτω πίνακα απεικονίζεται η γεωγραφική έκταση, ο πληθυσμός⁷ και τα απολογιστικά στοιχεία (ταμειακά) του κάθε Δήμου.

Πίνακας 1: ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΗΜΩΝ

(ποσά σε χιλ. €)	Δήμος Θεσσαλονίκης	Δήμος Πειραιά	Δήμος Ηρακλείου	Δήμος Γλυφάδας	Δήμος Καλαμαριάς
Πληθυσμός 2011	325.182	163.688	173.993	87.305	91.279
Έκταση (τ. χλμ)	19,3	10,9	244,6	25,4	6,4
Έσοδα Απολογισμού 2013 «Οικονομικά Στοιχεία ΟΤΑ»	284.450	139.621	103.290	35.695	105.841
Έξοδα Απολογισμού 2013 «Οικονομικά Στοιχεία ΟΤΑ»	280.484	134.284	98.815	35.584	102.027

⁷ Πηγή: ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ - Δελτίο Τύπου "Ανακοίνωση των αποτελεσμάτων της Απογραφής Πληθυσμού - Κατοικιών 2011 για το Μόνιμο Πληθυσμό της Χώρας" 28/12/2012.

Το αντικείμενο του ελέγχου εστιάζεται στα ίδια έσοδα των Δήμων, όπως απεικονίζονται στις οικονομικές καταστάσεις της χρήσης 2013, σύμφωνα με το κλαδικό λογιστικό σχέδιο Δήμων και Κοινοτήτων⁸, και τα οποία παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα:

Πίνακας 2: ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΣΟΔΩΝ

(ποσά σε χιλ. €)	Δ. Θεσσαλονίκης		Δήμος Πειραιά		Δήμος Ηρακλείου		Δήμος Γλυφάδας		Δήμος Καλαμαριάς	
Κατηγορία Εσόδου	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Έσοδα από πώληση αγαθών και υπηρεσιών	66.382	70.576	40.998	38.393	19.557	18.230	13.988	13.408	12.757	12.957
Έσοδα από φόρους- εισφορές - πρόστιμα- προσαυξήσεις	12.063	11.407	6.435	4.761	11.288	11.752	2.951	6.109	1.331	1.103
Τακτικές επιχορηγήσεις από κρατικό προϋπολογισμό	107.671	133.764	63.895	82.108	35.962	39.463	7.432	8.846	9.348	11.618
Άλλα έσοδα εκμεταλλεύσεως	32.167	6.019	2.736	1.509	5.381	4.525	2.187	2.559	1.087	565
Πιστωτικοί τόκοι και συναφή έσοδα	579	504	87	158	758	555	246	406	440	421
Έκτακτα και ανόργανα έσοδα	10.627	10.472	3.906	5.059	4.980	6.348	3.083	2.709	985	1.553
Έκτακτα κέρδη	-	-	-	-	212	175	-	-	-	-
Έσοδα προηγούμενων χρήσεων	16.131	12.730	12.597	9.014	6.999	6.103	899	576	1.231	597
Έσοδα από αχρησ/τες προβλέψεις	-	-	344	371	1.541	1.621	-	-	53	704
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	<u>245.621</u>	<u>245.473</u>	<u>130.654</u>	<u>141.001</u>	<u>86.678</u>	<u>88.772</u>	<u>30.786</u>	<u>34.612</u>	<u>27.178</u>	<u>28.814</u>
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	<u>96.932</u>	<u>97.251</u>	<u>60.122</u>	<u>52.352</u>	<u>33.148</u>	<u>36.066</u>	<u>18.084</u>	<u>20.499</u>	<u>16.735</u>	<u>15.012</u>
% Ιδίων/σύνολο εσόδων	39,46%	39,62%	46,02%	37,13%	38,24%	40,63%	58,74%	59,22%	61,58%	52,10%

⁸ Π.Δ. 315/30-12-99 (ΦΕΚ-302 Α') : Περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου ενάρξεως της εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Δήμων και Κοινοτήτων (Ο.Τ.Α. Α' Βαθμού).

Για τις κατηγορίες εσόδων που εξαιρούνται του ελέγχου, βλ. Ενότητα 4. Πεδίο Ελέγχου.

Οι λογαριασμοί των απαιτήσεων, όπως απεικονίζονται στις οικονομικές καταστάσεις (ισολογισμός) της χρήσης 2013, σύμφωνα με τις γενικές λογιστικές αρχές, παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

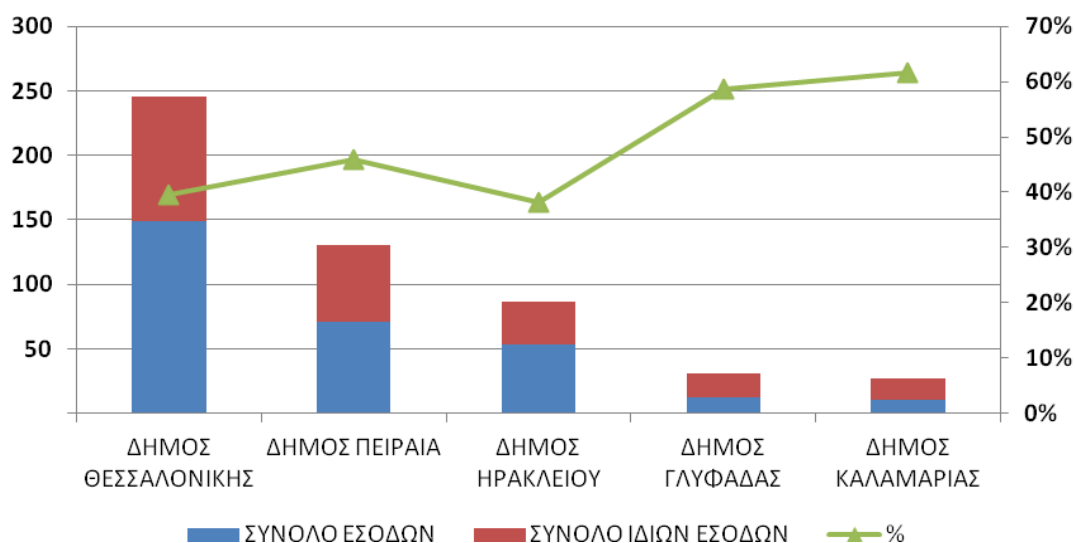
Πίνακας 3 : ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ

(ποσά σε χιλ. €)	Δ. Θεσσαλονίκης		Δήμος Πειραιά		Δήμος Ηρακλείου		Δήμος Γλυφάδας		Δήμος Καλαμαριάς	
Απαιτήσεις	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Απαιτήσεις από πώληση αγαθών και υπηρεσιών	56.059	46.943	75.788	68.265	83.466	77.204	12.323	11.712	8.459	8.421
Επισφαλείς - Επίδικες απαιτήσεις και χρεώστες	23.385	23.387	-	-	-	-	-	-	-	-
Μείον: Προβλέψεις	-31.562	-28.379	-	-	-41.614	-33.562	-8.408	-6.455	-5.300	-4.700
Σύνολο Απαιτήσεων	<u>47.882</u>	<u>41.951</u>	<u>75.788</u>	<u>68.265</u>	<u>41.852</u>	<u>43.642</u>	<u>3.915</u>	<u>5.257</u>	<u>3.159</u>	<u>3.721</u>
Μέσος όρος απαιτήσεων	51.501		72.026		80.335		12.018		8.440	
Σύνολο Ιδίων Εσόδων	96.932	97.251	60.122	52.352	33.148	36.066	18.925	21.697	16.735	15.012
Δείκτης Ανακύκλωσης Απαιτήσεων*	<u>1,88</u>		<u>0,83</u>		<u>0,41</u>		<u>1,57</u>		<u>1,98</u>	
Μέσος χρόνος είσπραξης Απαιτήσεων**	<u>193,93</u>		<u>437,28</u>		<u>884,58</u>		<u>231,78</u>		<u>184,07</u>	

* Ο Δείκτης Ανακύκλωσης Απαιτήσεων (Ίδια Έσοδα/Μ.Ο. Απαιτήσεων) δείχνει πόσες φορές μέσα στη χρήση ο Δήμος εισπράττει τις απαιτήσεις του.

** Ο Μέσος Χρόνος Είσπραξης Απαιτήσεων (365 x Μ.Ο. Απαιτήσεων/Ίδια Έσοδα) δείχνει σε πόσες μέρες αναμένει ο Δήμος να εισπράξει τις απαιτήσεις του από τη στιγμή που βεβαίωσε τα έσοδά του.

Γράφημα 1: ΑΝΑΛΟΓΙΑ ΙΔΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ ΠΡΟΣ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ ΑΝΑ ΔΗΜΟ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2013

Ποσά σε εκ. €

2.2. Πρόσφατες σημαντικές αλλαγές

Στις Δημοτικές και Περιφερειακές εκλογές του 2014⁹, εξελέγησαν νέοι δήμαρχοι στους τρεις από τους πέντε δήμους που επιλέχτηκαν για έλεγχο. Οι νέοι δήμαρχοι που εξελέγησαν είναι στους Δήμους Πειραιά (κ. Γιάννης Μώραλης), Ηρακλείου (κ. Βασίλης Λαμπρινός) και Γλυφάδας (κ. Γιώργος Παπανικολάου) ενώ επανεξελέγη στο Δήμο Θεσσαλονίκης ο κ. Γιάννης Μπουτάρης και στο Δήμο Καλαμαριάς ο κ. Θεοδόσης Μπακογλίδης. Η θητεία των αιρετών άρχισε την 1η Σεπτεμβρίου 2014 και λήγει την 31η Αυγούστου 2019.

Με τις διατάξεις του άρθρου 30 του ν. 4223/2013¹⁰ εισήχθη η εφαρμογή του προγράμματος εθελοντικής ενδοαυτοδιοικητικής κινητικότητας του προσωπικού στους φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Σκοπός του η κάλυψη των ελλείψεων προσωπικού των φορέων μέσω εξορθολογισμού της κατανομής του ανθρώπινου δυναμικού τους, ο οποίος δύναται να αποφέρει τόσο σημαντικά οφέλη και αναβάθμιση της λειτουργίας και των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες όσο και στους εργαζόμενους με τη βέλτιστη δυνατή αξιοποίηση των προσόντων τους.

⁹ Οι οποίες διεξήχθησαν στις 18 Μαΐου και οι επαναληπτικές στις 25 Μαΐου 2014.

¹⁰ ν. 4223/2013 (ΦΕΚ Α' 287/31.12.2013) «Φόρος ιδιοκτησίας ακινήτων και άλλες διατάξεις», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει

Από 23-9-2013 καταργήθηκαν στους δήμους οι θέσεις των κλάδων ΠΕ, ΤΕ, ΔΕ και ΥΕ Δημοτικής Αστυνομίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 81 του ν.4172/2013¹¹. Οι αρμοδιότητες που είχαν ανατεθεί με διατάξεις νόμων ή κανονιστικών πράξεων στη δημοτική αστυνομία ασκούνται από τις 23-9-2013 από την Ελληνική Αστυνομία (ΕΛ.ΑΣ.) ενώ δόθηκε η δυνατότητα στους Δήμους της ανάθεσης άσκησης κάποιων από τις αρμοδιότητες σε δημοτικούς υπαλλήλους. Αυτό είχε ως συνέπεια τον περιορισμό της δυνατότητας διασφάλισης της ευταξίας των πόλεων (παρεμπόριο, έλεγχο καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος), ενώ παράλληλα οδήγησε σε απώλεια εσόδων καθώς έχουν ατονήσει οι επιτόπιες αυτοψίες που απαιτούνται σε σημαντικές κατηγοριών εσόδων (π.χ. τέλη χρήσης κοινοχρήστων χώρων, τέλη διαφήμισης, άδειες καταστημάτων, πρόστιμα παράνομης στάθμευσης κλπ.)

Με το ν. 4111/2013¹², συστήθηκε στο Υπουργείο Εσωτερικών Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α. Σκοπός του Παρατηρητηρίου είναι η κατάρτιση από τους Ο.Τ.Α. ρεαλιστικών και ισοσκελισμένων προϋπολογισμών και απολογισμών. Το Παρατηρητήριο ελέγχει την ορθή εκτέλεση των προϋπολογισμών και την εν γένει πορεία των οικονομικών των Ο.Τ.Α. όπως αποτυπώνονται στο «Ολοκληρωμένο Πλαίσιο Δράσης» (Ο.Π.Δ.). Σε περίπτωση που διαπιστωθεί συνεχιζόμενη απόκλιση (άνω του 10%) από τους στόχους, ο Δήμος υπάγεται σε Πρόγραμμα Εξυγίανσης. Επίσης εντός του 2013 ξεκίνησε να λειτουργεί και ο κόμβος διαλειτουργικότητας των Δήμων στην ειδική ιστοσελίδα του ΥΠΕΣ (<https://aftodioikisi.ypes.gr>).

Σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 32 του ν. 4304/14¹³, από 23-10-2014 χρηματικές αξιώσεις των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης που αφορούν σε απόδοση φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών και προκύπτουν εξαιτίας μη υποβολής από τους υπόχρεους των αναγκαίων στοιχείων για τη βεβαίωσή τους ή υποβολής ανακριβών ή ελλιπών στοιχείων ή λανθασμένα βεβαιωμένων οφειλών, βεβαιώνονται σε βάρος των υπόχρεων εντός εικοσαετίας από τη λήξη του οικονομικού έτους που δημιουργήθηκε η σχετική υποχρέωση προς καταβολή τους, χωρίς την επιβολή προσαυξήσεων. Η ανωτέρω διάταξη προφυλάσσει από ενδεχόμενες απώλειες εσόδων λόγω μη έγκαιρης βεβαίωσης ωστόσο η 20ετής προθεσμία οδηγεί σε περαιτέρω καθυστερήσεις των οργάνων και ενδεχομένως να δυσχεραίνει την είσπραξη των οφειλών.

¹¹ ν. 4172/2013 (ΦΕΚ Α' 167/23-7-2013) «Φορολογία εισοδήματος, επείγοντα μέτρα εφαρμογής του ν.4046/2012, του ν.4093/2012 και του ν. 4127/2013 και άλλες διατάξεις»

¹² ν. 4111/13 (ΦΕΚ 18 Α/25-1-2013-Διορθ.σφαλμ. Στο ΦΕΚ 33 Α/7-2-13)

¹³ ν.4304/14 (ΦΕΚ 234 Α/23-10-2014) «Έλεγχος των οικονομικών και πολιτικών κομμάτων και των αιρετών αντιπροσώπων Βουλής και Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και άλλες διατάξεις»

Τέλος, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 51 του ν. 4257/2014 καθώς και τις διατάξεις του άρθρου 1-17 του ν. 4321/2015 δύνανται ληξιπρόθεσμες οφειλές να υπαχθούν σε ρύθμιση ενώ προβλέπονται απαλλαγές σε προσαυξήσεις εκπρόθεσμης καταβολής και σε πρόστιμα ανάλογα με το ποσό της οφειλής.

2.3. Λογοδοσία και εκθέσεις ελέγχου

Για την ορθή απεικόνιση των οικονομικών στοιχείων και την τήρηση των διαδικασιών λογοδοσίας, οι Δήμοι έχουν την υποχρέωση να εγκρίνουν και να δημοσιεύουν τις οικονομικές τους καταστάσεις¹⁴. Η έγκριση των οικονομικών καταστάσεων οι οποίες πρέπει να ελέγχονται από ορκωτό ελεγκτή λογιστή (ΟΕΛ), πραγματοποιείται από το Δημοτικό Συμβούλιο μέχρι τις 5 Οκτωβρίου του επομένου οικονομικού έτους¹⁵. Σε τρεις περιπτώσεις τηρήθηκε η ως άνω προθεσμία ωστόσο στους Δήμους Γλυφάδας και Πειραιά υπήρξε σημαντική καθυστέρηση, γεγονός που δυσχεραίνει την ορθή δημοσιονομική διαχείριση των Ο.Τ.Α. καθώς και την εκτέλεση του ελεγκτικών διαδικασιών από το Ε.Σ.

Στον παρακάτω πίνακα εμφανίζονται οι ημερομηνίες των Εκθέσεων Ελέγχου του Ανεξάρτητου Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή καθώς και το είδος της γνώμης που αναφέρεται σε αυτές.

Πίνακας 4: ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ

	Δήμος Θεσσαλονίκης	Δήμος Πειραιά	Δήμος Ηρακλείου	Δήμος Γλυφάδας	Δήμος Καλαμαριάς
Ημ/νια έγκρισης Δ.Σ.	13-10-2014	27-04-2015	31-07-2014	14-05-2015	24-11-2014
Ημ/νία Έκθεσης ΟΕΛ (χρήση 2013)	29-09-2014	22-02-2015	30-06-2014	08-05-2015	13-11-2014
Είδος Γνώμης	Γνώμη με επιφύλαξη Έμφαση Θεμάτων	Γνώμη με Επιφύλαξη Έμφαση Θεμάτων	Γνώμη με Επιφύλαξη	Γνώμη με επιφύλαξη Έμφαση Θέματος	Γνώμη Με Επιφύλαξη

¹⁴ Π.Δ. 315/99 (ΦΕΚ 302 Α'/30-12-99) «Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης»

¹⁵ Αρ. 163, παρ. 4, ν. 3463/06 (ΦΕΚ 114 Α'/08-06-2006)

Σε αρκετές περιπτώσεις, η έκθεση του ΟΕΛ αναφέρει θέματα που άπτονται του ελέγχου του Ε.Σ. και αφορούν στα έσοδα ή στις απαιτήσεις και έχουν ανά Δήμο ως εξής:

Δήμος Θεσσαλονίκης

Γνώμη με Επιφύλαξη: 1) Εντοπισμός σημαντικής υπεξαίρεσης σε βάρος του Δήμου σε προγενέστερες οικονομικές χρήσεις - εκκρεμότητα ποσού 1,3 εκ. περίπου προς βεβαίωση, 2) Ανεπάρκειες στο σύστημα εσωτερικών δικλίδων του Δήμου, 3) Μη βεβαιώσεις εσόδων προστίμων ΚΟΚ και δημοτικών φόρων και τελών χρήσης 2013, ποσού 8,6 εκ €, 4) Αδυναμία υπολογισμού αποσβέσεων επιχορηγήσεων, 5) Μη λήψη οριστικής επιβεβαίωσης από τη Νομική Υπηρεσία του Δήμου για εκκρεμείς δικαστικές υποθέσεις.

Έμφαση θεμάτων: 1) Αδυναμίες και ενδεχόμενοι κίνδυνοι στο οικονομικό διαχειριστικό κύκλωμα, αναποτελεσματικότητα εσωτερικών δικλίδων, 2) Μη ολοκληρωμένες διαδικασίες απευθείας αλληλογραφίας για επιβεβαίωση κονδυλίων με συναλλασσόμενους του Δήμου, 3) Μόνο σημαντικά θέματα εμφανίζονται στην έκθεση ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων. Αναλυτικότερα ευρήματα παρουσιάζονται στην αναλυτική έκθεση του ΟΕΛ.

Δήμος Πειραιά

Γνώμη με Επιφύλαξη: 1) Χωρίς επιβεβαίωση του κονδυλίου «Απαιτήσεις από πώληση αγαθών και υπηρεσιών», επειδή δεν προσκομίστηκαν αναλυτικές καταστάσεις απογραφής της 31-12-2013 κατά οφειλέτη. Δεν έχει σχηματιστεί πρόβλεψη για ενδεχόμενη ζημιά από τη μη είσπραξη των απαιτήσεων προηγούμενων χρήσεων. 2) Σημαντικό ύψος επίδικων υποθέσεων τρίτων χωρίς τον σχηματισμό προβλέψεων.

Δήμος Ηρακλείου Κρήτης

Η γνώμη με επιφύλαξη δεν αφορά στα αντικείμενο ελέγχου του Ε.Σ. (αποτίμηση ακινήτων του Δήμου). Στην αναλυτική έκθεση αναφέρεται ότι για ορισμένες κατηγορίες εσόδων παρατηρείται χρονική υστέρηση βεβαίωσης (χωρίς περαιτέρω στοιχεία).

Δήμος Γλυφάδας

Η γνώμη με επιφύλαξη δεν αφορά στα αντικείμενο ελέγχου του Ε.Σ. (Αγωγές που σχετίζονται με αποζημιώσεις προμηθευτών, απαλλοτριώσεις και μισθολογικές διαφορές).

Έμφαση Θέματος: Δεν περιλαμβάνονται δεδουλευμένα έσοδα εκτιμώμενου ποσού 1.300 χιλ. €

Δήμος Καλαμαριάς

Γνώμη με επιφύλαξη: Απογραφή ακίνητης περιουσίας, και επιβεβαίωση κυριότητας ακινήτων. Στην αναλυτική έκθεση του ΟΕΛ αναφέρονται αναλυτικά αρκετά ευρήματα που αφορούν σε έσοδα όπως καθυστερήσεις στην έκδοση χρηματικών καταλόγων για τέλος επί των ακαθάριστων εσόδων επιτηδευματιών, ΤΑΠ μη ηλεκτροδοτούμενων χώρων, τέλη κοινοχρήστων χώρων, μη βεβαίωση εσόδων από μίσθωμα δικαιώματος απλής χρήσης τμήματος αιγιαλού και παραλίας¹⁶ κλπ.

2.4. Πεδίο Ελέγχου

Ο έλεγχος περιορίστηκε στη διατύπωση συμπερασμάτων, με εύλογη διασφάλιση, αναφορικά με την παρουσίαση των ελεγχθέντων στοιχείων των Οικονομικών Καταστάσεων¹⁷ των Δήμων για τη χρήση 2013 και το βαθμό συμμόρφωσης με τους ισχύοντες νόμους και κανονισμούς¹⁸, των λειτουργιών των Δήμων που σχετίζονται με τη διαδικασία ιδίων εσόδων. Αναφορικά με τα έσοδα, ο έλεγχος περιορίστηκε σε σημαντικές κατηγορίες όπως παρουσιάζονται στον Πίνακα 5, ενώ για τις απαιτήσεις από πώληση αγαθών και υπηρεσιών ο έλεγχος πραγματοποιήθηκε σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα 3.

Πίνακας 5: ΠΕΔΙΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΙΔΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ

Κατηγορία Εσόδου ¹⁹ (ποσά σε χιλ. €)	Δήμος Θεσσαλονίκης	Δήμος Πειραιά	Δήμος Ηρακλείου	Δήμος Γλυφάδας	Δήμος Καλαμαριάς
Έσοδα από πώληση αγαθών και υπηρεσιών	66.383	40.998	19.557	13.988	12.757
Έσοδα από φόρους- εισφορές - πρόστιμα- προσαυξήσεις	12.063	6.435	11.288	2.951	1.331
Άλλα έσοδα εκμεταλλεύσεως	134	2	-	-	1.086

¹⁶ ΚΥΑ Αριθμ. Δ10Β/1075164/2439ΕΞ2013/13 (ΦΕΚ 1094 Β/2-5-2013-Διορθ.σφαλμ.στο ΦΕΚ 1221 Β/20-5-2013) : Τροποποίηση της υπ' αριθ. Δ10Β 1053970/1672 ΕΞ 2013/ 29-3-2013 κοινής υπουργικής απόφασης (ΦΕΚ 801Β') περί «Απευθείας παραχώρησης, με αντάλλαγμα, του δικαιώματος απλής χρήσης αιγιαλού, παραλίας, όχθης και παρόχθιας ζώνης μεγάλων λιμνών και πλευσίμων ποταμών, στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) Α' Βαθμού» και κωδικοποίηση αυτής.

¹⁷ Κατάρτιση Οικονομικών Καταστάσεων σύμφωνα με το Π.Δ. 315/1999 (ΦΕΚ-302 Α') «Περί ορισμού του περιεχομένου και του χρόνου ενάρξεως της εφαρμογής του Κλαδικού Λογιστικού Σχεδίου Δήμων και Κοινοτήτων (Ο.Τ.Α. Α' βαθμού)».

¹⁸ Βλέπε Παράρτημα για νομοθετικό και κανονιστικό πλαίσιο Ο.Τ.Α. α' βαθμού

¹⁹ Κατηγορίες εσόδων που εισπράττονται μέσω του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων δεν περιλήφθηκαν στο πεδίο ελέγχου π.χ. Φόρος ζύθου (άρθρο 9 Ν.Δ 703/70 και 12 Ν. 1080/80), Τέλος διαφήμισης κατηγορίας Δ' του άρθρου 15 του ΒΔ 24/9-20/10/1958 άρθρο 9 Ν.2880/2001) κ.τ.λ.

Κατηγορία Εσόδου ¹⁹ (ποσά σε χιλ. €)	Δήμος Θεσσαλονίκης	Δήμος Πειραιά	Δήμος Ηρακλείου	Δήμος Γλυφάδας	Δήμος Καλαμαριάς
Έκτακτα και ανόργανα έσοδα	1.641	2	-	-	-
Έκτακτα κέρδη	-	-	212	-	-
Έσοδα προηγούμενων χρήσεων	<u>16.132</u>	<u>12.597</u>	<u>1.333</u>	<u>899</u>	<u>1.121</u>
Σύνολο Ιδίων Εσόδων	<u>96.353</u>	<u>60.034</u>	<u>32.390</u>	<u>17.838</u>	<u>16.295</u>

Ο έλεγχος αυτός περιλαμβάνει στοιχεία δημοσιονομικού ελέγχου και ελέγχου συμμόρφωσης. Στόχος του δεν είναι η διατύπωση γνώμης επί της οικονομικής κατάστασης, αλλά ο εντοπισμός των σημαντικότερων αδυναμιών των εσωτερικών δικλίδων κατά τη διαδικασία αναγνώρισης, βεβαίωσης και είσπραξης των ιδίων εσόδων. Η εργασία αυτή δεν αποτελεί λεπτομερή εκτίμηση του συνολικού συστήματος των εσωτερικών δικλίδων των Δήμων και επομένως δεν μπορεί να αποτελέσει τη βάση βελτίωσης όλων των πτυχών του.

Ο έλεγχος διενεργήθηκε σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις των κειμένων δημοσιονομικών κανόνων και στο πλαίσιο των αρχών και προτύπων του Διεθνούς Οργανισμού των Ανωτάτων Ελεγκτικών Ιδρυμάτων (INTOSAI). Λόγω των ενδογενών περιορισμών του ελέγχου και της απουσίας ή αναποτελεσματικότητας των διαδικασιών εσωτερικών δικλίδων, υπάρχει αναπόφευκτος κίνδυνος να μην έχουν εντοπιστεί σφάλματα και παραλείψεις.

Τέλος, στην έκθεση αυτή παρατίθενται οι βασικότερες από τις παρατηρήσεις οι οποίες προέκυψαν κατά τη διενέργεια του ελέγχου καθώς και οι συστάσεις επ' αυτών ενώ αναλυτικότερες παρατηρήσεις έχουν κοινοποιηθεί στους ελεγχόμενους Δήμους από τις ομάδες ελέγχου.

2.5. Ευθύνη της Διοίκησης

Η Διοίκηση των Δήμων είναι υπεύθυνη: για τη λειτουργία του φορέα σε συμμόρφωση με το υφιστάμενο ρυθμιστικό πλαίσιο, για τον καθορισμό και διατήρηση του συστήματος των εσωτερικών εκείνων δικλίδων, το οποίο επιτρέπει στο φορέα την επίτευξη των γενικότερων στόχων του, όπως η διαφύλαξη των περιουσιακών του στοιχείων και πόρων, η εκτέλεση εύρυθμων, δεοντολογικών, οικονομικών, αποδοτικών και αποτελεσματικών λειτουργιών, η εκπλήρωση των υποχρεώσεων λογοδοσίας που διασφαλίζουν την ορθή διακυβέρνηση και η κατάρτιση και παρουσίαση των Οικονομικών Καταστάσεων, απαλλαγμένων από ουσιώδη σφάλματα, που οφείλονται σε απάτη ή λάθος.

3. Συμπεράσματα

Το βασικό συμπέρασμα του ελέγχου είναι η αδυναμία των Δήμων να εξασφαλίσουν την πληρότητα των ιδίων εσόδων τους και να βελτιώσουν την εισπραξιμότητα των απαιτήσεών τους ως απόρροια: α) των αδυναμιών του συστήματος εσωτερικών δικλίδων, β) των ελλείψεων και της πολυπλοκότητας στο νομοθετικό και ρυθμιστικό πλαίσιο και γ) της ανεπαρκούς επικοινωνίας και συνεργασίας με τρίτους φορείς, με αποτέλεσμα τη σημαντική απώλεια εσόδων.

3.1. Ανεπαρκείς διαδικασίες βεβαίωσης και έλλειψη πληρότητας εσόδων

Ο έλεγχος εντόπισε ουσιώδεις ελλείψεις στη διαδικασία προσδιορισμού της δυνητικής βάσης υπολογισμού των ιδίων εσόδων, της αναγνώρισης των υπόχρεων οφειλετών και της έγκαιρης σύνταξης χρηματικών καταλόγων.

Η οίκοθεν βεβαίωση αποτελεί την κύρια διαδικασία είσπραξης εσόδων, επαφίεται στην καλή προαίρεση των υπόχρεων οφειλετών, δεν διασφαλίζει την πληρότητά τους, ενώ οδηγεί σε άνιση φορολογική μεταχείριση των δημοτών. Οι Δήμοι δεν έχουν αναπτύξει επαρκείς ελεγκτικές διαδικασίες ενημέρωσης, συστηματικής παρακολούθησης και επικαιροποίησης των απαιτούμενων στοιχείων, βάσει των οποίων μπορούν να συνταχθούν οι χρηματικοί κατάλογοι.

Οι Δήμοι επίσης παρουσιάζουν αδυναμίες στη συλλογή, σύγκριση και ανάλυση δεδομένων καθώς και στην υλοποίηση αποτελεσματικών διαδικασιών για τη διασφάλιση της πληρότητας των εσόδων.

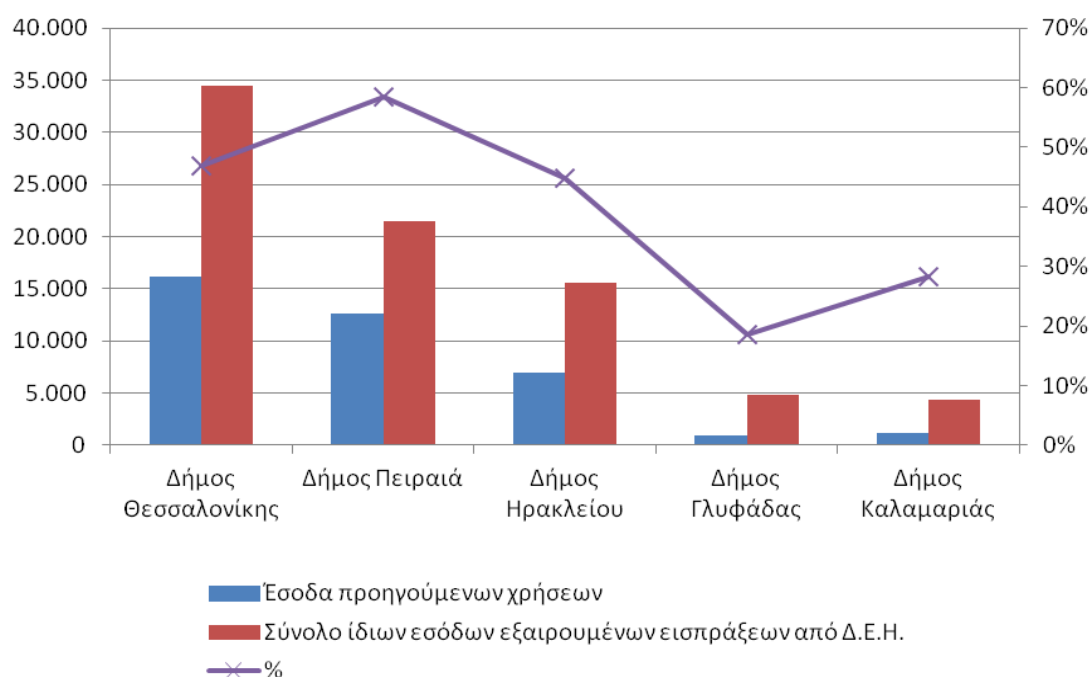
Πιο συγκεκριμένα, τα ζητήματα που οδηγούν σε ανακριβείς και ελλιπείς βεβαιώσεις εσόδων και κατ' επέκταση οδηγούν σε υποεκτίμηση των εσόδων και των απαιτήσεων στην Οικονομική Κατάσταση, είναι:

- Ανεπαρκής αναγνώριση της δυνητικής βάσης του υπολογισμού των ιδίων εσόδων, λόγω αναποτελεσματικών διαδικασιών συλλογής δεδομένων.
- Αναποτελεσματική επεξεργασία, ανάλυση και αξιοποίηση των δεδομένων.
- Έλλειψη διαδικασιών επαλήθευσης, διασταύρωσης και ελέγχου των δεδομένων από εξωτερικές πηγές.

Επιπροσθέτως διαπιστώθηκε ότι οι Δήμοι δεν διαθέτουν επαρκείς διαδικασίες για την περιοδική/τακτική ταμειακή βεβαίωση των εσόδων τους. Η βεβαίωση των εσόδων δεν πραγματοποιείται εγκαίρως, παρόλο που η απαιτούμενη γνώση, σε αρκετές περιπτώσεις

είναι διαθέσιμη (τα έσοδα έχουν καταχωρηθεί στο μηχανογραφικό σύστημα ως πρωτογενή δεδομένα) με συνέπεια την καθυστέρηση στη βεβαίωση αυτών. Στις περισσότερες περιπτώσεις η βεβαίωση πραγματοποιείται σε επόμενα οικονομικά έτη, όπως φαίνεται και στο γράφημα 1, όπου απεικονίζεται το σημαντικό ύψος των βεβαιούμενων για πρώτη φορά εσόδων προηγούμενων χρήσεων σε σχέση με το ύψος των βεβαιωθέντων εσόδων της χρήσης 2013. Η συνήθης αυτή πρακτική ενδέχεται να οδηγήσει σε πιθανές παραγραφές και διαγραφές εσόδων μετά από συγκεκριμένη χρονική περίοδο καθώς και δυσχέρειες στην είσπραξή τους.

Γράφημα 2: ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΙΔΙΑ ΕΣΟΔΑ*

*Από τα ίδια έσοδα εξαιρέθηκαν ποσά που αφορούν εισπράξεις από Δ.Ε.Η.

Ποσά σε χιλ.€

Στις επόμενες ενότητες παρουσιάζονται τα σημαντικότερα ευρήματα του ελέγχου ανά κατηγορία εσόδου.

3.1.1. Δημοτικά Τέλη – Δημοτικός Φόρος – Τέλος Ακίνητης Περιουσίας

Τα τέλη καθαριότητας και φωτισμού (δημοτικά τέλη), ο φόρος ηλεκτροδοτούμενων χώρων (δημοτικός φόρος) και το τέλος ακίνητης περιουσίας αποτελούν τη σημαντικότερη κατηγορία ιδίων εσόδων των Δήμων (βλ. Πίνακας 6 – Ανάλυση εσόδων από ΔΤ, ΔΦ και ΤΑΠ).

Ο έλεγχος που πραγματοποιήθηκε διαπίστωσε ελλείψεις στις διαδικασίες βεβαίωσης και είσπραξης της κατηγορίας αυτής εσόδων που αφορούν σε θέματα όπως:

- Μη ορθή τήρηση στοιχείων ταυτότητας ακινήτων και μετρητών ηλεκτρικής ενέργειας
- Έλλειψη επικοινωνίας και αντιπαραβολής δεδομένων των Δήμων με τα στοιχεία του Διαχειριστή Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας (Δ.Ε.Δ.Δ.Η.Ε.)
- Ανεπαρκής λογιστική παρακολούθηση εισπράξεων και εσόδων από τους παρόχους ηλεκτρικής ενέργειας
- Μη έγκαιρη επεξεργασία και αναζήτηση οφειλόμενων τελών και φόρων μετά τη διακοπή ηλεκτροδότησης
- Αδυναμία παρακολούθησης και βεβαίωσης οφειλών μη ηλεκτροδοτούμενων ακινήτων
- Δυσχέρειες στη διαχείριση στοιχείων με λοιπούς παρόχους ηλεκτρικής ενέργειας εκτός Δ.Ε.Η.
- Επιβολή προστίμων και διαχείριση προσφυγών για τη βεβαίωση και είσπραξη των εσόδων αυτών

Πίνακας 6: ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΔΤ, ΔΦ ΚΑΙ ΤΑΠ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ 2013

(ποσά σε χιλ. €)	Δήμος Θεσσαλονίκης	Δήμος Πειραιά	Δήμος Ηρακλείου	Δήμος Γλυφάδας	Δήμος Καλαμαριάς
Σύνολο εσόδων από ΔΤ, ΔΦ, ΤΑΠ	62.516	38.588	17.529	13.222	12.387
% Ιδίων Εσόδων	64%	64%	53%	70%	74%
Εισπραττόμενα από Δ.Ε.Η.	60.392	34.896	17.615	14.458*	12.012

- Για το Δήμο Γλυφάδας, ποσό 1.393 χιλ. € αφορά σε παρακρατούμενη εισφορά για αναγκαστικές απαλλοτριώσεις και για έργα κοινωνικής υποδομής, που περιλαμβάνεται στις επιχορηγήσεις.

Τήρηση στοιχείων ακινήτων και μετρητών ηλεκτρικής ενέργειας

Το τμήμα εσόδων κάθε Δήμου αποστέλλει σε τακτά χρονικά διαστήματα στο Κλιμάκιο Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών του Διαχειριστή Ελληνικού Δικτύου Διανομής

Ηλεκτρικής Ενέργειας (Δ.Ε.Δ.Δ.Η.Ε.) τις νέες παροχές ή τις μεταβολές των στοιχείων των τετραγωνικών μέτρων των ακινήτων ΤΑΠ, Δ.Τ. και Δ.Φ. ανά μετρητή ηλεκτρικού ρεύματος.

Οι Δήμοι δεν λαμβάνουν ενημέρωση από τη Δ.Ε.Δ.Δ.Η.Ε. για τη χρονική στιγμή, κατά την οποία ενσωματώνονται οι αλλαγές των μετρητών στους εκδιδόμενους λογαριασμούς ηλεκτρικής ενέργειας, με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατός ο υπολογισμός τυχόν διαφυγόντων εσόδων λόγω χρονικής υστέρησης.

Οι Δήμοι λαμβάνουν σε ηλεκτρονική μορφή, ετησίως, συνήθως το Σεπτέμβριο, τα στοιχεία ακινήτων ανά μετρητή (π.χ. τετραγωνικά μέτρα, παλαιότητα ακινήτου, τιμή ζώνης, οικιακή ή επαγγελματική χρήση κλπ.), όπως εξάγονται από τη βάση δεδομένων του Δ.Ε.Δ.Δ.Η.Ε. Το αρχείο αυτό χρησιμοποιείται κυρίως για πληροφοριακούς σκοπούς και δεν πραγματοποιείται καμία διασταύρωση με τα στοιχεία που τηρούνται στο Δήμο. Εξαιρέση αποτελεί ο Δήμος Ηρακλείου, στον οποίο πραγματοποιείται δειγματοληπτικός έλεγχος σε ποσοστό 5%.

Επιπροσθέτως λόγω των αδυναμιών τόσο στην αρχειοθέτηση όσο και στην προσκόμιση των απαιτούμενων δικαιολογητικών είναι δυσχερής η επιβεβαίωση της ορθότητας των στοιχείων.

Οι ομάδες ελέγχου προέβησαν στη σύγκριση του αρχείου των τελών ακινήτων από το Διαχειριστή Ελληνικού Δικτύου Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας (Δ.Ε.Δ.Δ.Η.Ε.) με τα αντίστοιχα αρχεία των Δήμων και τα αποτελέσματα των συγκρίσεων έχουν κοινοποιηθεί στους αντίστοιχους Δήμους.

Λογιστική παρακολούθηση των εισπράξεων και εσόδων από τους παρόχους ηλεκτρικής ενέργειας

Οι Δήμοι κατά τη λογιστικοποίηση των εκκαθαρίσεων που αποστέλλουν οι πάροχοι ηλεκτρικής ενέργειας, καταχωρούν στους αντίστοιχους Κωδικούς Αριθμούς Εσόδων και Εξόδων (ΚΑΕ) και λογαριασμούς Γενικής Λογιστικής (διπλογραφικό σύστημα) τα εισπραττόμενα ποσά και όχι τα τέλη που ενσωματώθηκαν στους λογαριασμούς. Στον κατωτέρω πίνακα (Πίνακας 7) αναλύονται τα σύνολα των λογαριασμών που έχει αποστείλει η ΔΕΗ, ως κύριος πάροχος ηλεκτρικής ενέργειας για το έτος 2013, και τα οποία με βάση τις λογιστικές αρχές θα έπρεπε να παρουσιάζονται στις Οικονομικές Καταστάσεις των Δήμων:

Πίνακας 7: ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΔΕΗ

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΔΕΗ (σε χιλ. €)	Δήμος Θεσσαλονίκης	Δήμος Πειραιά	Δήμος Ηρακλείου	Δήμος Γλυφάδας	Δήμος Καλαμαριάς
Ανείσπρακτα τέλη 31/12/2012 (Απαιτήσεις από ΔΕΗ 31/12/2012)	12.697	7.417	3.866	2.071	1.533
Τέλη που ενσωματώθηκαν στους λογαριασμούς (Έσοδα Χρήσης 2013)	63.721	36.348	21.275	15.387	12.552
Μείον Εισπράξεις 2013 (Βεβαιώσεις / Έσοδα Δήμου)	-60.392	-34.896	-17.615	-14.458	-12.012
Μείον Διορθώσεις	<u>-202</u>	<u>-207</u>	<u>-30</u>	<u>-36</u>	<u>-2</u>
Ανείσπρακτα τέλη 31/12/2013 (Απαιτήσεις από ΔΕΗ 31/12/2013)	<u>15.824</u>	<u>8.662</u>	<u>7.496</u>	<u>2.964</u>	<u>2.071</u>

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι ακόμα και στη διαδικασία αυτή της λογιστικοποίησης, παρατηρήθηκαν αδυναμίες και ελλείψεις στους εξής δύο Δήμους:

Δήμος Πειραιά

Δεν υπήρχε συνέπεια στο διαχωρισμό των εξόδων (ηλεκτρικό ρεύμα, προμήθεια ΔΕΗ, παρακράτηση ΕΔΣΝΑ) με τα δικαιούμενα έσοδα. Ο Δήμος εξέδιδε ένα γραμμάτιο είσπραξης με το καθαρό ποσό που υποχρεούται η ΔΕΗ να αποδώσει, όπου από το σύνολο των εσόδων αφαιρούνταν η δαπάνη του ρεύματος και λοιπές κρατήσεις και στη συνέχεια έπρεπε να καταχωρεί συμψηφιστικές εγγραφές για την καταχώρηση των εξόδων, ενώ ορθό είναι να εκδίδεται γραμμάτιο είσπραξης για τα δικαιούμενα τέλη και ένταλμα πληρωμής για τις αντίστοιχες δαπάνες.

Δήμος Ηρακλείου

Οι διαφορές στο σύνολο των εσόδων της χρήσης, μεταξύ των ποσών που έχει λογιστικοποιήσει ο Δήμος σύμφωνα με την ταμειακή βάση και των ποσών που εμφανίζει η ΔΕΗ στους λογαριασμούς της, παρουσιάζονται κατωτέρω (Πίνακας 8):

Πίνακας 8: ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΔΕΗ – ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

ΕΣΟΔΑ 2013 (ποσά σε χιλ. €)	ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΔΕΗ (Εισπράξεις)	ΔΙΑΦΟΡΑ (ΔΗΜΟΣ - ΔΕΗ)
Δημοτικά Τέλη (ΔΤ) – Δημοτικός Φόρος (ΔΦ)	13.499	14.878	-1.378
Τέλος Ακίνητης Περιουσίας (ΤΑΠ)	<u>2.858</u>	<u>2.737</u>	<u>121</u>
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	<u>16.357</u>	<u>17.615</u>	<u>-1.257</u>

Η διαφορά ποσού -1.378 χιλ. € στους λογαριασμούς γενικής λογιστικής δημοτικών τελών και δημοτικού φόρου σε σχέση με τους λογαριασμούς που αποστέλλει η ΔΕΗ αφορά σε:

α) Μη λογιστικοποιημένο έσοδο ύψους (-224 χιλ. €) από παρακράτηση της ΔΕΗ, έναντι κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος για τα αντλιοστάσια της ΔΕΥΑΗ.

Σημειώνεται ότι η δαπάνη για την κατανάλωση ηλεκτρικού ρεύματος για τα αντλιοστάσια θα έπρεπε να βαρύνει τις οικονομικές καταστάσεις της ΔΕΥΑΗ και να μην παρακρατείται από τα δημοτικά τέλη του Δήμου Ηρακλείου.

Το συνολικό ποσό του εσόδου που δεν έχει λογιστικοποιηθεί από το 2007 έως και το 2014, ανέρχεται στις 902 χιλ. €, ενώ καμία ενέργεια δεν έχει πραγματοποιηθεί για την βεβαίωση και είσπραξή του από την ΔΕΥΑΗ,

β) Μη λογιστικοποιημένο έσοδο που αφορά την προμήθεια της ΔΕΗ για τον μήνα Μάρτιο του 2013 ύψους (-27 χιλ. €) και

γ) Διαφορά ποσού (579 χιλ. €) από τον αντιλογισμό των μεταβατικών λογαριασμών στις 2/4/2013, ποσού 1.686 χιλ. €, για τα δημοτικά τέλη μηνών 11-12/2012, την προμήθεια της ΔΕΗ για τους μήνες 10-12/2012 και την παρακράτηση έναντι κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος για τους μήνες 7-12/2012, συνολικού ποσού 2.264 χιλ. €,

δ) Διαφορά στο Δημοτικό Φόρο ποσού (-203 χιλ. €) που αφορά τον αντιλογισμό των μεταβατικών λογαριασμών στις 2/4/2013, ποσού 680 χιλ. €, για τους δημοτικούς φόρους μηνών 11-12/2012, ποσού 476 χιλ. € και

ε) Μη λογιστικοποιημένο έσοδο από χρεωστικά υπόλοιπα που παρακράτησε η ΔΕΗ, προηγούμενων μηνών συνολικού ποσού (-1.503 χιλ. €).

Η διαφορά στο Τέλος Ακίνητης Περιουσίας ποσού 121 χιλ. € αφορά σε:

α) Μη αντιλογισμό των εσόδων που παρακρατήθηκαν από την ΔΕΗ ως προμήθεια και των εσόδων ΤΑΠ (15%) για τους μήνες 10-12/2012 συνολικού ποσού 115 χιλ. € και

γ) ποσό 5 χιλ. € το οποίο αφορά διαφορά εσόδου για τον μήνα Μάρτιο του 2013 (ΔΕΗ 238 χιλ. €, Δήμος λογ. "73.20.41" 264 χιλ. €, διαφορά 26 χιλ. €) και για τον μήνα Ιούνιο του 2013 (ΔΕΗ 226 χιλ. €, Δήμος "73.20.41" 205 χιλ. €, διαφορά -21 χιλ. €).

Καταστάσεις επιστρεφόμενων τελών

Σύμφωνα με το άρθρο 43 παρ.1β του ν. 3979/2011, ο προμηθευτής ηλεκτρικής ενέργειας, σε περίπτωση διακοπής της ηλεκτροδότησης και διαγραφής του καταναλωτή, πρέπει να γνωστοποιεί στον οικείο δήμο τα στοιχεία των οφειλών των υποχρεων για τέλη καθαριότητας και φωτισμού, φόρο ηλεκτροδοτούμενων χώρων και το τέλος ακίνητης περιουσίας, προκειμένου αυτός να προβεί στην είσπραξή τους.

Στον κατωτέρω πίνακα (Πίνακας 9) απεικονίζονται, μόνο για το έτος 2013 ενδεικτικά, τα σύνολα των εκτυπώσεων «Καταστάσεις Επιστρεφόμενων τελών» που αποστέλλει η ΔΕΗ στους 4 από τους 5 Δήμους, στους οποίους πραγματοποιήθηκε ο οριζόντιος έλεγχος.

Τα ανωτέρω οφειλόμενα τέλη δεν παρουσιάζονται στις Οικονομικές Καταστάσεις των Δήμων και η διαδικασία που ακολουθείται για τη βεβαίωση και είσπραξή τους είναι αποσπασματική. Οι Δήμοι δεν καταρτίζουν σε τακτά χρονικά διαστήματα χρηματικούς καταλόγους με τα οφειλόμενα τέλη των υποχρεων, όπως εμφανίζονται στις Καταστάσεις της ΔΕΗ.

Πίνακας 9 : ΣΥΝΟΛΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΜΕΝΩΝ ΤΕΛΩΝ ΔΕΗ ΕΤΟΥΣ 2013

(ποσά σε χιλ. €)	Σύνολο ΔΤ, ΔΦ, ΤΑΠ	Πλήθος Οφειλετών
Δήμος Θεσσαλονίκης	1.508	6.994
Δήμος Ηρακλείου	283	1.784
Δήμος Γλυφάδας	274	1.670
Δήμος Καλαμαριάς	<u>136</u>	972
Σύνολο	<u>2.201</u>	

Εξαίρεση αποτελεί ο Δήμος Πειραιά, στον οποίο υφίσταται διαδικασία επεξεργασίας των αντίστοιχων καταστάσεων επιστρεφόμενων τελών και έκδοσης χρηματικών και βεβαιωτικών καταλόγων. Να σημειωθεί ότι στο Δήμο Γλυφάδας για τους δύο πρώτους μήνες του 2013 μόνο, αναζητήθηκαν τα στοιχεία των οφειλετών και πραγματοποιήθηκαν κάποιες εισπράξεις οίκοθεν (19% στο δείγμα ελέγχου για τους δύο μήνες). Επιπροσθέτως, στο Δήμο Θεσσαλονίκης συστήθηκαν ομάδες εργασίας στο 2014 για την αναζήτηση των στοιχείων των οφειλετών και τη σύνταξη των βεβαιωτικών καταλόγων κατά το έτος 2015.

Μη ηλεκτροδοτούμενα ακίνητα

Οι ιδιοκτήτες οφείλουν να δηλώνουν, εντός διμήνου από τη διακοπή, τα μη ηλεκτροδοτούμενα ακίνητά τους στους Δήμους για τον υπολογισμό των Δημοτικών Τελών (Δ.Τ.) και του Τέλους Ακίνητης Περιουσίας (Τ.Α.Π.) στους πραγματικούς υπόχρεους: ιδιοκτήτη, συνιδιοκτήτες, μισθωτή κ.λ.π., (ν. 25/75, άρθρα 5 παρ.1 του ν. 3345/2005 και 24 παρ.3 του ν. 2130/1993).

Από τον έλεγχο προέκυψε ότι δεν υφίσταται από τους Δήμους διαδικασία εντοπισμού των μη ηλεκτροδοτούμενων ακινήτων για την έγκαιρη κατάρτιση βεβαιωτικών καταλόγων. Εάν δεν προσέλθουν οι δημότες να υποβάλουν την δήλωση «μη ηλεκτροδοτούμενων ακινήτων», τότε οι Δήμοι δεν έχουν αυτή την πληροφόρηση από την ΔΕΗ και υπάρχει πιθανή απώλεια εσόδων.

Πάροχοι ηλεκτρικής ενέργειας που έχουν διακόψει τη λειτουργία τους

Δήμος Θεσσαλονίκης

Το 2013 το τμήμα Ανταποδοτικών Τελών συνέταξε τους αρ. 26 και 28 βεβαιωτικούς καταλόγους συνολικού ποσού 943 χιλ. € για τις οφειλές των παρόχων ηλεκτρικής ενέργειας HELLAS POWER και ENERGA. Όμως, σύμφωνα με το αριθμ. πρωτ 7495/20-4-2015 έγγραφο του τμήματος Ανταποδοτικών Τελών στην παρούσα φάση δεν έχουν οριστικοποιηθεί τα συνολικά οφειλόμενα ποσά διότι αναμένεται η δικάσιμος στο Α' Τριμελές Εφετείο Κακουργημάτων Αθηνών (δικογραφία ΝΒ 10513).

Δήμος Πειραιά

Για τους παρόχους ηλεκτρικής ενέργειας HELLAS POWER και ENERGA, οι οποίοι έχουν διακόψει τη λειτουργία τους και δεν έχουν αποστείλει στον Δήμο τις αντίστοιχες

καταστάσεις, έχει γίνει εκτίμηση και καταχώρηση των εσόδων 311 χιλ. € και 307 χιλ. € αντίστοιχα, στη χρήση 2012. Τα ποσά περιλαμβάνονται ως απαιτήσεις στο κονδύλι του Ενεργητικού «Έσοδα Χρήσεως εισπρακτέα». Τα έσοδα αυτά δεν έχουν βεβαιωθεί.

Ειδικά Θέματα Δήμων

Οργανισμοί Λιμένων Θεσσαλονίκης, Πειραιά, Ηρακλείου

Οι Οργανισμοί Λιμένων Θεσσαλονίκης (Ο.Λ.Θ.) Πειραιά (Ο.Λ.Π.) και Ηρακλείου (Ο.Λ.Η.) είναι ανώνυμες εταιρείες²⁰, με σκοπό τη διοίκηση και εκμετάλλευση των αντίστοιχων λιμανιών. Ο έλεγχος που πραγματοποιήθηκε στους αντίστοιχους δήμους, ανέδειξε την πολυπλοκότητα της νομοθεσίας που περιβάλλει τους Οργανισμούς αυτούς, ως προς την υποχρέωσή τους να καταβάλλουν τα δημοτικά τέλη και το δημοτικό φόρο.

Στον παρακάτω πίνακα 10, απεικονίζονται οι βεβαιωμένες οφειλές από δημοτικά τέλη και δημοτικό φόρο ανά Δήμο, οι οποίες αποτελούν το 40% των συνολικών οφειλών, καθώς οι αντίστοιχοι Οργανισμοί έχουν προσφύγει δικαστικώς κατά των βεβαιώσεων των Δήμων. Καμία από τις προσφυγές αυτές δεν έχει τελεσιδικήσει.

Πίνακας 10: ΟΦΕΙΛΕΣ ΓΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΕΛΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΦΟΡΟ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΛΙΜΕΝΩΝ 31/12/2013

(ποσά σε χιλ. €)	Βεβαιωμένες Οφειλές (40%)	Μη Βεβαιωμένες Οφειλές	Σύνολο	Σχόλια
Θεσσαλονίκης (ΟΛΘ Α.Ε.)	-	-	-	Ο Δήμος Θεσσαλονίκης δε βεβαιώνει ΔΤ, ΔΦ
Πειραιά (ΟΛΠ Α.Ε.)	14.980	22.470	37.450	Οφειλές για ηλεκτροδοτούμενα και μη ακίνητα ΟΛΠ
Ηρακλείου (ΟΛΗ Α.Ε.)	<u>1.449</u>	<u>2.200</u>	<u>3.649</u>	Οφειλή από διαφορά δηλωθέντων τ.μ. μετά από έκθεση του Δήμου
Σύνολο	<u>16.429</u>	<u>24.670</u>	<u>41.099</u>	

²⁰ ν. 2688/99 (ΦΕΚ 40 Α') : Μετατροπή του Οργανισμού Λιμένος Πειραιώς και του Οργανισμού Λιμένος Θεσσαλονίκης σε ανώνυμες εταιρείες και παράγραφος 3 άρθρου 21, του ν. 2932/2001 (ΦΕΚ 145 Α'): [Ελεύθερη παροχή Υπηρεσιών στις θαλάσσιες ενδομεταφορές - Σύσταση Γενικής Γραμματείας Λιμένων και Λιμενικής Πολιτικής - Μετατροπή των Λιμενικών Ταμείων σε Ανώνυμες Εταιρείες και άλλες διατάξεις](#)

Δήμος Θεσσαλονίκης

Ο Δήμος Θεσσαλονίκης δε βεβαιώνει δημοτικά τέλη και δημοτικό φόρο στον Ο.Λ.Θ. Α.Ε., ούτε εισπράττει τα αναλογούντα αυτά τέλη μέσω των λογαριασμών κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας, καθόσον σύμφωνα με τις υπ' αριθμ. 69728/824/96 (ΦΕΚ Β' 358) και υπ' αριθ. ΗΠ/50910/2727/03 (ΦΕΚ 1909 Β') Κ.Υ.Α., η διαχείριση των αποβλήτων γίνεται από τον ΟΛΘ, με δικά του μέσα.

Δήμος Πειραιά

Ο Ο.Λ.Π., ο οποίος συστάθηκε με τον Α.Ν. 1559/50 (ΦΕΚ Α' 252) απολαμβάνει ατέλειες και απαλλαγές που έχει το Δημόσιο, εκτός από το φόρο εισοδήματος (βλ. άρθρο δεύτερο ην παρ. 2 του ν. 2688/99, ΦΕΚ 40 Α).

Μέχρι το έτος 2013 οι συνολικές βεβαιωμένες οφειλές του ΟΛΠ, όπως αυτές προκύπτουν από το πληροφοριακό σύστημα του Δήμου, ανέρχονται στο ποσό των 14.980 χιλ. €. Στο 2014, βεβαιώθηκε ποσό 571 χιλ. € που αφορούν στο 40% των ανείσπρακτων οφειλών μέχρι και το Σεπτέμβριο του 2013 για τα ηλεκτροδοτούμενα ακίνητα του ΟΛΠ. Ο ΟΛΠ σε κάθε βεβαιωτικό κατάλογο που εκδίδει ο Δήμος ασκεί προσφυγή με αποτέλεσμα να βεβαιώνεται πραγματικά το 40% της συνολικής οφειλής. Αυτό οδηγεί την κάθε υπόθεση σε δικαστική διένεξη μεταξύ Δήμου και ΟΛΠ. Είναι χαρακτηριστικό το ότι μέχρι την ημερομηνία ολοκλήρωσης του ελέγχου δεν έχει τελεσιδικήσει καμία τέτοια προσφυγή.

Όσον αφορά στο έτος 2013 η ταμειακή υπηρεσία δεν έχει προχωρήσει σε αναγκαστικά μέτρα είσπραξης των βεβαιωμένων οφειλών, στηριζόμενη σε μια αρνητική απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Πειραιά²¹ που ακυρώνει την έκθεση της αναγκαστικής κατάσχεσης. Όμως έπειτα από κοινοποίηση της σχετικής απόφασης διαπιστώθηκε ότι οι λόγοι ακύρωσης δεν ήταν η ατέλεια του ΟΛΠ, αλλά η αοριστία του κατασχετηρίου.

Επίσης διαπιστώθηκε ότι η απόφαση της Οικονομικής Επιτροπής που αποφάσιζε την μη άσκηση έφεσης κατά της απόφασης του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πειραιά η οποία εκδόθηκε στις 11-6-2013 δεν είχε κοινοποιηθεί (Απρ. 2015) στην ταμειακή υπηρεσία του δήμου. Στην ίδια απόφαση προβλέπονταν η σύνταξη νέας έκθεσης αναγκαστικής κατάσχεσης προς τον ΟΛΠ.

---

²¹ Α372/2013

Δήμος Ηρακλείου

Με την από 25-01-2013 έκθεση ελέγχου του Δήμου Ηρακλείου, επιβλήθηκε πρόστιμο ποσού € 3.649 χιλ. € για δημοτικά τέλη και δημοτικό φόρο, για ηλεκτροδοτούμενο ακίνητο, αναδρομικά από το έτος 2008 μέχρι 28-2-2013 στην ανώνυμη εταιρεία "ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΑΕ", το οποίο αφορούσε διαφορά δηλωθέντων και πραγματικών τετραγωνικών μέτρων.

Ο επανυπολογισμός της επιφάνειας διενεργήθηκε το έτος 2013, ενώ αφορούσε σε επιβολή τελών για την περίοδο από 01-01-2008 έως και 28-02-2013 και οι αντίστοιχες λογιστικές εγγραφές καταγράφηκαν στο οικονομικό έτος 2013.

Δεν έχει υπολογιστεί ΤΑΠ καθώς το ακίνητο βρίσκεται επί της χερσαίας ζώνης του Δήμου Ηρακλείου (παραλιακό μέτωπο), η οποία απολαμβάνει ατέλειας, καθώς ανήκει στο Ελληνικό Δημόσιο (έχει παραχωρηθεί στον Ο.Λ.Η. Α.Ε.).

Επιβεβαιώθηκε ο ορθός υπολογισμός της διαφοράς επί των δηλωθέντων και πραγματικών τετραγωνικών μέτρων, καθώς και η ορθή επιβολή του αναλογούντος δημοτικού τέλους και δημοτικού φόρου.

Μετά από προσφυγή της εταιρείας στο Διοικητικό Πρωτοδικείο Ηρακλείου, συντάχθηκε χρηματικός κατάλογος και βεβαιώθηκε ποσό 1.449 χιλ. € (40% επί του συνολικού ποσού).

Κατά του ως άνω Οργανισμού επιβλήθηκαν κατασχέσεις εις χείρας τραπεζών, ως τρίτων, για την είσπραξη της βεβαιωμένης οφειλής του προς τον Δήμο, οι οποίες ανακλήθηκαν λόγω της με αριθ. 114/2013 Απόφασης Αναστολής Εκτέλεσης από το Διοικητικό Πρωτοδικείο Ηρακλείου, μέχρι την εκδίκαση της προσφυγής.

Από τον διενεργηθέντα έλεγχο προέκυψε ότι η ως άνω εταιρεία δεν έχει προχωρήσει σε οποιαδήποτε καταβολή επί του βεβαιωθέντος ποσού.

Ειδικό Θέμα – Ψυττάλεια – Δήμος Πειραιά

Η νήσος Ψυττάλεια ανήκει στα διοικητικά όρια του Δήμου Πειραιά²². Επομένως σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία²³ η ΕΥΔΑΠ Θα έπρεπε να καταβάλλει δημοτικά τέλη και δημοτικό φόρο για τις εγκαταστάσεις βιολογικού καθαρισμού της Ψυττάλειας..

²² Σύμφωνα με το από 1-10-1835 Β.Δ. (ΦΕΚ Α'17) και την αριθμ. 24197/Γ3812/93 (ΦΕΚ Β' 882) Απόφαση του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Εσωτερικών, «Κύρωση των αποτελεσμάτων του πραγματικού πληθυσμού της γενικής απογραφής πληθυσμού της 17ης Μαρτίου 1991»

Η ΔΕΗ ισχυρίζεται ότι για τεχνικούς λόγους, ο μετρητής της παροχής του ηλεκτρικού ρεύματος, τοποθετήθηκε στην απέναντι όχθη, στην περιοχή «Ακροκέραμος» Κερατσινίου, η οποία βρίσκεται εντός των διοικητικών ορίων του Δήμου Κερατσινίου και κατά συνέπεια οι αποδόσεις των λογαριασμών κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος εισπράττονται από το Δήμο Κερατσινίου.

Ωστόσο, τα ποσά αυτά βεβαιώνονται από τη ταμειακή υπηρεσία του Δήμου Πειραιά προς την ΕΥΔΑΠ. Από τα στοιχεία της οικονομικής διεύθυνσης προκύπτει ότι ο Δήμος Πειραιά βεβαιώνει τα έσοδα αυτά από το οικονομικό έτος 2006 και εντεύθεν. Το αποτέλεσμα της ενέργειας αυτής είναι η ΕΥΔΑΠ να προσφεύγει σε κάθε χρηματικό κατάλογο που συντάσσεται από την Οικονομική Διεύθυνση, να βεβαιώνεται τελικά το 40% των επί του συνολικού ποσού αυτών και οι υποθέσεις να παραπέμπονται στα δικαστήρια. Κατόπιν συνάντησης, της ομάδας ελέγχου με τη Νομική Υπηρεσία του Δήμου, προέκυψε ότι καμία υπόθεση με την ΕΥΔΑΠ δεν έχει τελεσιδικήσει.

Οι συνολικές βεβαιωμένες οφειλές της ΕΥΔΑΠ για το ακίνητο αυτό ανέρχονται στο ποσό των 343 χιλ. €. Σύμφωνα με την ειδοποίηση του αρμοδίου Τμήματος του Δήμου το υπόλοιπο των μη βεβαιωμένων οφειλών της ΕΥΔΑΠ ανέρχεται στο ποσό των 515 χιλ. €, δηλαδή το συνολικό ποσό οφειλής της ΕΥΔΑΠ ανέρχεται στο ποσό των 858 χιλ. €. Η ταμειακή υπηρεσία του Δήμου δεν έχει προχωρήσει σε αναγκαστικά μέτρα προς είσπραξη των βεβαιωμένων οφειλών.

3.1.2. Τέλη επί ακαθαρίστων εσόδων επιτηδευματιών

Η δήλωση και η είσπραξη του τέλους επί των ακαθάριστων εσόδων των κέντρων διασκέδασης, εστιατορίων και συναφών καταστημάτων (άρθρο 20 του ν. 2539/97) στηρίζεται στην οικειοθελή προσέλευση των υπόχρεων. Οι ελεγχόμενοι Δήμοι, στην πλειονότητά τους, δεν διαθέτουν διαδικασία ενημέρωσης, συστηματικής παρακολούθησης και επικαιροποίησης των επιτηδευματιών που είναι υπόχρεοι για την καταβολή του τέλους 0,5% ή 5% επί των ακαθάριστων εσόδων τους, με αποτέλεσμα η είσπραξη του τέλους να πραγματοποιείται κυρίως οίκοθεν. Η πρακτική αυτή έχει ως αποτέλεσμα την αδυναμία των αντίστοιχων Τμημάτων Εσόδων να εντοπίσουν τον ακριβή αριθμό των καταστημάτων, τα οποία οφείλουν να υποβάλουν το τέλος και κατά συνέπεια οδηγεί σε απώλεια εσόδων. Επίσης παρατηρείται σημαντική καθυστέρηση στον έλεγχο των στοιχείων που λαμβάνονται

---

²³ Άρθρα 3 του ν. 25/1975 και 10 του ν. 1080/80

από τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων (Γ.Γ.Π.Σ.) προκειμένου οι Δήμοι να προχωρήσουν στη σύνταξη των βεβαιωτικών καταλόγων.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται ανά δήμο, για ποιες χρήσεις έχει ολοκληρωθεί η επεξεργασία των στοιχείων των υπόχρεων από τη Γ.Γ.Π.Σ. ή άλλη διαθέσιμη πηγή, για τη βεβαίωση του συγκεκριμένου εσόδου. Από τον πίνακα προκύπτει, τόσο η καθυστέρηση στη διαδικασία βεβαίωσης του συγκεκριμένου εσόδου όσο και η αδυναμία επιβεβαίωσης της πληρότητάς του. Επίσης είναι ενδεικτικό ότι κανένας δήμος δεν έχει βεβαιώσει τα αναλογούντα τέλη της χρήσης 2013, έως και την ημερομηνία ελέγχου.

Πίνακας 11: ΒΕΒΑΙΩΣΗ ΤΕΛΟΥΣ ΕΠΙΤΗΔΕΥΜΑΤΙΩΝ

Ποσά σε χιλ. €	Δήμος Θεσσαλονίκης		Δήμος Πειραιά		Δήμος Ηρακλείου		Δήμος Γλυφάδας		Δήμος Καλαμαριάς	
	Τέλη & Πρόστιμα	Έτος	Τέλη & Πρόστιμα	Έτος	Τέλη & Πρόστιμα	Έτος	Τέλη & Πρόστιμα	Έτος	Τέλη & Πρόστιμα	Έτος
Βεβαιώσεις στη χρήση 2013	855	2013	288	2010 - 2013	176	2013	279	2013	88	2013
Βεβαιώσεις στη χρήση 2013 – Π.Ο.Ε.	<u>1.402</u>	2008 - 2010	<u>255</u>	2008 - 2009	<u>1.004</u>	2008	<u>249</u>	2008 - 2011	<u>153</u>	2008 - 2011
Σύνολο στη χρήση 2013	<u>2.257</u>		<u>543</u>		<u>1.180</u>		<u>528</u>		<u>241</u>	
Βεβαιώσεις Π.Ο.Ε. στη χρήση 2014	1.065	2009 -2011	164	2010 - 2011	632	2009 - 2010	211	2007 - 2013	57	2008 - 2013

Επίσης διαπιστώθηκε ότι σε αρκετές περιπτώσεις δεν προσκομίζονται συγκεκριμένα αποδεικτικά στοιχεία, από τα οποία να προκύπτει ο κύκλος εργασιών των υπόχρεων επιτηδευματιών. Αντίθετα, ο υπόχρεος γνωστοποιεί με την αίτησή του το ποσό των ακαθαρίστων εσόδων του, χωρίς να υπάρχει δυνατότητα αντιπαραβολής τους από το αντίστοιχο Τμήμα Εσόδων με κάποιο επίσημο φορολογικό έντυπο. Το γεγονός αυτό έχει ως αποτέλεσμα την πιθανότητα υπολογισμού του αναλογούντος τέλους επί λανθασμένης φορολογικής βάσης.

Οι Δήμοι δεν έχουν εκμεταλλευτεί με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο τη δυνατότητα του άρθρου 47 του ν. 1416/84²⁴, σύμφωνα με την οποία, οι ΟΤΑ δύνανται για την επιβολή και τον έλεγχο του συγκεκριμένου τέλους να ζητούν τα αναγκαία στοιχεία από τους φορείς του δημοσίου.

²⁴ Ν. 1416/84 (ΦΕΚ Α' 18) : "Τροποποίηση και συμπλήρωση διατάξεων της δημοτικής και κοινοτικής νομοθεσίας για την ενίσχυση της Αποκέντρωσης και την ενδυνάμωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης".

Δήμος Θεσσαλονίκης

Στο ηλεκτρονικό αρχείο του Δήμου Θεσσαλονίκης τηρείται βάση δεδομένων για τις επιχειρήσεις υγειονομικού ενδιαφέροντος που υπόκεινται στα τέλη 0,50% και 5%, η οποία επικαιροποιείται με τις νέες επιχειρήσεις που εκδίδουν άδεια λειτουργίας από τη Δ/νση Εξυπηρέτησης Επιχειρηματία ή από οποιαδήποτε υφιστάμενη μεταβολή. Το αρχείο αυτό αποστέλλεται στη Γ.Γ.Π.Σ., μετά τη λήξη των προθεσμιών υποβολής των εκκαθαριστικών και συμπληρωματικών δηλώσεων Φ.Π.Α. για την χορήγηση των ακαθαρίστων εσόδων. Όπως αναφέρουν οι αρμόδιοι υπάλληλοι του Δήμου Θεσσαλονίκης, η διαδικασία επεξεργασίας των στοιχείων, η έκδοση των αποφάσεων επιβολής προστίμων και στη συνέχεια η βεβαίωση των απαιτήσεων καθυστερεί σημαντικά. Η διαδικασία αυτή για αναλογούντα τέλη και πρόστιμα των χρήσεων 2012 και 2013 βρισκόταν σε εξέλιξη μέχρι και την ημερομηνία ολοκλήρωσης του ελέγχου από το Ε.Σ.

Η ομάδα ελέγχου προέβη σε επεξεργασία των δεδομένων που αποστάλθηκαν στη Γ.Γ.Π.Σ., ενδεικτικά για τη χρήση 2013, στο οποίο αναγράφονται στοιχεία των υπόχρεων επιχειρήσεων, δηλαδή επωνυμία και ΑΦΜ, οι ημερομηνίες έναρξης και λήξης της λειτουργίας των επιχειρήσεων, η κατηγορία των βιβλίων καθώς και το ύψος των ακαθαρίστων εσόδων που δηλώθηκαν στο Δήμο κατά την ελεγχόμενη χρήση.

Από τις 3.529 επιχειρήσεις που περιλαμβάνει, εκείνες οι οποίες εμφανίζονται ενεργές (χωρίς να έχουν δηλώσει διακοπή εργασιών) ήταν 2.976. Μετά από επεξεργασία, σχετικά με το πόσοι μήνες αποδόθηκαν τέλη και πόσοι οφείλονται ακόμη, τα συγκεντρωτικά στοιχεία τους συνοψίζονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 11: ΑΡΧΕΙΟ ΠΡΟΣ Γ.Γ.Π.Σ. ΜΕ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΥΠΟΧΡΕΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ 2013 ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΔΗΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ		
ΠΛΗΘΟΣ ΥΠΟΧΡΕΩΝ	ΜΗΝΕΣ ΠΟΥ ΟΦΕΙΛΟΥΝ ΣΤΟ 2013	ΔΗΛΩΜΕΝΑ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΑ ΕΣΟΔΑ (ποσά σε χιλ. €)
1.273	0	196.385
4	1	907
15	2	10.050
199	3	12.918

ΔΗΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ		
ΠΛΗΘΟΣ ΥΠΟΧΡΕΩΝ	ΜΗΝΕΣ ΠΟΥ ΟΦΕΙΛΟΥΝ ΣΤΟ 2013	ΔΗΛΩΜΕΝΑ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΑ ΕΣΟΔΑ (ποσά σε χιλ. €)
7	4	1.267
12	5	2.138
177	6	6.092
7	7	701
11	8	830
259	9	4.981
11	10	675
8	11	87
993	12	-
2.976		237.031

Από τον παραπάνω πίνακα διαφαίνεται ότι τουλάχιστον το 1/3 των δυνητικά υπόχρεων για την καταβολή του τέλους ενεργών επιχειρήσεων, δεν έχει προσέλθει στο Δήμο Θεσσαλονίκης για να προβεί στη δήλωση των ακαθαρίστων εσόδων του. Επίσης, η διαδικασία αυτή επιβεβαίωσης με τη Γ.Γ.Π.Σ. ενέχει τον κίνδυνο μη εντοπισμού του συνόλου των υπόχρεων επιτηδευματιών. Πρέπει βέβαια να σημειωθεί ότι μέχρι την ημερομηνία του ελέγχου, η Γ.Γ.Π.Σ. δεν έχει αποστείλει το σχετικό αρχείο με τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων, με αποτέλεσμα να μην έχει γίνει ακόμη ο ετήσιος έλεγχος των ακαθαρίστων από τον οποίο προκύπτουν οι διαφορές στα δηλωμένα έσοδα και στα καταβληθέντα τέλη και συντάσσονται οι οριστικοί βεβαιωτικοί κατάλογοι.

Επιπροσθέτως, πρέπει να αναφερθεί ότι δεν έχει συσταθεί από το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου η Επιτροπή της ΚΥΑ 5214/1985 (ΦΕΚ 74 Β), αποτελούμενη από ένα δημοτικό σύμβουλο και ένα δημοτικό υπάλληλο και κατά συνέπεια δεν γίνονται επιτόπιοι έλεγχοι προκειμένου να διαπιστωθούν παραλείψεις και καθυστερήσεις στην απόδοση του τέλους διαμονής παρεπιδημούντων και του τέλους επί των ακαθαρίστων εσόδων.

Δήμος Πειραιά

Η ομάδα ελέγχου προέβη σε διασταύρωση των δεδομένων που περιείχονταν στα αρχεία της Γ.Γ.Π.Σ. για τις χρήσεις 2008, 2009, 2010, 2011, 2012 και 2013, προκειμένου να διαπιστωθεί η πληρότητα της βεβαίωσης του τέλους των ακαθαρίστων εσόδων των

επιτηδευματιών. Στην ελεγχόμενη χρήση του 2013 συντάχθηκαν χρηματικοί κατάλογοι για την απόδοση του συγκεκριμένου τέλους για τη χρήση του 2008 ύψους 171 χιλ. € περίπου.

Τα στοιχεία των αρχείων της Γ.Γ.Π.Σ. διασταυρώθηκαν με τα δεδομένα που τηρεί ο Δήμος για τις χρεώσεις των τελών και τις άδειες καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος που διαθέτουν πάγκους ή τραπεζοκαθίσματα. Από τον παραπάνω έλεγχο προέκυψαν ενδεικτικές διαφορές, χωρίς να περιλαμβάνονται πρόστιμα, συνολικού ύψους 839 χιλ. €, οι οποίες χρήζουν περαιτέρω διερεύνησης από την πλευρά του Δήμου. Επίσης ενδεικτικά αναφέρεται το πλήθος των επιχειρήσεων που περιλαμβάνεται στο αρχείο της Γ.Γ.Π.Σ. και για το οποίο ο Δήμος δεν έχει διαθέσιμα στοιχεία.

Πίνακας 12: ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΑ – ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΤΕΛΩΝ ΕΠΙΤΗΔΕΥΜΑΤΙΩΝ

ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΑ							
Διαφορές	ΤΕΛΗ ΧΡΗΣΗΣ (ποσά σε χιλ. €)						
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Σύνολο
Δήλωση ακαθαρίστων εσόδων (ΓΓΠΣ – Δήμος)	87	167	13	5	51	85	321
Μη χρέωσης τέλους από το Δήμο	<u>125</u>	<u>65</u>	<u>72</u>	<u>50</u>	<u>49</u>	<u>70</u>	<u>431</u>
Σύνολα	<u>212</u>	<u>232</u>	<u>85</u>	<u>55</u>	<u>100</u>	<u>155</u>	<u>839</u>
Πλήθος επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται στο αρχείο της Γ.Γ.Π.Σ. (πιθανοί υπόχρεοι)	33	1.042	702	703	752	888	

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι το αρμόδιο τμήμα εσόδων του Δήμου προκειμένου να διενεργήσει το σχετικό έλεγχο για την ορθή απόδοση του συγκεκριμένου τέλους αναζήτησε τα στοιχεία από τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων (Γ.Γ.Π.Σ.) για τις χρήσεις 2008 και 2009 με πρώτη επιστολή στις 10-2-2011, για τις χρήσεις 2010 και 2011 στις 30-11-2012, για τις χρήσεις 2010, 2011 και 2012 στις 13-5-2013 και για τις χρήσεις 2012 και 2013 στις 20-2-2014 και 16-7-2014.

Δήμος Ηρακλείου

Η διαδικασία βεβαίωσης των αναλογούντων τελών των επιτηδευματιών του Δήμου Ηρακλείου, για τις χρήσεις 2011 και 2012, βρισκόταν σε εξέλιξη μέχρι και την ημερομηνία ελέγχου. Η αντίστοιχη διαδικασία βεβαίωσης για τη χρήση 2013 δεν είχε μέχρι την

ημερομηνία ολοκλήρωσης του ελέγχου από το Τμήμα Ελέγχου Προσόδων καθώς δεν υπήρχαν διαθέσιμα στοιχεία από τη Γ.Γ.Π.Σ.

Η ομάδα ελέγχου προέβη σε σύγκριση των ακαθάριστων εσόδων 1.051 Νομικών και Φυσικών Προσώπων ενημερωμένων με τα στοιχεία χρήσεων 2011 και 2012, όπως εστάλησαν στη Γ.Γ.Π.Σ. από το Τμήμα Ελέγχου Προσόδων και επεστράφησαν συμπληρωμένα στο Δήμο, σε σχέση με τα ακαθάριστα έσοδα, όπως αυτά δηλώθηκαν στο πληροφοριακό σύστημα του Δήμου. Σύμφωνα με τον αρμόδιο υπάλληλο του Τμήματος Ελέγχου Προσόδων για τη χρήση 2013 τα τέλη που αναμένεται να βεβαιωθούν θα κυμανθούν τουλάχιστον στα επίπεδα της προηγούμενης χρήσης 2012. Τα μη βεβαιωθέντα (μέχρι την ημερομηνία ελέγχου) τέλη και πρόστιμα για τις χρήσεις αυτές παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 13: ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ – ΜΗ ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΑ ΤΕΛΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΙΜΑ²⁵

ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ				
ποσά σε χιλ. €	ΧΡΗΣΗ 2011	ΧΡΗΣΗ 2012	ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΕΓΧΟΥ	ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΧΡΗΣΗΣ 2013
Τέλη	334	261	595	300
Πρόστιμα τελών	<u>134</u>	<u>104</u>	<u>238</u>	<u>60</u>
Σύνολα	<u>468</u>	<u>365</u>	<u>833</u>	<u>360</u>

Κατά τη διάρκεια του ελέγχου, διαπιστώθηκε ότι η διαδικασία ανταλλαγής στοιχείων με τη Γ.Γ.Π.Σ. παρουσίαζε αδυναμίες, καθώς η αποστολή συμπληρωμένης κατάστασης από την πλευρά του Δήμου ενείχε τον κίνδυνο μη εντοπισμού πιθανών υπόχρεων επιτηδευματιών. Κατόπιν λοιπόν υποδείξεως της ομάδας ελέγχου και επικοινωνίας αρμοδίως, για τη χρήση 2013, ζητήθηκε η αποστολή από τη Γ.Γ.Π.Σ. του συνόλου των επιτηδευματιών που δραστηριοποιούνται εντός της χωρικής αρμοδιότητας του Δήμου.

Στη συνέχεια, η ομάδα ελέγχου, για τη χρήση 2013, προέβη σε διασταυρώσεις του φυσικού αρχείου των δηλώσεων απόδοσης του τέλους, των καταχωρημένων δεδομένων στο μηχανογραφικό σύστημα του Δήμου και των διαθέσιμων στοιχείων (χρήσεις 2011-2012) που παρελήφθησαν από τη Γ.Γ.Π.Σ. Από το διενεργηθέντα έλεγχο προέκυψε ότι:

- 149 υπόχρεοι έχουν υποβάλλει αίτηση απόδοσης τέλους για κάποιες μόνο χρονικές περιόδους της ελεγχόμενης χρήσης (2013) και όχι για το σύνολό της, χωρίς κάποια

²⁵ Μέχρι την ημερομηνία ολοκλήρωσης του ελέγχου

προφανή αιτία για τους λόγους που συμβαίνει αυτό. Όπως γίνεται αντιληπτό υπάρχει μια αντίστοιχη απώλεια εσόδων.

- 559 υπόχρεοι που έχουν υποχρέωση υποβολής του εν λόγω τέλους, δεν έχουν υποβάλλει την αντίστοιχη αίτηση απόδοσης για όλη την ελεγχόμενη χρήση (2013), ενώ 164 από αυτούς εμφανίζονται στο σύστημα να μην έχουν υποβάλλει αίτηση ούτε στις χρήσεις 2011 και 2012.

Δήμος Γλυφάδας

Η διαδικασία αναγνώρισης και βεβαίωσης των τελών των επιτηδευματιών πραγματοποιείται κυρίως οίκοθεν (79% των βεβαιωθέντων εσόδων) στο Δήμο Γλυφάδας. Ο μοναδικός βεβαιωτικός κατάλογος που συντάχθηκε για το εν λόγω τέλος το 2013, ποσού 111 χιλ. € αφορά περιπτώσεις τελών και προστίμων που προέκυψαν από εκθέσεις ελέγχου της Δημοτικής Αστυνομίας για τις χρήσεις 2008 έως 2011. Σε αρκετές περιπτώσεις επιτηδευματιών ο έλεγχος καταβολής του τέλους γίνεται παρεμπιπτόντως όταν προσέρχονται στο Δήμο για τη διεκπεραίωση άλλων συναλλαγών.

Δεν έχει διενεργηθεί μέχρι την ημερομηνία ολοκλήρωσης του ελέγχου, καμία ελεγκτική διαδικασία από το Δήμο στην κατάσταση υπόχρεων επιτηδευματιών με στοιχεία ακαθαρίστων εσόδων επιτηδευματιών για τις χρήσεις 2009-2014 η οποία παρελήφθη από τη Γ.Γ.Π.Σ. τον Δεκέμβριο του 2014, προκειμένου να συνταχθούν βεβαιωτικοί κατάλογοι.

Η ομάδα ελέγχου προέβη σε διασταύρωση των οικονομικών στοιχείων της Γ.Γ.Π.Σ. για τη χρήση 2013 και υπολογισμό των αναλογούντων οφειλόμενων τελών. Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται τα δυνητικά οφειλόμενα τέλη για τη χρήση 2013.

Πίνακας 14: ΔΗΜΟΣ ΓΛΥΦΑΔΑΣ – ΜΗ ΒΕΒΑΙΩΘΕΝΤΑ ΤΕΛΗ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΣΗ 2013

2013	ΔΗΜΟΣ ΓΛΥΦΑΔΑΣ	
ποσά σε χιλ. €	ΠΛΗΘΟΣ ΥΠΟΧΡΕΩΝ	ΤΕΛΗ
Τέλη 5%	12	563
Τέλη 0,5% Δήλωση ακαθαρίστων εσόδων (ΓΓΠΣ – Δήμος)	221	220
Τέλη 0,5% Μη χρέωσης τέλους από το Δήμο	136	162

2013	ΔΗΜΟΣ ΓΛΥΦΑΔΑΣ	
ποσά σε χιλ. €	ΠΛΗΘΟΣ ΥΠΟΧΡΕΩΝ	ΤΕΛΗ
Τέλη 0,5% Υπόχρεοι που περιλαμβάνονται στη Γ.Γ.Π.Σ. (πιθανοί υπόχρεοι)	40	<u>55</u>
Σύνολα		<u>1.000</u>

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι ανωτέρω υπολογισμοί είναι ενδεικτικοί και τα αντίστοιχα αρχεία της ΓΓΠΣ πρέπει να αξιοποιηθούν και να επαληθευτούν από την αρμόδια Υπηρεσία του Δήμου. Επιπροσθέτως, θα πρέπει να πραγματοποιηθεί η αντίστοιχη διαδικασία για τις χρήσεις 2009 έως 2012.

Δήμος Καλαμαριάς

Ο Δήμος Καλαμαριάς συνέταξε τρεις βεβαιωτικούς καταλόγους, στη χρήση 2013, για το τέλος 0,5% επί των ακαθαρίστων εσόδων των κέντρων διασκέδασης, εστιατορίων & συναφών καταστημάτων οι οποίοι αφορούσαν στις χρήσεις 2008 έως 2011. Για τη σύνταξη των βεβαιωτικών αυτών καταλόγων, υπάλληλοι του Τμήματος Εσόδων προσέρχονται στα γραφεία της Δ.Ο.Υ. Καλαμαριάς και αντλούν στοιχεία από το μηχανογραφικό σύστημα. Κατά τη διάρκεια του ελέγχου, διαπιστώθηκε ότι η βάση δεδομένων του Δήμου δεν είναι επικαιροποιημένη, καθώς εντοπίστηκαν 74 επιτηδευματίες, οι οποίοι κατέβαλαν τέλη οίκοθεν για τη χρήση 2013, ενώ δεν περιλαμβάνονταν στο μηχανογραφικό αρχείο του Δήμου που προσκομίστηκε κατά τον έλεγχο.

Η ομάδα ελέγχου προέβη σε διερεύνηση των αναλυτικών καθολικών ετών 2013, 2014 και μέχρι τον Απρίλιο του 2015 διαπιστώθηκε ότι για 62 σε αριθμό καταστήματα δεν έχουν καταβληθεί τέλη για συγκεκριμένα χρονικά διαστήματα της χρήσης 2013. Κατά τον έλεγχο λήφθηκε υπόψη ο χρόνος έκδοσης αδείας του καταστήματος, εφόσον αυτός εντοπίστηκε στη βάση δεδομένων καταστημάτων του Δήμου. Στις περιπτώσεις όπου δεν εντοπίστηκε ημερομηνία στη βάση δεδομένων του Δήμου, ο έλεγχος βασίστηκε στην παραδοχή ύπαρξης και λειτουργίας του καταστήματος καθ' όλη τη διάρκεια του έτους 2013. Η παράθεση των καταστημάτων και των περιόδων παρουσιάζεται στον επόμενο πίνακα:

Πίνακας 15: ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΡΙΑΣ – ΜΗΝΕΣ ΓΙΑ ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΑ ΤΕΛΗ ΧΡΗΣΗΣ 2013

ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΡΙΑΣ	
ΠΛΗΘΟΣ ΥΠΟΧΡΕΩΝ	ΜΗΝΕΣ ΠΟΥ ΟΦΕΙΛΟΥΝ ΣΤΟ 2013
2	2
19	3
2	4
3	5
5	6
1	7
27	9
1	10
2	11
62	

Ο Δήμος δεν έχει μέχρι και την ημερομηνία ελέγχου, αιτηθεί στοιχεία σε ηλεκτρονική μορφή από τη ΓΓΠΣ. Βεβαίωση τέλους μετά από έλεγχο των εσόδων των καταστημάτων στην αρμόδια ΔΟΥ για τις χρήσεις 2012-2014 δεν έχει πραγματοποιηθεί έως και την ημερομηνία του ελέγχου.

3.1.3. Τέλος διαμονής παρεπιδημούντων

Από τον έλεγχο προέκυψε ότι δεν υφίσταται αξιόπιστη βάση υπόχρεων (ξενοδοχειακές επιχειρήσεις πάσης λειτουργικής μορφής - ξενοδοχεία, motels, bungalows, ξενώνες, επιπλωμένα διαμερίσματα - και πάσης κατηγορίας), καθώς και έλλειψη εσωτερικών δικλίδων ως προς τη συστηματική επαλήθευση του συνολικού αριθμού αυτών των επιχειρήσεων μέσω τρίτων αρμόδιων υπηρεσιών (π.χ. επίσημη επαλήθευση, σε ετήσια τουλάχιστον βάση, της πληρότητας των υπόχρεων καταβολής του τέλους μετά από επικοινωνία με τις τοπικές Ενώσεις Ξενοδόχων και το Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο της Ελλάδος). Η έγκαιρη είσπραξη των εσόδων επαφίεται στην οικειοθελή προσέλευση των υπόχρεων.

Επιπλέον, με την παράγραφο 8 του άρθρου του ν. 1080/80²⁶, δόθηκε η δυνατότητα στους Δήμους να συστήνουν επιτροπές για τη διενέργεια επιτόπιων ελέγχων στους χώρους λειτουργίας των επιχειρήσεων που υπάγονται στο τέλος αυτό, για την τήρηση των στοιχείων που απαιτούνται από το νόμο για την είσπραξη αυτού, Χρήση της, δυνατότητας αυτής δεν έγινε από τους ελεγχόμενους Δήμους, μέχρι την ημερομηνία του ελέγχου.

Σημειώνεται ότι ο έλεγχος της πληρότητας και της ακρίβειας των εσόδων από το τέλος διαμονής παρεπιδημούντων γίνεται ταυτόχρονα με τη διαδικασία που προβλέπεται για τα έσοδα από το τέλος επί των ακαθαρίστων εσόδων κέντρων διασκεδάσεως, εστιατορίων κλπ., μέσω αποστολής αρχείων από τις φορολογικές αρχές, με συνέπεια τη σημαντική καθυστέρηση της ολοκλήρωσής του, την καθυστερημένη έκδοση των σχετικών βεβαιωτικών καταλόγων και τον λογισμό των εσόδων σε μεταγενέστερες χρήσεις.

Δήμος Θεσσαλονίκης

Κατόπιν επικοινωνίας με το Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο της Ελλάδος προέκυψε ότι τέσσερα ξενοδοχεία δεν συμπεριλαμβάνονται στο σύστημα του Δήμου, ενώ ένα ακόμη εμφανίζει ως κύρια δραστηριότητα «Υπηρεσίες Εκπόνησης Ηλεκτρολογικών Μελετών Κτηρίων». Σύμφωνα με την αρμόδια υπηρεσία του Δήμου δεν φαίνεται να έχουν αποδώσει τέλη στην υπό έλεγχο χρήση αλλά ούτε και στις προηγούμενες.

Επισημαίνουμε ότι ο Δήμος επανειλημμένως έχει αναδείξει το θέμα της καθυστέρησης στοιχείων αποστολής στοιχείων από τη Γ.Γ.Π.Σ στα αρμόδια Υπουργεία (Οικονομικών και Εσωτερικών) χωρίς αποτέλεσμα.

Δήμος Πειραιά

Από την ιστοσελίδα του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου της Ελλάδος εντοπίστηκε ένα ξενοδοχείο για τα οποίο δεν είναι ενημερωμένο το αρχείο του Δήμου.

Δήμος Ηρακλείου

Κατόπιν επικοινωνίας με την Ένωση Ξενοδόχων Ηρακλείου, εντοπίστηκαν δύο ξενοδοχεία, με τα οποία δεν είναι ενημερωμένα τα αρχεία (φυσικοί φάκελοι) του Δήμου.

Δήμος Γλυφάδας

²⁶ Ν. 1080/80 (ΦΕΚ-246 Α') : Περί τροποποιήσεως και συμπληρώσεως διατάξεων τινών της περί των προσόδων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοικήσεως Νομοθεσίας και άλλων τινών συναφών διατάξεων

Από την ιστοσελίδα του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου της Ελλάδος εντοπίστηκαν τρία ξενοδοχεία, για τα οποία δεν είναι ενημερωμένα τα αρχεία του Δήμου.

3.1.4. Έσοδα από πρόστιμα Κ.Ο.Κ.

Η βεβαίωση των εσόδων για πρόστιμα Κ.Ο.Κ. δεν πραγματοποιείται εγκαίρως, παρόλο που η απαιτούμενη γνώση, σε αρκετές περιπτώσεις είναι διαθέσιμη (οι κλήσεις έχουν καταχωρηθεί στο μηχανογραφικό σύστημα ως πρωτογενή δεδομένα) με συνέπεια την καθυστέρηση στη βεβαίωση αυτών. Στις περισσότερες περιπτώσεις η βεβαίωση πραγματοποιείται σε επόμενα οικονομικά έτη. Η παρέλευση μεγάλου χρονικού διαστήματος μεταξύ της διαπίστωσης της παράβασης και της αναζήτησης είσπραξης των προστίμων, αλλοιώνει το σκοπό των οικείων διατάξεων του Κ.Ο.Κ. και δεν συμβάλλει στην βελτίωση της εύρυθμης κυκλοφοριακής οργάνωσης των Δήμων. Τέλος, παρατηρήθηκαν δυσχέρειες στη συμμόρφωση με το υφιστάμενο ρυθμιστικό πλαίσιο.

Δήμος Θεσσαλονίκης

Μη βεβαιωμένες κλήσεις

Κατά τον έλεγχο εντοπίστηκε ότι το σύνολο των εκκρεμών παραβάσεων του Κ.Ο.Κ., από το έτος 1998 έως και την 07-04-2015, ανέρχεται σε 11.435.105€²⁷, οι οποίες έχουν καταχωρηθεί στο πληροφοριακό σύστημα του Δήμου ωστόσο δεν έχουν βεβαιωθεί με την στενή έννοια του όρου μέχρι την ημερομηνία ολοκλήρωσης του ελέγχου.

Πίνακας 15: ΜΗ ΒΕΒΑΙΩΜΕΝΑ ΠΡΟΣΤΙΜΑ Κ.Ο.Κ. ΔΗΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΑΝΑ ΕΤΟΣ ΠΑΡΑΒΑΣΗΣ

ΔΗΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ (ποσά σε χιλ. €)			
ΕΤΟΣ ΠΑΡΑΒΑΣΗΣ	ΠΛΗΘΟΣ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ	ΑΞΙΑ ΟΦΕΙΛΗΣ ΕΩΣ 07-04-2015	%
1988	8.885	120	1%
1989	2.340	31	0%
1990	1.618	29	0%
1991	2.734	66	1%
1992	3.646	88	1%
1993	2.578	79	1%
1994	4.781	118	1%
1995	7.000	158	1%
1996	9.835	291	3%

²⁷ Σύμφωνα με την επιστολή του Τμήματος Ελεγχόμενης Στάθμευσης με αριθ. πρωτ.8642/06.05.2015

ΔΗΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ (ποσά σε χιλ. €)			
ΕΤΟΣ ΠΑΡΑΒΑΣΗΣ	ΠΛΗΘΟΣ ΠΑΡΑΒΑΣΕΩΝ	ΑΞΙΑ ΟΦΕΙΛΗΣ ΕΩΣ 07-04-2015	%
1997	15.077	534	5%
1998	9.293	353	3%
1999	6.529	233	2%
2000	10.835	403	4%
2001	4.194	147	1%
2002	3.803	120	1%
2003	5.003	167	1%
2004	5.312	161	1%
2005	6.307	188	2%
2006	13.350	504	4%
2007	8.037	736	6%
2008	22.395	1.161	10%
2009	21.619	1.028	9%
2010	20.013	1.077	9%
2011	24.748	1.539	13%
2012	19.976	1.235	11%
2013	10.858	681	6%
2014	2.296	77	1%
2015	4.328	94	1%
Λοιπά	6	480	0%
ΣΥΝΟΛΟ	257.396	11.435	100%

Πίνακας 16: ΜΗ ΒΕΒΑΙΩΜΕΝΑ ΠΡΟΣΤΙΜΑ Κ.Ο.Κ. ΚΛΗΣΕΙΣ ΔΗΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΑΝΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

ΔΗΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ (ποσά σε χιλ. €)				
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΑΡ. ΚΛΗΣΕΩΝ	ΠΛΗΘΟΣ ΙΔΙΟΚΤΗΤΩΝ	ΑΞΙΑ ΟΦΕΙΛΗΣ ΕΩΣ 07-04-2015	%
ΕΚΚΡΕΜΕΙΣ ΚΛΗΣΕΙΣ ΜΕ ΙΔΙΟΚΤΗΤΗ ΚΑΙ ΜΕ ΑΦΜ	17.344	11.861	547	5%
ΕΚΚΡΕΜΕΙΣ ΚΛΗΣΕΙΣ ΜΕ ΙΔΙΟΚΤΗΤΗ ΚΑΙ ΧΩΡΙΣ ΑΦΜ	10.778	8.048	178	2%
ΕΚΚΡΕΜΕΙΣ ΚΛΗΣΕΙΣ ΧΩΡΙΣ ΙΔΙΟΚΤΗΤΗ	229.274	Δεν υπάρχουν στοιχεία	10.709	94%
ΣΥΝΟΛΟ	257.396	19.909	11.435	100%

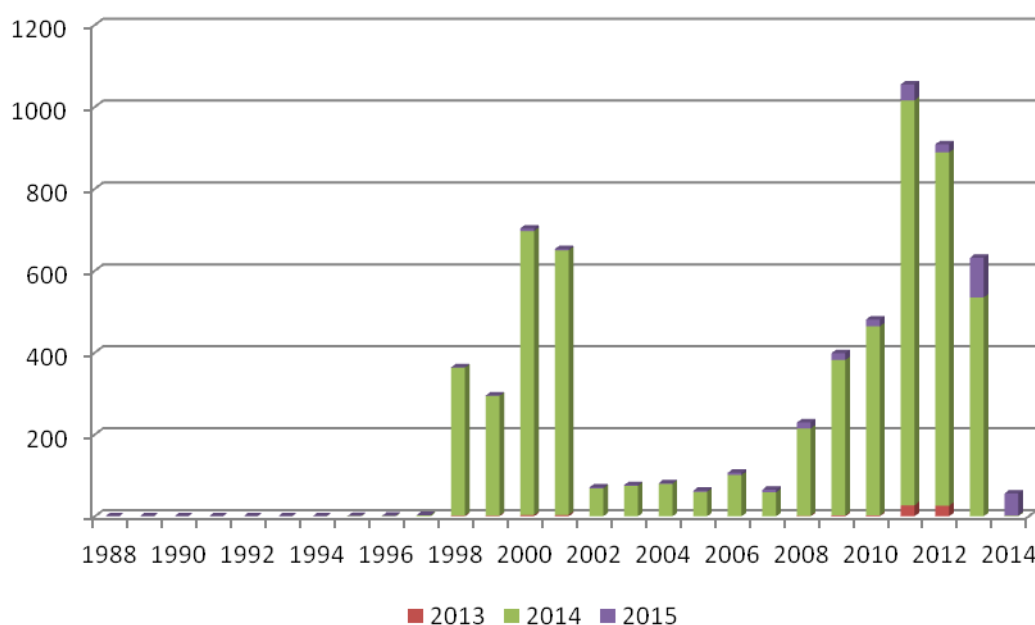
Επιπλέον, σε περιπτώσεις εκκρεμών κλήσεων με ιδιοκτήτη, η ομάδα ελέγχου δεν είναι σε θέση να γνωρίζει ποιες από αυτές είναι βεβαιωμένες υπό την ευρεία έννοια ούτε σε

ποιες περιπτώσεις έχει πραγματοποιηθεί αποστολή ειδοποιητηρίων καθώς δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία στο πληροφοριακό σύστημα του Δήμου.

Καθυστερήσεις στη βεβαίωση εσόδων

Από τα προσκομισθέντα στην ομάδα ελέγχου στοιχεία διαπιστώθηκε ότι στη χρήση 2013 συντάχθηκαν 10 βεβαιωτικοί κατάλογοι συνολικού ποσού 69.303,53€, στη χρήση 2014 οριστικοποιήθηκαν 31 βεβαιωτικοί κατάλογοι 5.883.055,23€, ενώ στη χρήση 2015 οριστικοποιήθηκαν 6 βεβαιωτικοί κατάλογοι συνολικού ποσού 289.363,02 €, για οφειλές παρελθόντων ετών που αφορούν τα έτη 1998 – 2014.

Γράφημα 2: ΑΝΑΛΥΣΗ ΒΕΒΑΙΩΣΕΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ 2013,2014,2015 ΑΝΑ ΕΤΟΣ ΕΠΙΒΟΛΗΣ ΚΛΗΣΗΣ

Μη ορθή μετάπτωση κλήσεων

Από δείγμα 205 κλήσεων ετών έως και το 2013, οι οποίες μεταφέρθηκαν με τη μετάπτωση από το παλιό λογισμικό στο νέο μηχανογραφικό σύστημα ΟΠΣΟΥ το έτος 2011, επιλέχθηκαν 22 κλήσεις συνολικού ποσού 1.195,50€. Διαπιστώθηκε ότι κλήσεις, οι οποίες δεν πληρώθηκαν ή εξοφλήθηκαν εξολοκλήρου, εμφανίζονται με τιμές σύμφωνες με το νέο καθεστώς Κ.Ο.Κ., ενώ κατά την πραγματοποίησή τους ίσχυε ο προηγούμενος νόμος, με αποτέλεσμα η διαφορά ανάμεσα στην παλαιά και νέα τιμολόγηση να εμφανίζεται ως πλασματική απαίτηση²⁸.

²⁸ Το θεσμικό πλαίσιο βεβαίωσης και είσπραξης των διοικητικών προστίμων του Κ.Ο.Κ. για τις Πράξεις Βεβαίωσης Παράβασης Οχήματος (κλήσεις) που επιβλήθηκαν έως και 23-2-2007 είναι αυτό

Από τον έλεγχο διαπιστώθηκε επίσης ότι κλήσεις που πληρώθηκαν εφάπαξ εντός της οριζόμενης από τον νόμο προθεσμίας με την προβλεπόμενη έκπτωση 50% στο παλαιό μηχανογραφικό σύστημα, κατά την μετάπτωσή τους στο καινούργιο λογισμικό, η έκπτωση λήφθηκε ως ανεξόφλητη υποχρέωση και εντάχθηκε σε βεβαιωτικούς καταλόγους.

Τέλη ελεγχόμενης στάθμευσης

Η ομάδα ελέγχου διαπίστωσε σημαντική μείωση εσόδων (67%) των τελών ελεγχόμενης βραχυχρόνιας στάθμευσης για το έτος 2013 καθώς ήταν σε λειτουργία 30 από το σύνολο των 74 μηχανημάτων, κυρίως λόγω έλλειψης συντήρησής τους, σύμφωνα με το έγγραφο της αρμόδιας υπηρεσίας. Ο Δήμος δεν έχει προβεί σε διευθέτηση του ζητήματος, μέχρι την ημερομηνία ολοκλήρωσης του ελέγχου. Το μέσο έσοδο από βραχυχρόνια στάθμευση σε περίπτωση λειτουργίας όλων των μηχανημάτων για το έτος 2013 θα ήταν:

Πίνακας 17: ΜΕΣΟ ΕΣΟΔΟ ΑΠΟ ΒΡΑΧΥΧΡΟΝΙΑ ΣΤΑΘΜΕΥΣΗ – ΔΗΜΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Συνολικός αριθμός μηχανημάτων ελεγχόμενης στάθμευσης	74
Μέσο μηνιαίο έσοδο*	490,57
Συνολικό εκτιμώμενο έσοδο από βραχυχρόνια στάθμευση στο 2013	435.624,86
Μείον:	
Έσοδα από τέλη ελεγχόμενης στάθμευσης σε κοινόχρηστους χώρους (βραχυχρόνια)	55.754,02
Διαφορά	379.870,84

* Σημείωση: Το μέσο μηνιαίο έσοδο προέκυψε ως ο μέσος όρος του εσόδων των 30 μηχανημάτων που ήταν σε λειτουργία το 2013.

Η ομάδα ελέγχου εκτιμά ότι η κατάργηση της Δημοτικής Αστυνομίας ενδεχομένως να συνέβαλε στη μείωση του εσόδου.

Δήμος Πειραιά

Το σύνολο των κλήσεων της Δημοτικής Αστυνομίας, με τελευταία ημερομηνία βεβαίωσης παράβασης 31-7-2013, ανέρχεται σε 299.508 κλήσεις με συνολικό ποσό χρέωσης 14.026.044,79€, σύμφωνα με τα στοιχεία όπως δόθηκαν στην ομάδα ελέγχου από το Τμήμα Μηχανογράφησης του Δήμου, εκ των οποίων:

που ίσχυε με τον παλαιό Κ.Ο.Κ. Ν. 2696/1999 πριν τη ψήφιση του νέου Κ.Ο.Κ. (Ν. 3534/2007 & 3542/2007).

α) 15.733 είναι άκυρες με συνολικό ποσό χρέωσης 1.096.397,57€ (7,81%). Η ομάδα ελέγχου, από τον έλεγχο που διενήργησε σε δείγμα κλήσεων, εντόπισε 227 ακυρωμένες κλήσεις, με συνολικό ποσό χρέωσης 17.940€, για το έτος 2013, χωρίς την ύπαρξη των απαιτούμενων δικαιολογητικών.

β) 15.003 κλήσεις συνολικού ποσού 1.126.253,55€ (8,02%) για τις οποίες δεν έχει πραγματοποιηθεί σύνταξη βεβαιωτικών καταλόγων όπως παρουσιάζεται στον πίνακα 18.

Επιπλέον, διαπιστώνεται σημαντική καθυστέρηση στη σύνταξη και βεβαίωση χρηματικών καταλόγων για τα πρόστιμα και παραβάσεις ΚΟΚ, η οποία σε αρκετές περιπτώσεις ξεπερνάει την πενταετία.

Πίνακας 18: ΒΕΒΑΙΩΜΕΝΑ ΚΑΙ ΜΗ ΠΡΟΣΤΙΜΑ Κ.Ο.Κ. ΑΝΑ ΕΤΟΣ ΕΠΙΒΟΛΗΣ - ΔΗΜΟΥ ΠΕΙΡΑΙΑ

ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΑ (ποσά σε χιλ. €)										
Έτος επιβολής προστίμου	Έτος Χρηματικού Καταλόγου								Συνολική αξία προστίμων που δεν έχουν βεβαιωθεί	Σύνολο
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015		
1991		75								75
1992		131								131
1993		264								264
1994		278								278
1995		655								655
1996		604								604
1997		621								621
1998		737								737
1999	846							21	8	875
2000	1.021							69	27	1.116
2001	343							12	1	357
2002	150							3		154
2003	176							3	1	179
2004	218	1						5	1	224
2005			164		19			3	8	194
2006				431	48			4	21	504
2007					742	2		18	27	789
2008						590		16	29	635
2009							380	20	26	426
2010						2		461	28	492
2011						2		167	259	429

ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΑ (ποσά σε χιλ. €)										
Έτος επιβολής προστίμου	Έτος Χρηματικού Καταλόγου								Συνολική αξία προστίμων που δεν έχουν βεβαιωθεί	Σύνολο
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015		
2012								257	531	787
2013								54	160	214
Σύνολο	<u>2.755</u>	<u>3.366</u>	<u>164</u>	<u>432</u>	<u>808</u>	<u>597</u>	<u>380</u>	<u>1.114</u>	<u>1.126</u>	<u>10.742</u>

Δήμος Ηρακλείου

Η ομάδα ελέγχου εντόπισε 10.643 κλήσεις, συνολικού ύψους 676.765 €, για το έτος 2013 που παραμένουν μη βεβαιωμένες.

Επιπλέον, ο Δήμος προέβη σε ταμειακή βεβαίωση προστίμων για παράνομες σταθμεύσεις 2011 - 2013 συνολικού ποσού 1.646.050 € εντός της χρήσης του 2015. Η καθυστέρηση οφείλεται, σύμφωνα με τις αρμόδιες υπηρεσίες, στο γεγονός ότι δεν έχει ολοκληρωθεί διαγωνισμός για την υπηρεσία μαζικής αποστολής βεβαιωτικών καταλόγων και συστημένων επιστολών προς τους παραβάτες, με συνέπεια να μην είναι δυνατή η επιβολή προσαυξήσεων.

Δήμος Γλυφάδας

Η ομάδα ελέγχου εντόπισε κλήσεις συνολικού ύψους 7.473 χιλ. € περίπου για τα έτη 2001 έως 2013 που παραμένουν μη βεβαιωμένες, όπως παρουσιάζεται στον πίνακα 19. Ο Δήμος δεν έχει προβεί, μέχρι την ημερομηνία ολοκλήρωσης του ελέγχου, στην έκδοση χρηματικών καταλόγων με τη στενή έννοια βεβαίωσης. Ειδικότερα, συντάσσονται “προσωρινοί χρηματικοί κατάλογοι” βάσει των οποίων αποστέλλονται τα ειδοποιητήρια στους οφειλέτες.

Πίνακας 19: ΜΗ ΒΕΒΑΙΩΜΕΝΑ ΠΡΟΣΤΙΜΑ Κ.Ο.Κ. ΔΗΜΟΥ ΓΛΥΦΑΔΑΣ ΑΝΑ ΕΤΟΣ

ΔΗΜΟΣ ΓΛΥΦΑΔΑΣ		
Έτος επιβολής προστίμου	Πλήθος προστίμων	Συνολική αξία προστίμων που δεν έχουν βεβαιωθεί (σε χιλ. €)
2001	4.435	235
2002	5.132	286
2003	5.499	326
2004	5.885	373
2005	4.902	310
2006	7.090	449
2007	6.044	487
2008	7.953	761
2009	8.987	873
2010	12.056	1.137
2011	7.155	697
2012	5.561	547
2013	9.576	<u>992</u>
Σύνολο	90.275	<u>7.473</u>

Επιπλέον, από καθολικό έλεγχο διαδοχικότητας εκθέσεων παράβασης για τα έτη 2010-2013 διαπιστώθηκε ότι 2.113 κλήσεις (27%) συνολικού ποσού 228.480 € σε σύνολο 7.743.000€ δεν έχουν καταχωρηθεί στο πληροφοριακό σύστημα.

Δήμος Καλαμαριάς

Διαπιστώνεται σημαντική καθυστέρηση στη σύνταξη και βεβαίωση χρηματικών καταλόγων για πρόστιμα και παραβάσεις ΚΟΚ. Ενδεικτικά, έχει πραγματοποιηθεί ταμειακή βεβαίωση σε χρηματικό κατάλογο προστίμων – κλήσεων έτους 2008 συνολικής αξίας 155 χιλ. € κατά τη διάρκεια του έτους 2015 ενώ κλήσεις συνολικής αξίας 875 χιλ. € περίπου, δεν έχουν ελεγχθεί, ως προς την ορθότητα των στοιχείων τους ούτε έχουν βεβαιωθεί. Η αξία των κλήσεων αυτών ανά έτος αναλύονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 20: ΜΗ ΒΕΒΑΙΩΜΕΝΑ ΠΡΟΣΤΙΜΑ Κ.Ο.Κ. ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΜΑΡΙΑΣ

ΔΗΜΟΣ ΚΑΛΑΜΑΡΙΑΣ (ποσά σε χιλ. €)				
Έτος επιβολής προστίμου	Αξία Απλήρωτων Κλήσεων	Αξία Ακυρωμένων Κλήσεις	% ακυρωμένων	Συνολική αξία προστίμων που δεν έχουν βεβαιωθεί
2007	213	13	5,93%	200
2009	281	33	11,84%	248
2010	213	27	12,78%	186
2011	120	13	11,10%	107
2012	81	14	17,71%	67
2013	<u>73</u>	<u>6</u>	7,78%	<u>67</u>
Σύνολα	<u>981</u>	<u>106</u>		<u>875</u>

Περαιτέρω, από τον έλεγχο διαδοχικότητας των καταχωρημένων στο περιφερειακό ηλεκτρονικό πρόγραμμα κλήσεων δεν εντοπίστηκαν 8.745 κλήσεις της Δημοτικής Αστυνομίας.

Τέλος, η ομάδα ελέγχου, από τον έλεγχο που διενήργησε, σε δείγμα 35 κλήσεων της Δημοτικής και της Ελληνικής Αστυνομίας εντόπισε 3 περιπτώσεις διαγραφής κλήσεων με απόφαση του προϊσταμένου της Δημοτικής Αστυνομίας, χωρίς την προηγούμενη απόφαση του αρμοδίου διοικητικού οργάνου. Επιπλέον, βρέθηκε 1 περίπτωση, όπου ενώ στο σύστημα φέρει σήμανση «εξοφλημένη», από τον έλεγχο δεν εντοπίστηκε το παραστατικό εξόφλησης ούτε έχει καταχωρηθεί σε λογαριασμούς εσόδων του Δήμου.

3.1.5. Τέλη χρήσης κοινοχρήστων χώρων

Οι Δήμοι δεν διαθέτουν αξιόπιστες ενημερωμένες βάσεις των υποχρεων ενώ δεν φαίνεται να χρησιμοποιούν ολοκληρωμένες μηχανογραφικές εφαρμογές που να τους υποστηρίζουν αποτελεσματικά στην έγκαιρη έκδοση βεβαιωτικών καταλόγων και στην παρακολούθηση των σχετικών απαιτήσεων. Η είσπραξη των τελών πραγματοποιείται κυρίως οίκοθεν. Ωστόσο δεν διαπιστώθηκε συστηματική και στοχευμένη διενέργεια αυτοψιών. Σημαντικό είναι το γεγονός της κατάργησης της Δημοτικής Αστυνομίας εντός της υπό έλεγχο χρήσης, θέμα που δημιούργησε προβλήματα σε όλες τις περιπτώσεις και δεν αντιμετωπίστηκε το ίδιο αποτελεσματικά από όλους τους Δήμους.

Δήμος Θεσσαλονίκης

Κατά τη διάρκεια του 2013, πραγματοποιήθηκαν αυτοψίες από τη Δημοτική Αστυνομία (από την αρχή του έτους και έως την κατάργησή της) και στη συνέχεια από το Τμήμα Ελεγκτών Επιδοτών προκειμένου να εντοπιστούν παράνομες καταλήψεις κοινόχρηστων χώρων. Οι έλεγχοι αυτοί όμως δεν γίνονται στοχευμένα (π.χ. σε περιπτώσεις που κάποιος έχει την άδεια από προηγούμενες χρήσεις ενώ στην παρούσα δεν έχει προσέλθει). Επιπλέον, οι σχετικές διαδικασίες (ολοκλήρωση εκθέσεων αυτοψιών, αποφάσεις επιβολής τελών και προστίμων Δημάρχου, επίδοση ειδικής κοινοποίησης αποσπάσματος βεβαιωτικού καταλόγου από τους Ελεγκτές και Επιδοτές στους οφειλότες, προθεσμία τριάντα ημερών για άσκηση ενδίκων μέσων, σύνταξη χρηματικών καταλόγων) καθυστερούν σημαντικά με αποτέλεσμα η βεβαίωση του εσόδου και ο λογισμός του στη σωστή χρήση να μην είναι εφικτός, ενώ δεν εκλείπει ο κίνδυνος απώλειας εσόδων λόγω του μεγάλου αριθμού των υπόχρεων σε καταβολή του τέλους και της δυσκολίας ανεύρεσης των οφειλετών.

Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι στη χρήση του 2013 βεβαιώθηκαν περίπου 2,2 εκατ. € τέλη και 6,3 εκατ. € πρόστιμα που αφορούν προηγούμενες χρήσεις (1,5 εκατ. € και 3,6 εκατ. € τα αντίστοιχα στη χρήση 2014).

Δήμος Πειραιά

Κατά τη διάρκεια του 2013, διαβιβάστηκαν στο Τμήμα Εσόδων 157 αυτοψίες από τη Δημοτική Αστυνομία (από την αρχή του έτους και έως την κατάργησή της) και 9 από δύο Αστυνομικά Τμήματα που εδρεύουν εντός των ορίων του Δήμου Πειραιά αλλά μόνο 6 από αυτές βεβαιώθηκαν εντός του 2013. Επιπλέον, οι έλεγχοι αυτοί δεν γίνονται στοχευμένα (π.χ. σε περιπτώσεις που κάποιος έχει την άδεια από προηγούμενες χρήσεις ενώ στην παρούσα δεν έχει προσέλθει).

Από τις συνεντεύξεις που διεξήχθησαν κατά τη διάρκεια του ελέγχου, αλλά και από τον έλεγχο δεν προέκυψε ότι τα αρχεία της Δημοτικής Αστυνομίας (αυτοψίες, κλήσεις, λοιπά έγγραφα κλπ) έχουν τύχει επεξεργασίας συνολικά από τις υπηρεσίες του Δήμου. Κατά συνέπεια, δεν μπορεί να εξαχθεί κανένα συμπέρασμα όσον αφορά την πληρότητα και την ακρίβεια των εσόδων που έχουν λογιστεί κατά τη διάρκεια της περιόδου λειτουργίας της Δημοτικής Αστυνομίας. Να σημειωθεί ακόμη ότι η δυνατότητα που δόθηκε στους Δήμους, σύμφωνα με τα οριζόμενα του άρθρου 81 του ν.4172/2013, της ανάθεσης δηλαδή άσκησης

κάποιων από τις αρμοδιότητες της καταργηθείσας δημοτικής αστυνομίας σε δημοτικούς υπαλλήλους που ορίζονται για το σκοπό αυτό με απόφαση των Δημάρχων, δεν ασκήθηκε εντός του 2013.

Οι σχετικές διαδικασίες καθυστερούν σημαντικά. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι στη χρήση του 2013 βεβαιώθηκαν 810 χιλ. € τέλη και πρόστιμα περίπου που αφορούσαν προηγούμενες χρήσεις (2010 έως και 2012).

Δήμος Ηρακλείου

Κατά τη διάρκεια του 2013, διενεργήθηκαν περίπου 1.000 αυτοψίες από μικτά κλιμάκια της Δημοτικής Αστυνομίας και υπαλλήλων του Δήμου (δύο υπάλληλοι) και από αμιγή κλιμάκια της Δημοτικής Αστυνομίας. Προέκυψαν 311 παραβάσεις από τις αυτοψίες που διενήργησαν τα μικτά κλιμάκια και 33 παραβάσεις από τα αμιγή της Δημοτικής Αστυνομίας (συνολικό ποσοστό παραβατικότητας 34% περίπου). Σε δείγμα 30 αυτοψιών που διενεργήθηκαν από τα μικτά κλιμάκια προέκυψε ότι σε 6 μόνο περιπτώσεις είχε προηγηθεί έκδοση της σχετικής άδειας, ενώ σε 17 περιπτώσεις παρατηρήθηκε ότι είχαν βεβαιωθεί τέλη και πρόστιμα και σε προηγούμενα έτη που παρέμεναν ανείσπρακτα.

Μετά την κατάργηση της Δημοτικής Αστυνομίας, εκτιμάται ότι η διενέργεια των αυτοψιών, τόσο για τους καταγεγραμμένους υπόχρεους όσο και για εκείνους που καταλαμβάνουν κοινόχρηστους χώρους αυθαίρετα, από τους δύο υπαλλήλους του τμήματος κρίνεται ιδιαίτερα δυσχερής.

Οι σχετικές διαδικασίες καθυστερούν σημαντικά. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι στη χρήση του 2013 από τις αυτοψίες που διενεργήθηκαν βεβαιώθηκαν 950 χιλ. € τέλη και πρόστιμα περίπου, εκ των οποίων 850 χιλ. € βεβαιώθηκαν στο 2015 και 100 χιλ. € στο 2014.

Δήμος Γλυφάδας

Ο Δήμος δεν διέθετε μηχανογραφημένη διαδικασία καταγραφής, αρχειοθέτησης και παρακολούθησης των υφιστάμενων χορηγούμενων αδειών κατάληψης κοινοχρήστων χώρων μέχρι και τη χρήση του 2014, χρήση από την οποία άρχισε να παρακολουθεί πλέον τις επιχειρήσεις που υπόκεινται στο τέλος αυτό σε ξεχωριστή μηχανογραφική εφαρμογή, η οποία όμως δεν συνδέεται με το πρόγραμμα της Οικονομικής Διαχείρισης.

Με τη σύνταξη καταλόγου υπόχρεων, στο τέλος χρήσης κοινοχρήστων χώρων, εντός του 2014, προέκυψαν τέλη και πρόστιμα συνολικού ποσού 294 χιλ. € περίπου για τις χρήσεις 2009 – 2013, για τα οποία δεν έχει συνταχθεί βεβαιωτικός κατάλογος μέχρι και την

ημερομηνία ολοκλήρωσης του ελέγχου. Για τα ποσά που αφορούν προγενέστερες του 2009 χρήσεις για τις ενεργές επιχειρήσεις, αλλά και τυχόν ποσά που αφορούν επιχειρήσεις που εν τω μεταξύ έχουν διακόψει τη λειτουργία τους, δεν ήταν σε θέση οι υπηρεσίες του Δήμου να προβούν σε εκτιμήσεις.

Ακόμη, κατά τον έλεγχο διαπιστώθηκε ότι από εκθέσεις ελέγχου της Δημοτικής Αστυνομίας, που διεξήχθησαν κατά τη διάρκεια των ετών 2009 έως και την κατάργησή της εντός του 2013, προέκυψαν τέλη και πρόστιμα συνολικού ποσού 667 χιλ. € περίπου. Ο σχετικός βεβαιωτικός κατάλογος συντάχθηκε εντός του 2015.

Να σημειώσουμε ακόμη ότι η δυνατότητα που δόθηκε στους Δήμους, σύμφωνα με τα οριζόμενα του άρθρου 81 του ν.4172/2013, της ανάθεσης δηλαδή άσκησης κάποιων από τις αρμοδιότητες της καταργηθείσας δημοτικής αστυνομίας σε δημοτικούς υπαλλήλους που ορίζονται για το σκοπό αυτό με απόφαση των Δημάρχων, ασκήθηκε τον Απρίλιο του 2014.

Δήμος Καλαμαριάς

Ο Δήμος δεν διαθέτει ολοκληρωμένη μηχανογραφική εφαρμογή καταχώρησης και παρακολούθησης των εκδοθεισών αδειών και των εκθέσεων ελέγχου, αλλά χρησιμοποιεί περιφερειακή εφαρμογή με περιορισμένες δυνατότητες που δεν υποστηρίζει την έκδοση βεβαιωτικών καταλόγων και την παρακολούθηση των απαιτήσεων που προκύπτουν.

Ακόμη, από τις συνεντεύξεις που διεξήχθησαν κατά τη διάρκεια του ελέγχου, διαπιστώθηκε ότι τα αρχεία της Δημοτικής Αστυνομίας (αυτοψίες, κλήσεις, λοιπά έγγραφα κλπ) δεν παραδόθηκαν με επίσημη διαδικασία αλλά ούτε και έχουν τύχει επεξεργασίας συνολικά από τις υπηρεσίες του Δήμου μέχρι και την ημερομηνία του ελέγχου. Κατά συνέπεια, δεν μπορεί να εξαχθεί κανένα συμπέρασμα όσον αφορά την πληρότητα και την ακρίβεια των εσόδων που καταχωρηθεί λογιστικά κατά τη διάρκεια της περιόδου λειτουργίας της Δημοτικής Αστυνομίας.

Να σημειώσουμε ότι ο Δήμος επλήγη ιδιαίτερα από το πρόγραμμα εθελοντικής ενδοαυτοδιοικητικής κινητικότητας του προσωπικού στους φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (άρθρο 30 του ν. 4223/2103). Οι αποφάσεις του Δημάρχου (Ιανουάριος και Δεκέμβριος του 2014), σύμφωνα με τα οριζόμενα του άρθρου 81 του ν.4172/2013, για την ανάθεση άσκησης κάποιων από τις αρμοδιότητες της καταργηθείσας δημοτικής αστυνομίας σε δημοτικούς υπαλλήλους ξεκίνησαν να εφαρμόζονται στις αρχές του 2015.

3.1.6. Τέλη και πρόστιμα διαφήμισης

Σε κανέναν από τους Δήμους που ελέγχθηκαν δεν υπάρχουν, επί σειρά ετών, συμβάσεις για την τοποθέτηση διαφημιστικών μέσων σε κοινόχρηστους χώρους. Οι σχετικές διαγωνιστικές διαδικασίες είτε δεν έχουν ολοκληρωθεί είτε οι διαγωνισμοί έχουν κηρυχθεί άγονοι. Επιπλέον, παρατηρήθηκε χαμηλή εισροή εσόδων από τέλη νόμιμης διαφήμισης, ενώ η επιβολή προστίμων για παράνομη διαφήμιση κυμαίνεται σε υψηλά επίπεδα. Εντούτοις εντοπίζονται σημαντικές ελλείψεις στις διαδικασίες διενέργειας συντονισμένων, συστηματικών και ολοκληρωμένων αυτοψιών.

Δήμος Θεσσαλονίκης

α) Η έγκαιρη είσπραξη του εν λόγω τέλους επαφίεται στην οικειοθελή προσέλευση του υπόχρεου. Τα ποσά, όμως που εισπράχθηκαν εντός του 2013 με αυτόν τον τρόπο είναι πολύ χαμηλά (16 χιλ. €) σε σχέση με τα πρόστιμα που βεβαιώθηκαν εντός του 2013 και ανέρχονται σε 685 χιλ. € περίπου, φανερώνοντας υψηλά ποσοστά παραβατικότητας, ενώ σε 35 χιλ. € περίπου ανήλθαν τα τακτικά έσοδα από τέλη διαφημίσεων προηγούμενων χρήσεων.

Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι από τις 1.083 συνολικά αυτοψίες που διενεργήθηκαν εντός του 2013 (158 από τη Δημοτική Αστυνομία και 925 από Τμήμα Ελεγκτών Επιδοτών), 177 προωθήθηκαν για επιβολή προστίμων, σε 769 περιπτώσεις οι παραβάτες συμμορφώθηκαν και δεν επιβλήθηκαν πρόστιμα, ενώ στις υπόλοιπες 137 δεν βρέθηκαν οι υπόχρεοι.

Επίσης, εντός του 2013 εκδόθηκαν συνολικά 277 αποφάσεις επιβολής προστίμου, που αφορούσαν κατά κύριο λόγο (92%) περιπτώσεις παραβάσεων προηγούμενων ετών (2010 έως και 2013), που κατέληξαν στην επιβολή τελών ύψους 10 χιλ. € και προστίμων ύψους 370 χιλ. € περίπου. Το αντίστοιχο ποσοστό για τις αποφάσεις που εκδόθηκαν στο 2014 συνολικού ποσού 240 χιλ. € περίπου είναι 53% και αφορά τις χρήσεις 2010 έως και 2013. Επισημαίνουμε επίσης ότι από τις 370 χιλ. € πρόστιμα, εισπράχθηκαν, μέχρι και την ημερομηνία του ελέγχου, 28 χιλ. € περίπου.

Τα προαναφερθέντα στοιχεία περιγράφουν τα προβλήματα που δημιουργούνται από τις καθυστερήσεις στη βεβαίωση των εσόδων του Δήμου, γεγονός που δημιουργεί προβλήματα στην ορθή για κάθε χρήση παρουσίαση των εσόδων, στη ρευστότητα του Δήμου λόγω καθυστερημένης είσπραξης, στην άσκηση ένδικων μέσων για την διεκδίκηση τους, ενώ δεν μπορεί να αποκλεισθεί η παραγραφή ορισμένων από αυτά.

β) Δεν υφίστανται ενεργές συμβάσεις διαφήμισης, κυρίως από την παραχώρηση χρήσης πλασιών και στεγάστρων στις στάσεις των αστικών συγκοινωνιών της Θεσσαλονίκης, από την τελευταία που έληξε στις 15-7-2010 και απέφερε 500 χιλ. € ανά έτος. Μετά από μία σειρά αποτυχημένων προσπαθειών, αρχικά λόγω ενστάσεων των ενδιαφερομένων εταιρειών και στη συνέχεια άγονων λόγω μη προσέλευσης ενδιαφερομένων παρά τη συνεχή μείωση του τιμήματος, ο επόμενος διαγωνισμός που προκηρύχθηκε στο 2014, με τίμημα 100 χιλ. € για τα δύο πρώτα έτη και αύξηση 20% από τον τρίτο χρόνο, ακυρώθηκε τελικά από την Περιφέρεια κυρίως λόγω ανεπαρκούς σύνδεσης του ετησίου τιμήματος με τον αριθμό στεγάστρων και των επ' αυτών πλασιών.

Δήμος Πειραιά

α) Η διαχείριση των εσόδων από διαφήμιση του Δήμου είχε ανατεθεί στο παρελθόν στην υπό εκκαθάριση, από το 2010, «Δημοτική Επιχείρηση Προβολής & Επικοινωνίας (Δ.Ε.Π.Ε.Π.). Οι σχετικές συμβάσεις, συνολικού ετήσιου ποσού 1,5 εκατ. € περίπου, έληξαν εντός του 2010 και έκτοτε δεν έχουν υπογραφεί νεώτερες, μετά από μία σειρά αποτυχημένων διαγωνισμών που ξεκίνησαν στο 2011 και για διάφορους λόγους δεν ολοκληρώθηκαν, παρά τη συνεχή σημαντική μείωση του τιμήματος. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι ο διαγωνισμός για την εκμετάλλευση στεγάστρων στάσεων, μονάδων πύργων και ρακετών επί στύλων μειώθηκε σε 700 χιλ. € και 229 χιλ. € περίπου αντίστοιχα σε διαγωνισμούς του 2011 και 2014 που δεν ολοκληρώθηκαν.

β) Στη χρήση 2013 βεβαιώθηκαν τέλη και πρόστιμα από αυτοψίες προηγούμενων ετών (κυρίως των ετών 2010 και 2011) συνολικού ποσού 310 χιλ. € περίπου, γεγονός που φανερώνει ότι οι σχετικές διαδικασίες καθυστερούν σημαντικά με αποτέλεσμα η βεβαίωση του εσόδου και ο λογισμός του στη σωστή χρήση να μην είναι εφικτός ενώ δεν εκλείπει ο κίνδυνος απώλειας εσόδων. Να σημειωθεί επίσης ότι από τις συνεντεύξεις που διεξήχθησαν κατά τη διάρκεια του ελέγχου, αλλά και από τον έλεγχο δεν προέκυψε ότι τα αρχεία της Δημοτικής Αστυνομίας (αυτοψίες, κλήσεις, λοιπά έγγραφα κλπ) έχουν επεξεργαστεί συνολικά από τις υπηρεσίες του Δήμου. Επίσης, οι αρμοδιότητές της δεν αναπληρώθηκαν εντός του 2013 από συνεργεία υπαλλήλων του Δήμου, με βάση τα οριζόμενα του άρθρου 81 του ν.4172/2013.

Δήμος Ηρακλείου

α) Δεν υφίστανται συμβάσεις διαφήμισης από την παραχώρηση χρήσης κοινόχρηστων χώρων για διαφημιστικούς σκοπούς καθώς έληξαν οι δύο συμβάσεις που ίσχυαν μέχρι 9-3-

2011 η πρώτη, για την εκμετάλλευση στεγάστρων στάσεων αναμονής, και 31-7-2011 η δεύτερη, για την εκμετάλλευση πλασιών (ρακετών), για συνολικό ετήσιο τίμημα 100 χιλ. € περίπου. Τα έσοδα από την εκμετάλλευση των διαφημιστικών χώρων ήταν για τις χρήσεις 2012 έως και 2014 μηδενικά.

β) Οι αυτοψίες από υπαλλήλους του Δήμου για την καταγραφή παραβάσεων σχετικών με τα έσοδα από διαφήμιση σταμάτησαν από το 2010. Οι τελευταίες αυτοψίες από τη Δημοτική Αστυνομία, μέχρι και την κατάργησή της στο 2013, απέφεραν έσοδα 9 χιλ. € περίπου και βεβαιώθηκαν στο 2014, με ένα μέσο ποσό ετήσιων παραβάσεων 30 χιλ. € περίπου. Να σημειωθεί ότι η Δημοτική Αστυνομία κατέγραφε αποκλειστικά παραβάσεις που αφορούσαν σε παράνομες επικολλήσεις διαφημιστικών αφισών σε δρόμους και όχι για το σύνολο των περιπτώσεων που αφορούν διαφήμιση.

Δήμος Γλυφάδας

α) Η έγκαιρη είσπραξη του εν λόγω τέλους επαφίεται στη βούληση του υπόχρεου. Τα ποσά όμως που εισπράχθηκαν εντός του 2013 με αυτόν τον τρόπο είναι πολύ μικρά (2 χιλ. € περίπου και εισπράχθηκαν από ένα μόνο υπόχρεο.

β) Δεν υφίστανται συμβάσεις διαφήμισης από την παραχώρηση χρήσης κοινόχρηστων χώρων καθώς οι διαγωνισμοί που προκηρύχθηκαν απέβησαν άγονοι.

γ) Μετά την κατάργηση της Δημοτικής Αστυνομίας, δεν διενεργούνται έλεγχοι από συνεργεία του Δήμου για παράνομες διαφημίσεις, ενώ όσον αφορά στις καταλογιστικές αποφάσεις που εκδόθηκαν με βάση τις σχετικές εκθέσεις ελέγχου που ολοκληρώθηκαν έως και την κατάργησή της, δεν έχουν συνταχθεί ακόμη οι σχετικοί βεβαιωτικοί κατάλογοι για τις χρήσεις 2011 έως και 2013.

Δήμος Καλαμαριάς

α) Δεν υφίστανται συμβάσεις διαφήμισης από την παραχώρηση χρήσης κοινόχρηστων χώρων καθώς η σύμβαση που υπογράφηκε μεταξύ του Δήμου και διαφημιστικής εταιρείας στο 2011, διάρκειας έξι ετών και προέβλεπε μέσο ετήσιο μίσθωμα 187 χιλ. € περίπου, λύθηκε εξωδικαστικά με συμβιβασμό των δύο μερών στα τέλη του 2012, εξαιτίας της μη συμμόρφωσης των όρων του διαγωνισμού με σχετική Υπουργική Απόφαση που προϋπήρχε και δημιουργούσε εξ αρχής ζήτημα ελαττωματικότητας της διαδικασίας. Μέχρι και την ημερομηνία του ελέγχου, δεν είχε υπογραφεί νέα σύμβαση παραχώρησης χώρου για τοποθέτηση διαφημιστικών πινακίδων.

β) Ο Δήμος, για τη χρήση 2013, δεν έχει καταχωρήσει λογιστικά έσοδα από τέλη διαφήμισης. Από την κατάργηση της Δημοτικής Αστυνομίας και έως τις αρχές του 2015, ο Δήμος δεν κατάφερε, για λόγους που αναφέρονται αναλυτικά σε άλλο τμήμα της παρούσας έκθεσης ελέγχου, να διενεργήσει αυτοψίες για παράνομη χρήση κοινόχρηστου χώρου για διαφημιστικούς σκοπούς. Ένα μέρος των τελών και των προστίμων, ποσού 19 χιλ. € περίπου, που προέκυψαν από τις αυτοψίες που διενεργήθηκαν στο τέλος του 2012 και στις αρχές του 2013, βεβαιώθηκαν τελικά τον Οκτώβριο του 2014.

3.1.7. Έσοδα από εκμίσθωση ακινήτων

Παρόλο που ο έλεγχος των παγίων περιουσιακών στοιχείων των Δήμων δεν περιλαμβάνεται στο αντικείμενο του παρόντος ελέγχου, εντούτοις, εξαιτίας της άμεσης συσχέτισής τους με τα έσοδα που προκύπτουν από την αξιοποίησή τους, οι ομάδες ελέγχου προέβησαν σε βασικές ελεγκτικές επαληθεύσεις (συμφωνίες λογιστικών μεγεθών και εξέταση εκθέσεων άλλων ελεγκτικών οργάνων). Σε όλες τις περιπτώσεις προέκυψαν διαφορές, οι οποίες μπορεί σαν απόλυτες τιμές να μη θεωρούνται σημαντικές, εντούτοις φανερώνουν αδυναμίες στις διαδικασίες που εφαρμόζουν οι Δήμοι στη διαχείριση των εσόδων, στη συνεργασία μεταξύ των εμπλεκόμενων υπηρεσιών τους και στην έλλειψη εσωτερικών δικλίδων (τακτικών και έγκαιρων συμφωνιών των διαφόρων λογιστικών μεγεθών που προκύπτουν από το κύκλωμα των παγίων περιουσιακών στοιχείων (βεβαιωτικοί κατάλογοι εσόδων, αναλύσεις βεβαιωμένων και δυνητικών εσόδων και απαιτήσεων ανά ακίνητο, αποσβέσεις, φορολογικές δηλώσεις και έντυπα, επιχορηγήσεις ανά ακίνητο και μεταφορές αυτών στα αποτελέσματα της χρήσης, συμφωνίες μεγεθών του Δημοσίου Λογιστικού με αυτές της Γενικής και Αναλυτικής Λογιστικής κλπ).

Ακόμη παρατηρήθηκε ότι οι εργασίες κτηματογράφησης των Δήμων βρίσκονται σε διαφορετικά στάδια ολοκλήρωσης. Μία επίσημη καταγραφή των ακινήτων από το Εθνικό Κτηματολόγιο θα ενίσχυε περισσότερο τον έλεγχο της πληρότητας των σχετικών λογαριασμών της λογιστικής και κατά συνέπεια τον έλεγχο της πληρότητας των εσόδων που προκύπτουν από την εκμετάλλευσή τους.

Από την εργασία αυτή προέκυψε ότι καθίσταται επιτακτική η ανάγκη ενίσχυσης της παρακολούθησης των ακινήτων των Δήμων, χωρίς να παραγνωρίζεται η πολυπλοκότητα των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι σχετικές με το αντικείμενο υπηρεσίες και το

γεγονός ότι οι σχετικές μηχανογραφικές εφαρμογές δεν υποστηρίζουν πλήρως όλες τις απαιτούμενες εφαρμογές. Σαν αποτέλεσμα των προαναφερθέντων προβλημάτων, το συμπέρασμα περί της πληρότητας των εσόδων από την εκμίσθωση των ακινήτων των Δήμων, δεν είναι δυνατόν να εξαχθεί.

Από τον έλεγχο των σχετικών εσόδων από εκμίσθωση ακινήτων της χρήσης 2013 προέκυψαν τα παρακάτω:

Δήμος Θεσσαλονίκης

α) Στους σχετικούς λογαριασμούς της λογιστικής εντοπίστηκε διαφορά 70 χιλ. € λιγότερα από τα δηλωθέντα μισθώματα στο έντυπο «Ε2 - Αναλυτική κατάσταση για τα μισθώματα ακινήτων οικον. έτους 2014 (εισοδήματα από 1-1 έως 31-12-2013)».

β) Διαφορές μεταξύ των συνολικών παγίων που φαίνονται να εκμισθώνονται στο έντυπο Ε2, του Κτηματολογίου, του Μητρώου Παγίων και του Εντύπου Ε9 για τις οποίες δεν δόθηκαν εξηγήσεις μέχρι και την ημερομηνία ελέγχου.

γ) Εντοπίστηκαν ακίνητα τα οποία δεν δύναται να αξιοποιηθούν λόγω νομικών προβλημάτων και ελλείψεων (οικοδομικές και πολεοδομικές παραβάσεις, τίτλοι κυριότητας κλπ)

δ) Από την Αναλυτική Έκθεση Τακτικού Ελέγχου της χρήσης 2013 του Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή του Δήμου, προκύπτει ότι «είναι πιθανό να υπάρχουν και άλλα πάγια περιουσιακά στοιχεία που δεν εμφανίζονται καθόλου στα βιβλία.....Το σύστημα παρακολούθησης των παγίων είναι μη ασφαλές. Αυτό γεννά πλήθος κινδύνων για απώλειες περιουσίας, περιλαμβανομένων και καταχρήσεων».

Δήμος Πειραιά

α) Διαφορά 19 χιλ. € περίπου μεταξύ των εσόδων, όπως αυτά εμφανίζονται στο έντυπο «Ε2 - Αναλυτική κατάσταση για τα μισθώματα ακινήτων οικον. έτους 2014 (εισοδήματα από 1-1 έως 31-12-2013)» και στους σχετικούς λογαριασμούς της λογιστικής. Επίσης, παρατηρήθηκαν διαφορές μεταξύ των συνολικών παγίων που φαίνονται να εκμισθώνονται στο έντυπο Ε2, του Μητρώου Παγίων και του Εντύπου Ε9 για τις οποίες δεν δόθηκαν αναλυτικές εξηγήσεις μέχρι και την ημερομηνία ελέγχου.

Δήμος Ηρακλείου

α) Στους σχετικούς λογαριασμούς της λογιστικής εμφανίζονται 170 χιλ. € περισσότερα από τα δηλωθέντα μισθώματα στο έντυπο «Ε2 - Αναλυτική κατάσταση για τα μισθώματα ακινήτων οικον. έτους 2014 (εισοδήματα από 1-1 έως 31-12-2013)».

β) Διαφορές μεταξύ των συνολικών παγίων που φαίνονται να εκμισθώνονται στο έντυπο Ε2, του Μητρώου Παγίων και του Εντύπου Ε9 για τις οποίες δεν δόθηκαν διευκρινίσεις μέχρι και την ημερομηνία ελέγχου. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι εντοπίστηκαν 25 μισθωμένα ακίνητα που δεν εμφανίζονται στο έντυπο Ε2 καθώς και περιπτώσεις λανθασμένων καταχωρήσεων στοιχείων μισθωτών.

γ) Γνωστοποιήθηκε στην ομάδα ελέγχου ότι στη χρήση του 2013 υπήρχαν ακίνητα που θα μπορούσαν να ενοικιαστούν αλλά παραμένουν αναξιοποίητα (ο Δήμος είχε διενεργήσει διαγωνισμούς που απέβησαν άγονοι αλλά δεν έχει προβεί σε περαιτέρω ενέργειες).

Δήμος Γλυφάδας

α) Διαφορά 10 χιλ. € περίπου μεταξύ των εσόδων, όπως αυτά εμφανίζονται στο έντυπο «Ε2 - Αναλυτική κατάσταση για τα μισθώματα ακινήτων οικον. έτους 2014 (εισοδήματα από 1-1 έως 31-12-2013)» και στους σχετικούς λογαριασμούς της λογιστικής, διαφορά που οφείλεται σε καθυστερημένες βεβαιώσεις εσόδων σε χρήσεις διαφορετικές από αυτή που αφορούν. Επίσης προέκυψε διαφορά 19 χιλ. € περίπου μεταξύ των εσόδων, όπως αυτά προέκυψαν από τον επανυπολογισμό τους με βάση τις σχετικές συμβάσεις και υπολοίπων των σχετικών λογαριασμών της λογιστικής, από την οποία ποσό 12 χιλ. € περίπου δεν έχει εντοπιστεί και βεβαιωθεί από τις υπηρεσίες του Δήμου.

Δήμος Καλαμαριάς

Από την Αναλυτική Έκθεση Τακτικού Ελέγχου της χρήσης 2013 του Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή του Δήμου, προκύπτει ότι «...Δεν κατέστη δυνατό να ολοκληρωθεί μέχρι την 31-12-2013 η απογραφή ορισμένων πάγιων περιουσιακών στοιχείων του Δήμου και των «Προβλέψεων Απαλλοτριώσεων Ακινήτων» ώστε να οριστικοποιηθεί το τελικό ύψος των ανωτέρω λογαριασμών

3.1.8. Έσοδα από πολεοδομικές εφαρμογές (πρόστιμα – απαλλοτριώσεις)

Οι αυθαίρετες κατασκευές από το έτος 2010 μέχρι και σήμερα, έχουν υπαχθεί στους ν. 3843/2010 , 4014/2011 και 4178/2013,, η ένταξη δε των οφειλετών σ' αυτούς σημαίνει είτε την διαγραφή της οφειλής (οριστική υπαγωγή) είτε την αναστολή είσπραξής της (προσωρινή υπαγωγή). Για την υπαγωγή των οφειλετών στους ανωτέρω νόμους, αρμόδιος να ενημερώσει την Υπηρεσία είναι ο ίδιος ο οφειλέτης, γεγονός που στην πράξη δημιούργησε σε πολλές περιπτώσεις προβλήματα λόγω μη έγκαιρης ενημέρωσης.

Επιπλέον, παρατηρήθηκαν περιπτώσεις δήμων όπου έσοδα για αποπληρωμή αποζημιώσεων απαλλοτριωμένων ακινήτων αποτελούν αποκλειστικά οι κρατικές επιχορηγήσεις, χωρίς να εξαντλούνται από τη Διοίκηση όλες οι δυνατότητες μείωσης των οφειλόμενων ποσών. Από τον έλεγχο εντοπίστηκε ότι μόνο ένας Δήμος εισπράττει υπό τη μορφή τέλους ποσά για αποζημιώσεις από αναγκαστικές απαλλοτριώσεις και αγορές ακινήτων προς διατήρηση της ποιότητας ζωής και αύξησης του αποθέματος γης στο Δήμο. Τα ανωτέρω καταδεικνύουν σημαντικές διαφορές στην άσκηση της διοίκησης στους δήμους καθώς και στην ομοιογένεια και ομοιομορφία των πολιτικών και των διαδικασιών τους.

Περαιτέρω, από τις αρχικές συνεντεύξεις με τις υπηρεσίες των Δήμων, επισημάνθηκε ότι οι υπηρεσίες δόμησης αντιμετωπίζουν προβλήματα στη λειτουργία τους, λόγω των συνεχών αλλαγών στη νομοθεσία, της πολυπλοκότητας και ασάφειας πλήθους διατάξεων που έχουν προκύψει κατά την εφαρμογή τους, αλλά και σοβαρά προβλήματα διεκπεραίωσης των χρονοβόρων υποθέσεων λόγω της υποστελέχωσής τους.

Λόγω αυτών των προβλημάτων, καθώς και έλλειψης μηχανογραφικής υποστήριξης, ο έλεγχος περιορίστηκε κυρίως στον έλεγχο των δικαιολογητικών των εσόδων που λογίστηκαν στο 2013, και αφορούν κυρίως οίκοθεν εισπράξεις ποσών, ενώ στις περιπτώσεις σύνταξης βεβαιωτικών καταλόγων παρατηρήθηκε ότι αυτές αφορούν κυρίως έσοδα που θα έπρεπε να βεβαιωθούν σε προηγούμενα έτη. Κατά συνέπεια, συμπεράσματα περί της έγκαιρης, ακριβούς και πλήρους βεβαίωσης των σχετικών εσόδων δεν δύναται να εξαχθούν.

Δήμος Ηρακλείου

Ο Δήμος εισέπραξε για το έτος 2013 από το Υπουργείο Εσωτερικών ποσό 3.776.666,67 € για την απαλλοτρίωση κοινόχρηστων και κοινωφελών χώρων το οποίο δεν περιλαμβάνεται στα έσοδα του Δήμου και περιλήφθηκε στα ίδια κεφάλαια του Δήμου.

Σύμφωνα με έγγραφο της Διεύθυνσης Πολεοδομίας²⁹ του Δήμου εντοπίστηκαν δύο πολεοδομικές ενότητες για τις οποίες έχουν συνταχθεί πράξεις εφαρμογής, έχουν κυρωθεί με σχετική Απόφαση του Νομάρχη και έχουν μεταγραφεί στο αρμόδιο Υποθηκοφυλακείο. Η Διεύθυνση Πολεοδομίας έχει κοινοποιήσει σε ιδιοκτήτες όπου κατέστη δυνατός ο εντοπισμός του πινάκια πράξης επιβολής εισφοράς σε χρήμα.

Στον παρακάτω πίνακα απεικονίζονται ενδεικτικά και σύμφωνα με τα στοιχεία της Πολεοδομίας τα ποσά βεβαίωσης του εσόδου για τις ανωτέρω πολεοδομικές ενότητες.

Πίνακας 21: ΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ ΠΡΑΞΕΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ (ποσά σε χιλ. €)			
	Πινάκια πράξης επιβολής	Βεβαιώσεις	Μη βεβαιωμένα ποσά
Εισφορά σε χρήμα	7.927	4.048	3.879
Μετατροπή εισφοράς γης σε χρήμα	<u>4.146</u>	<u>1.200</u>	<u>2.945</u>
Σύνολο	<u>12.073</u>	<u>5.248</u>	<u>6.825</u>

Σύμφωνα με την Δ/ση Πολεοδομίας είναι αδύνατη η ακριβής εκτίμηση του ποσού των μη επιβληθεισών εισφορών για όλες τις πράξεις που κυρώθηκαν πριν τις 31-12-2013 δεδομένου ότι: α) η πρώτη πράξη κυρώθηκε το 1990 και ο Δήμος εισέπραττε τις τότε εισφορές σε συγκεκριμένο μη μηχανογραφημένο κωδικό και β) οι πράξεις μετά το 2001 χρήζουν διορθώσεων σε συγκεκριμένες εγγραφές λόγω ελλিপών στοιχείων και αλλαγής του ιδιοκτησιακού καθεστώτος.

Δήμος Γλυφάδας

Ο Δήμος Γλυφάδας έχει επιβάλει τέλος για αποζημιώσεις από αναγκαστικές απαλλοτριώσεις και αγορές ακινήτων προς διατήρηση της ποιότητας ζωής και αύξησης του αποθέματος γης στο Δήμο, ο σκοπός δε επιβολής και διάθεσης του τέλους διευρύνθηκε ώστε να εξυπηρετούνται και πληρωμές έργων κοινωνικής υποδομής όπως διαμορφώσεις, κατασκευές, βελτιώσεις και συντηρήσεις κάθε είδους κοινόχρηστου χώρου. Παρακολουθείται στο λογαριασμό 43.90.90 «Εισφορά για αναγκαστικές αποζημιώσεις

²⁹ Αρ. Πρωτ. 57463/15-5-2015

απαλλοτριωμένων ακινήτων» και το λογιστικό υπόλοιπο στις 31-12-2013 ανέρχεται σε 18.612.964,61 €.

Περαιτέρω, όσον αφορά στα εισπρακτέα υπόλοιπα από πολεοδομικά πρόστιμα ποσού 4.192.544,01 € που αφορούν σε αυθαίρετες κατασκευές, διαπιστώθηκε ότι ο Δήμος δεν έχει προβεί στην έκδοση διοικητικών αποφάσεων διαγραφής περιπτώσεων που υπάγονται σε ρυθμίσεις λόγω: α) έλλειψης συστηματικής καταγραφής των υποθέσεων από τις αρμόδιες υπηρεσίες και β) έλλειψης συνεργασίας μεταξύ των τμημάτων του Δήμου καθώς και με τη αρμόδια Διεύθυνση Πολεοδομίας.

Δήμος Καλαμαριάς

Η αύξηση των συνολικών εισπραχθέντων του απολογισμού έτους 2013 κατά 70 περίπου εκ. € οφείλεται κυρίως στις ληφθείσες επιχορηγήσεις για εξόφληση ληξιπρόθεσμων οφειλών για απαλλοτριώσεις. Το ποσό αυτό δεν απεικονίζεται στα έσοδα αλλά παρακολουθείται στα ίδια κεφάλαια του Δήμου. Σχετικά με αυτές η έκθεση των Ορκωτών στην παρ. 17 – Πιστωτές αναφέρει ότι: «...καταβληθείσες αποζημιώσεις, σε δικαιούχους από απαλλοτριώσεις ακινήτων, που βρίσκονταν στην περιοχή του πρώην στρατοπέδου «ΚΟΔΡΑ», συνολικού ύψους € 53.736.830 ευρώ πλέον δικαστικών εξόδων, συνεπώς συνολικές πληρωθείσες υποχρεώσεις (απαλλοτριώσεις ,δικαστικά έξοδα & τόκοι) ύψους € 57.936.027,24. Σχετικά με την υπόθεση των αποζημιώσεων Δικαιούχων, για απαλλοτριώσεις οικοπέδων τους, στην περιοχή του πρώην στρατοπέδου «Κόδρα» τέθηκαν υπόψη μας στην προηγούμενη χρήση 2012, οι υπ'αρίθμ. 12472/2010& 12473/2010 αποφάσεις του Μονομελούς Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης, με τις οποίες είχαν καθορισθεί οι προσωρινές τιμές μονάδος αποζημίωσης, των παραπάνω απαλλοτριωμένων ακινήτων. Μας δηλώθηκε επίσης από δικηγόρο του δήμου ότι δεν κατατέθηκαν εφέσεις από τον Δήμο, κατά των ανωτέρω αποφάσεων, με συνέπεια να καταστούν οι προσωρινές τιμές αποζημίωσης ως οριστικές τιμές και οι οποίες ελήφθησαν υπόψη, στη χρήση 2012, για την λογιστικοποίηση στα βιβλία του δήμου των υποχρεώσεων από τις ανωτέρω αποζημιώσεις και συνεπώς να πληρωθούν, τα ποσά αυτά στη χρήση 2013, στους δικαιούχους από απαλλοτριώσεις ακινήτων, που βρίσκονταν στην περιοχή του πρώην στρατοπέδου «ΚΟΔΡΑ».Εκτιμούμε όμως ότι, λόγω της μείωσης των τιμών των ακινήτων την τελευταία τριετία , η κατάθεση σχετικής έφεσης από τον Δήμο, στις παραπάνω αποφάσεις του Μονομελούς Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης, για τον προσδιορισμό οριστικής τιμής μονάδος αποζημίωσης για τις απαλλοτριώσεις οικοπέδων του πρώην στρατοπέδου «Κόδρα»

πιθανόν θα είχε ως αποτέλεσμα, να προκύψουν σημαντικές μειώσεις στο ύψος των ανωτέρω πληρωθέντων αποζημιώσεων...»

Οι συνολικές διαγραφές που πραγματοποιήθηκαν, λόγω ένταξης των οφειλετών στις ρυθμίσεις νόμων για αυθαίρετες κατασκευές, για το έτος 2013 είναι ύψους 263 χιλ. € (79%) ενώ στο έτος 2014 ανήλθαν περίπου σε 800 χιλ. € (86%) επί του συνόλου των διαγραφών. Οι διαγραφές αυτές θα είχαν πιθανόν αποφευχθεί εάν είχαν ληφθεί εγκαίρως τα απαραίτητα μέτρα είσπραξης.

3.1.9. Έσοδα κοιμητηρίων

Κατά τον έλεγχο των εσόδων από κοιμητήρια, στους Δήμους Θεσσαλονίκης, Ηρακλείου, Καλαμαριάς και Γλυφάδας, εντοπίστηκαν ελλείψεις και αδυναμίες που αφορούν σε χειρόγραφη και πλημμελή τήρηση βιβλίων και στοιχείων, ελλιπή μηχανογραφική υποστήριξη των διαδικασιών και καθυστερήσεις ή έλλειψη σύνταξης βεβαιωτικών καταλόγων.

Δήμος Θεσσαλονίκης

Η ομάδα ελέγχου διαπίστωσε την έλλειψη εκτύπωσης, θεώρησης και τη χειρόγραφη τήρηση των βιβλίων και στοιχείων από τα επιμέρους κοιμητήρια του Δήμου Θεσσαλονίκης, για τη χρήση 2013. Θα πρέπει όμως να σημειωθεί ότι τα ζητήματα αυτά έχουν επιλυθεί από την αρμόδια υπηρεσία του Δήμου στις επόμενες χρήσεις. Επίσης για την έλλειψη μηχανογραφικής υποστήριξης των κοιμητηρίων Μαλακοπής, Ευαγγελίστριας και Αγίας Παρασκευής πρόκειται να αναληφθεί συντονισμένη δράση για την επίλυση του ζητήματος, σύμφωνα με επιστολή της αρμόδιας υπηρεσίας του Δήμου.

Από τον έλεγχο επίσης διαπιστώθηκε η μη σύνταξη βεβαιωτικών καταλόγων για οφειλές παρελθόντων ετών μέχρι και το έτος 2013. Στη χρήση 2014 πραγματοποιήθηκε εκπρόθεσμη καταχώρηση των βεβαιωμένων εσόδων χρήσεων 2011 έως και 2014.

Τέλος, η ομάδα ελέγχου εντόπισε μη βεβαιωμένες οφειλές παρελθόντων ετών από το έτος 2008 έως το έτος 2013 για τα Κοιμητήρια της Ευαγγελίστριας, Αγίας Παρασκευής και Αγίου Παύλου (Μαλακοπής) για τέλη οικογενειακών τάφων και οστεοφύλαξης, που δεν απεικονίζονται στις οικονομικές καταστάσεις του Δήμου Θεσσαλονίκης, καθώς αυτές δεν έχουν καταχωρηθεί στο μηχανογραφικό σύστημα. Το συνολικό ποσό των μη βεβαιωμένων

οφειλών, οι οποίες παρακολουθούνται σε χειρόγραφες καταστάσεις ανέρχεται σε 84 χιλ. € και οι αντίστοιχες εισπράξεις σε ποσό 48 χιλ. €. Κατά τον έλεγχο δείγματος επί των εισπράξεων των οφειλών τελών οικογενειακών τάφων εντοπίστηκε συνολικό ποσό ευρώ 3 χιλ. € περίπου που εμφανίζονταν ως εξοφλημένο εκ παραδρομής, ενώ οι οφειλές δεν είχαν εξοφληθεί. Το ίδιο διαπιστώθηκε και κατά τον έλεγχο επί της είσπραξης των τελών οστεοφύλαξης.

Δήμος Ηρακλείου

Η διαχείριση των βεβαιώσεων και εισπράξεων των εσόδων από κοιμητήρια στο Δήμο Ηρακλείου, διενεργείται χειρόγραφα και μόνο οίκοθεν. Συνεπώς προκύπτει απώλεια εσόδων για το Δήμο ενδεικτικά για τα δικαιώματα ανανέωσης και παράτασης χρήσης οστεοφυλακίων. Τέλος πρέπει να σημειωθεί ότι η έλλειψη μηχανογραφικής υποστήριξης των κατηγοριών αυτών εσόδων δυσχεραίνει την άντληση πληροφοριών και την επεξεργασία των καταχωρημένων στοιχείων.

Δήμος Γλυφάδας

Από τον έλεγχο διαπιστώθηκε η οίκοθεν είσπραξη του εσόδου. Οι μόνοι βεβαιωτικοί κατάλογοι που έχουν συνταχθεί για τα κοιμητήρια αφορούν την καθαριότητα των οικογενειακών τάφων για τα έτη 2009, 2010 και 2011. Ο Δήμος Γλυφάδας διαθέτει μηχανογραφική υποστήριξη για τη διαδικασία των κοιμητηρίων, τα στοιχεία της οποίας όμως δεν έχουν αξιοποιηθεί για τη σύνταξη βεβαιωτικών καταλόγων.

Η ομάδα ελέγχου προέβη σε διασταύρωση των στοιχείων του μηχανογραφικού προγράμματος των κοιμητηρίων με αυτά της οικονομικής διαχείρισης και υπολόγισε το ύψος των μη βεβαιωθέντων δικαιωμάτων από τη χρήση οστεοφυλακίων για τις χρήσεις 2009 έως 2013 σε ποσό 190 χιλ. €.

Δήμος Καλαμαριάς

Ο έλεγχος των εσόδων του Δημοτικού Κοιμητηρίου Καλαμαριάς εντόπισε ελλείψεις στο σύστημα εσωτερικών δικλίδων που αφορούν στο διαχωρισμό καθηκόντων των αρμοδίων υπαλλήλων καθώς και στη διαδικασία παραλαβής και μεταβίβασης των ημερήσιων εισπράξεων από το ταμείο του Δημοτικού Κοιμητηρίου στην Κεντρική Ταμειακή Υπηρεσία του Δήμου.

Επίσης διαπιστώθηκε ότι η διαδικασία σύνταξης και βεβαίωσης των χρηματικών καταλόγων δεν πραγματοποιείται συστηματικά ανά έτος και συγκεκριμένα στη χρήση 2013

δεν βεβαιώθηκε κανένας χρηματικός κατάλογος. Παρατηρείται λοιπόν σημαντική καθυστέρηση και στη βεβαίωση των εσόδων, η οποία πραγματοποιείται αποσπασματικά ανά έτος παρότι τα στοιχεία υπάρχουν στο πρόγραμμα «Διαχείριση Κοιμητηρίων» του Δήμου. Επιπροσθέτως σημειώνεται ότι η σύνταξη των βεβαιωτικών καταλόγων πραγματοποιείται με αναζήτηση των οφειλετών σε χειρόγραφους φακέλους και όχι με άντληση πληροφοριών από το μηχανογραφικό πρόγραμμα λόγω αδυναμιών παραμετροποίησής του.

3.1.10. Λοιπές Κατηγορίες

3.1.10.1. Έσοδα από κατασκευή, ανακατασκευή και συντήρηση πεζοδρομίων

Η ομάδα ελέγχου, διαπίστωσε ότι ο Δήμος Γλυφάδας ουδέποτε έχει προβεί στη σύνταξη χρηματικών καταλόγων για έσοδα από κατασκευή, ανακατασκευή και συντήρηση πεζοδρομίων. Η αρμόδια υπηρεσία αποστέλλει τα ειδοποιητήρια στους οφειλέτες, τα οποία είναι διαθέσιμα μόνο σε χειρόγραφη μορφή, η δε είσπραξη αυτών πραγματοποιείται αποκλειστικά οίκοθεν. Λόγω έλλειψης μηχανογραφικής υποστήριξης, η ομάδα ελέγχου προέβη σε δειγματοληπτικό έλεγχο ειδοποιητηρίων της Απόφασης 128/2007 του Δ.Σ. του Δήμου, που αφορά σε κατασκευές ετών 2005- 2006, και διαπίστωσε ότι ποσό ύψους 452.658 € (61%) δεν έχει βεβαιωθεί ούτε και εισπραχθεί έως την ημερομηνία ολοκλήρωσης του ελέγχου. Επιπλέον, παρατηρήθηκε σημαντική καθυστέρηση στο χρόνο αποπληρωμής των οφειλών, ο οποίος υπολογίζεται σε 8,45 έτη.

3.1.10.2. Τέλη διέλευσης

Αναφορικά με τα τέλη πάγιας χρήσης δικαιωμάτων διέλευσης, από καθολικό έλεγχο που διενεργήθηκε και μέχρι την ημερομηνία ολοκλήρωσης του ελέγχου στους Δήμους Ηρακλείου και Γλυφάδας διαπιστώθηκαν τα ακόλουθα:

Δήμος Θεσσαλονίκης

Ο Δήμος προέβη στη βεβαίωση ποσού 9.901,12€ που αφορά τη χρήση 2013 στο επόμενο έτος. Από την αιτιολογία των βεβαιωτικών καταλόγων δεν προκύπτει ο τρόπος υπολογισμού των χρεώσεων, ενώ δεν βρέθηκε χρέωση σ' ένα πάροχο.

Δήμος Ηρακλείου

Ο Δήμος Ηρακλείου δεν έχει προχωρήσει στην βεβαίωση ποσού 25.190,55 € για το έτος 2013. Οι αντίστοιχες βεβαιώσεις για το εν λόγω έτος ανέρχονται σε 15.712€.

Δήμος Γλυφάδας

Ο Δήμος Γλυφάδας δεν έχει συντάξει βεβαιωτικούς καταλόγους συνολικού ποσού 27.196,93 € για το έτος 2013 και 13.324,13 € για προηγούμενες χρήσεις.

3.1.10.3. Τέλη ελλιμενισμού

Αναφορικά με τον έλεγχο για τα τέλη ελλιμενισμού στο Δήμο Γλυφάδας διαπιστώθηκε ότι ο Δήμος δεν καταρτίζει βεβαιωτικούς καταλόγους σε τακτά χρονικά διαστήματα, ο τελευταίος δε βεβαιωτικός κατάλογος που εκδόθηκε αφορούσε τέλη του 2010. Για την διαπίστωση της πληρότητας των οφειλών ανάλογα με τα σκάφη που ελλιμενίστηκαν το 2013, αλλά και για την διασταύρωση των οφειλών με τις πληρωμές ζητήθηκαν συγκεντρωτικές αναφορές, οι οποίες δεν είναι διαθέσιμες από το πληροφοριακό σύστημα.

Από τον έλεγχο διαπιστώθηκε ότι έσοδα ποσού 125.192,52€ για το έτος 2013 και για τα έτη 2010-2012 στο ποσό των 101.786,01€ βεβαιώθηκαν εντός της χρήσης του 2015 (04-05-2015).

Τέλος, για τις αιτήσεις μόνιμου ελλιμενισμού που απορρίπτονται δεν υπάρχει έγγραφη αιτιολογημένη απόφαση για τους λόγους απόρριψης ενώ σε περιπτώσεις εξόφλησης καθυστερημένων οφειλών δεν επιβάλλονται πρόστιμα.

3.1.10.4. Λοιπά έσοδα από δαπάνες πραγματοποιηθείσες για λογ/σμό τρίτων

Η ομάδα ελέγχου εντόπισε ποσό 313.877,72 €, στη χρήση 2013 που παρακρατήθηκε από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων κατά την αναγγελία των πιστώσεων των Κ.Α.Π για την κάλυψη γενικών αναγκών (αρ. 25 ν.1828/89), λόγω συναφθέντων δανείων της Δημοτικής Επιχείρησης Ύδρευσης - Αποχέτευσης Ηρακλείου. Ο Δήμος είναι εγγυητής στα ανωτέρω δάνεια και εκχωρεί για όλη τη διάρκεια τους, μέχρι την πλήρη εξόφλησή, απ' όλα τα έσοδά του, συμπεριλαμβανομένων τις προς αυτόν χρηματικές παροχές και επιχορηγήσεις από το Ελληνικό Δημόσιο ή τρίτους, παρούσες ή μελλοντικές, το ποσό της τοκοχρεωλυτικής δόσης και κάθε άλλο ποσό που οφείλεται από και εξ αιτίας του δανείου, ευθυνόμενος αλληλέγγυα και εξ ολοκλήρου με τον οφειλέτη.

Πίνακας 22: ΠΑΡΑΚΡΑΤΗΣΕΙΣ ΕΣΟΔΩΝ ΚΑΠ ΛΟΓΩ ΕΚΧΩΡΗΣΗΣ ΔΗΜΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ (Ποσά σε χιλ. €)	
Έτος	Ποσό βεβαίωσης
2012	364
2013	314
2014	71
2015	15
Σύνολο	<u>764</u>

Το συνολικό ποσό που έχει βεβαιωθεί και οφείλεται από την "ΔΕΥΑΗ" στον Δήμο Ηρακλείου, μετά των νομίμων προσαυξήσεων, ανέρχεται σε 1.050.341,46 €, γεγονός που υποκρύπτει την έμμεση εξυπηρέτηση του δανείου της ΔΕΥΑΗ από τον Δήμο Ηρακλείου.

3.1.10.5. Πνευματικά δικαιώματα κινηματογραφικού έργου

Η ομάδα ελέγχου διαπίστωσε ότι ο Δήμος Ηρακλείου προέβη στην έκδοση ενταλμάτων ποσού 150.000 € υπέρ αστικής μη κερδοσκοπικής εταιρείας κατά τη χρήση 2007 που αφορούσαν στην αγορά δικαιωμάτων ποσοστού 1,2% επί της κυριότητας του κινηματογραφικού έργου "EL GRECO", όπως προκύπτει από σχετικό συμφωνητικό μεταξύ του Δήμου και της εταιρείας, έτους 2006 και το οποίο είναι αθεώρητο από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. Ο Δήμος ουδέποτε έχει προβεί στην αναζήτηση πιθανών εσόδων που απορρέουν από το σχετικό συμφωνητικό.

3.2. Δυσλειτουργίες στις διαδικασίες είσπραξης εσόδων

Διαπιστώθηκαν ουσιώδεις ελλείψεις: α) στο σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης του βαθμού εισπραξιμότητας των απαιτήσεων, που οφείλεται κατά κύριο λόγο στην έλλειψη ολοκληρωμένης πολιτικής, β) στην ύπαρξη τυποποιημένης διαδικασίας αναφορικά με την ενεργοποίηση και εφαρμογή των αναγκαστικών μέτρων είσπραξης του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων, γ) στην ορθή αποτύπωση των επισφαλών απαιτήσεων στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις και δ) στην συστηματική αντιμετώπιση των παραγόντων που σχετίζονται με τα αίτια και τις συνέπειες της αύξησης των ανείσπρακτων απαιτήσεων.

3.2.1. Ενηλικίωση Απαιτήσεων - Βαθμός εισπραξιμότητας

Όσον αφορά τον τομέα της διοικητικής πληροφόρησης, δεν καταρτίζεται Πίνακας Ενηλικίωσης Υπολοίπων από τις αρμόδιες υπηρεσίες των Δήμων. Ο πίνακας αυτός παρουσιάζει τις ληξιπρόθεσμες οφειλές ανά κατηγορία απαίτησης, ανά χρεώστη καθώς και ανά χρονική περίοδο που έχουν καταστεί ληξιπρόθεσμες και θα έπρεπε να καταρτίζεται σε τακτά χρονικά διαστήματα. Αποτελεί συνήθη πρακτική για την ελαχιστοποίηση προβλημάτων όπως:

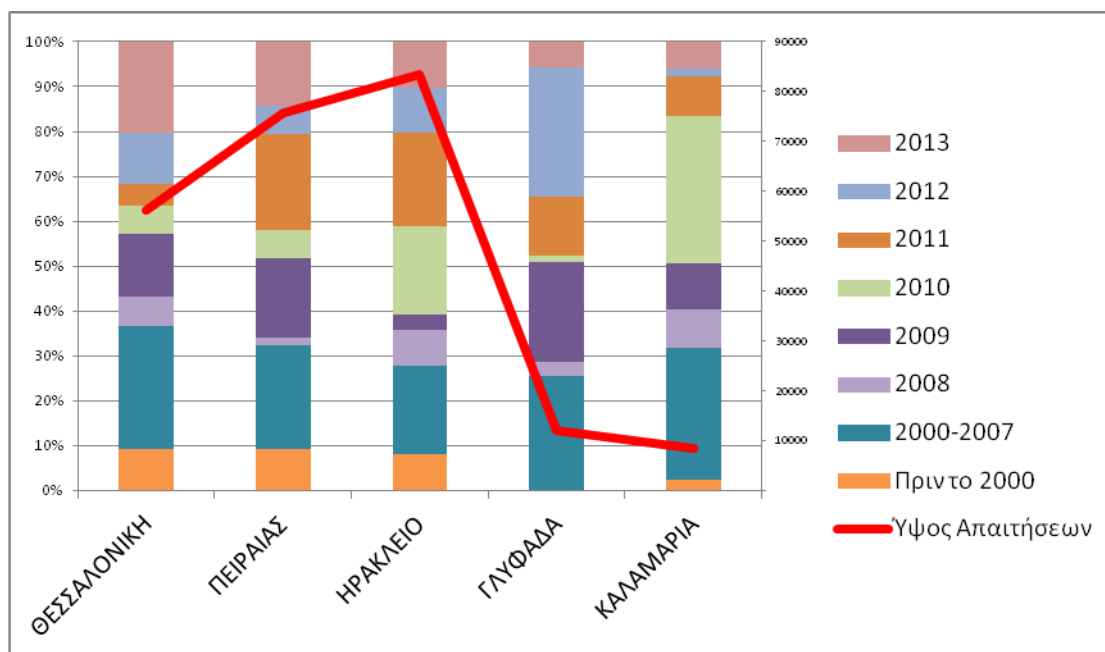
- Πιθανές απώλειες από αδυναμία πληρωμής χρεωστών
- Μη εφαρμογή αναγκαστικών μέτρων είσπραξης λόγω μη έγκαιρης ή/ και ελλιπούς πληροφόρησης
- Παραγραφή οφειλών λόγω παρέλευσης χρόνου απαίτησης αυτών
- Ανεπαρκής εκτίμηση επισφαλών απαιτήσεων λόγω ελλιπούς πληροφόρησης
- Ανεπαρκής ταμειακή ροή για την αντιμετώπιση ταμειακών αναγκών

Στον Πίνακα 23 παρουσιάζεται η παλαιότητα των απαιτήσεων ανά Δήμο. Ο διαχωρισμός των υπολοίπων πραγματοποιήθηκε με βάση το έτος πρώτης βεβαίωσης υπό στενή έννοια της απαίτησης.

Πίνακας 23: ΕΝΗΛΙΚΙΩΣΗ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2013 – Ποσά σε χιλ. €

Έτος	Δήμος Θεσσαλονίκης	Δήμος Πειραιά	Δήμος Ηρακλείου	Δήμος Γλυφάδας	Δήμος Καλαμαριάς
Πριν το 2000	5.138	6.900	6.758		201
2000-2007	15.440	17.544	16.403	3.061	2.492
2008	3.759	1.403	6.615	377	714
2009	7.792	13.440	2.979	2.697	884
2010	3.591	4.632	16.285	159	2.767
2011	2.706	16.290	17.454	1.603	740
2012	6.422	4.850	8.375	3.468	155
2013	<u>11.342</u>	<u>10.730</u>	<u>8.485</u>	<u>690</u>	<u>511</u>
<u>Σύνολο</u>	<u>56.190</u>	<u>75.789</u>	<u>83.354</u>	<u>12.055</u>	<u>8.464</u>
Σωρευτικές Απαιτήσεις % έως το 2007	36,62%	32,25%	27,79%	25,39%	31,82%

Γράφημα 3: ΕΝΗΛΙΚΙΩΣΗ ΥΠΟΛΟΙΠΩΝ ΕΤΟΥΣ 2013

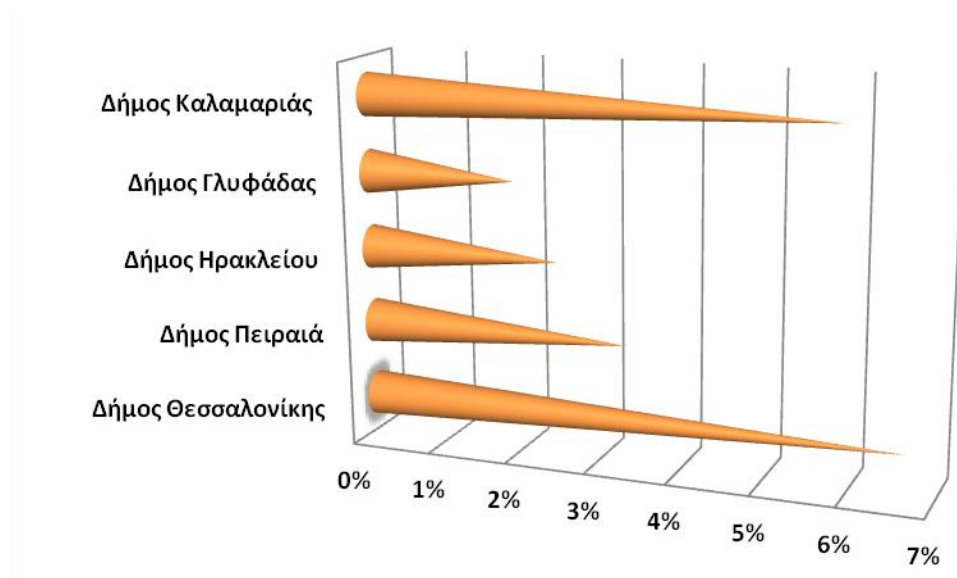
Παρατηρήθηκε σημαντικά χαμηλός βαθμός εισπραξιμότητας στους Δήμους καθώς σημαντικά ποσά απαιτήσεων προέρχονται από παλαιότερα έτη, ενισχύοντας τη χρονική υστέρηση στην είσπραξη απαιτήσεων.

Στον Πίνακα 24 παρουσιάζεται ο βαθμός εισπραξιμότητας ανά Δήμο και συνάγεται ότι οι πρακτικές είσπραξης απαιτήσεων από τον Δήμο είναι μη επαρκείς ή μη αποτελεσματικές.

Πίνακας 24: ΒΑΘΜΟΣ ΕΙΣΠΡΑΞΙΜΟΤΗΤΑΣ ΕΤΟΥΣ 2013

	Δήμος Θεσσαλονίκης	Δήμος Πειραιά	Δήμος Ηρακλείου	Δήμος Γλυφάδας	Δήμος Καλαμαριάς
Συνολικός βαθμός αποπληρωμής ³⁰	6,63%	3,29%	2,43%	1,88%	5,85%

Γράφημα 4: ΒΑΘΜΟΣ ΕΙΣΠΡΑΞΙΜΟΤΗΤΑΣ ΕΤΟΥΣ 2013

Ευρήματα

Δήμος Θεσσαλονίκης

Οι συνολικές εισπράξεις από βεβαιωτικούς καταλόγους κατά την ελεγχόμενη χρήση ανήλθαν σε ποσό 4.019.354,91 € (4,83%), γεγονός που καταδεικνύει ότι η οίκοθεν βεβαίωση αποτελεί πάγια τακτική του Δήμου για την αναγνώριση, βεβαίωση και είσπραξη των εσόδων. Ενδεικτικά αναφέρονται: (α) τα έσοδα από παραβάσεις Κ.Ο.Κ. και τα τέλη

³⁰ Έχουν εξαιρεθεί ποσά επιχορηγήσεων, ανταποδοτικών τελών και οίκοθεν βεβαιώσεις

πεζοδρομίου που ανήλθαν σε ποσοστό 1,61% και 10,94% αντιστοίχως. Σε αντίθεση με τα ανωτέρω, οι κατηγορίες με την υψηλότερη εισπραξιμότητα είναι οι «Δαπάνες αποκατάστασης ζημιών» και τα «έσοδα από τμήμα Κτηματολογίου» με ποσοστά 74,38% και 53% αντιστοίχως, ενώ ακολουθούν τα έσοδα από «Τέλη Ακίνητης Περιουσίας (ΤΑΠ)» και τα «Μισθώματα – Ενοίκια – Τέλη Χρήσης».

Περαιτέρω, θα πρέπει να επισημανθεί ότι κατά τον έλεγχο των εσόδων του Δήμου Θεσσαλονίκης στο οικονομικό έτος 2013 εντοπίστηκαν σημαντικές αβεβαίωτες οφειλές, μη καταχωρημένες στα βιβλία του Δήμου. Ενδεικτικά αναφέρεται ποσό ύψους 11.435.105,00 €, που αφορά σε εκκρεμή (μη βεβαιωμένα) έσοδα από πρόστιμα παρελθόντων ετών από 1989-2015 του Τμήματος Ελεγχόμενης Στάθμευσης, που εντοπίστηκαν από την ομάδα ελέγχου στο πληροφοριακό σύστημα του Δήμου Θεσσαλονίκης.

Σε ότι αφορά τα ακίνητα υπόλοιπα για το έτος 2013, το ύψος αυτών ανέρχεται σε 51.097.513,01 € (64,87%), για 231.789 υπόχρεους, εκ των οποίων το 30% αφορά οφειλές κάτω των 1.000 €.

Δήμος Ηρακλείου

Εντοπίστηκαν αρκετές περιπτώσεις οφειλετών, με οφειλές αναγόμενες σε περιόδους πριν την μηχανογράφηση του Δήμου το 2003, όπου οι οφειλές αυτές, ενώ είχαν εξοφληθεί, κατά το παρελθόν, με χειρόγραφα γραμμάτια, δεν έχει ενημερωθεί η αντίστοιχη καρτέλα οφειλέτη. Για τους οφειλέτες αυτούς, το Τμήμα Ταμειακής Βεβαίωσης δεν έχει προβεί στις προβλεπόμενες διαδικασίες αναγκαστικών μέτρων, λόγω της αβεβαιότητας ως προς την εξόφληση ή μη των οφειλών αυτών.

Επιπλέον, εντοπίστηκε ότι στις περισσότερες περιπτώσεις διπλοτύπων είσπραξης δεν τηρείται η διαδικασία είσπραξης των ληξιπρόθεσμων οφειλών κατά χρονολογική σειρά βεβαίωσης, κατά παράβαση της παρ. 3 του άρθρου 3 του Κ.Ε.Δ.Ε.,..

Δήμος Γλυφάδας

Από τον έλεγχο παρατηρήθηκαν σημαντικές καθυστερήσεις και δυσχέρειες στην έκδοση χρηματικών καταλόγων στις περισσότερες κατηγορίες εσόδων.

Δήμος Καλαμαριάς

Το μεγαλύτερο ποσό απαιτήσεων, αφορά την κατηγορία προστίμων ανέγερσης και διατήρησης αυθαιρέτων κατασκευών ύψους 4.050.774,14 € (47,86%) επί του συνόλου των απαιτήσεων.

Η ομάδα ελέγχου, εντόπισε ακίνητα υπόλοιπα ύψους 5.099.626,89 €, σε ποσοστό 60% επί του συνόλου των απαιτήσεων έτους 2013, από το οποίο ποσό 4.202.002,72€ ποσοστό 82,39% παρέμεινε ακίνητο έως και την ημερομηνία ελέγχου.

Περαιτέρω, πραγματοποιήθηκαν διαγραφές ύψους 627.837,72 € στη χρήση του 2014 και διαγραφές ύψους 1.367.307,33 € στη χρήση του 2015, μέχρι την ημερομηνία ολοκλήρωσης του ελέγχου κυρίως λόγω υπαγωγής σε νόμους περί νομιμοποίησης τ.μ. αυθαίρετων κατασκευών.

3.2.2. Ειδικά Θέματα

Κατά τον έλεγχο εντοπίστηκαν ευρήματα ειδικού χαρακτήρα, τα οποία συνοψίζονται ως ακολούθως:

Ευρήματα

Δήμος Θεσσαλονίκης

Αναφορικά με τον υπολογισμό των ποσοστών εισπραξιμότητας και ενηλικίωσης υπολοίπων, έχουν αφαιρεθεί ποσά που αφορούν σε καταλογισμούς, το ύψος των οποίων ανέρχεται σε 22.579.675,92 € (28% του συνόλου των απαιτήσεων). Επιπλέον, εκκρεμεί η οριστική τακτοποίηση ποσού 1.340.453,11 €, το οποίο δεν περιλαμβάνεται στο πεδίο του ελέγχου, που αφορά σε διπλότυπα είσπραξης για απόδοση κρατήσεων χωρίς την αντίστοιχη απόδοση αυτών στο Ελληνικό Δημόσιο³¹. Ο Δήμος, μέχρι την ημερομηνία ολοκλήρωσης του ελέγχου δεν έχει προβεί σε διασταύρωση του ως άνω ποσού με αυτά που έχουν ήδη καταλογιστεί, προκειμένου να συνταχθεί χρηματικός βεβαιωτικός κατάλογος.

Τέλος, κατά τη συμφωνία της Γενικής Λογιστικής με το Δημόσιο Λογιστικό διαπιστώθηκε διαφορά ποσού 664.575,92 € που οφείλεται σε επιχορηγήσεις από το «Πράσινο Ταμείο» που εγγράφηκαν στη Γενική Λογιστική το έτος 2013 (δεδουλευμένη βάση) ενώ

³¹ Σχετικό πόρισμα ελέγχου ορκωτών ελεγκτών της BAKER TILLY HELLAS

εισπράχθηκαν στο Δημόσιο Λογιστικό το έτος 2014 (ταμειακή βάση). Ο Δήμος λανθασμένα παρακολουθεί τις επιχορηγήσεις αυτές σε λογαριασμό «Απαιτήσεις».

Δήμος Πειραιά

Η Έκθεση Ελέγχου του Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή για το έτος 2013, αναφέρει ότι «...δεν κατέστη δυνατόν να επαληθευτούν οι απαιτήσεις που περιλαμβάνονται στο κονδύλι του Ισολογισμού «Απαιτήσεις από πώληση αγαθών και υπηρεσιών», επειδή οι αναλυτικές καταστάσεις των οφειλετών δεν συμφωνούν με το κονδύλι αυτό.. Οι απαιτήσεις από πώληση αγαθών και υπηρεσιών ανέρχονται στις 31/12/2013, σύμφωνα με το ισοζύγιο γενικής λογιστικής στο ποσό € 75.788.357,31, ενώ το αντίστοιχο υπόλοιπο του ισοζυγίου χρεωστών εμπορικής διαχείρισης ανέρχεται σε € 71.463.770,09. Η διαφορά ύψους € 4.324.587,22 θα πρέπει να αναλυθεί, να διερευνηθεί και να τακτοποιηθεί άμεσα (με έκδοση αναλυτικών βεβαιωτικών καταλόγων, όπου απαιτείται), έτσι ώστε να υπάρχει συμφωνία μεταξύ των δύο συστημάτων...». Επισημαίνεται ότι η ανωτέρω παρόμοια παρατήρηση υπάρχει και στις σχετικές εκθέσεις των ετών 2009-2012. Η ομάδα ελέγχου, σύμφωνα με τα δεδομένα που έλαβε από το Τμήμα Μηχανογράφησης³², εντόπισε ότι δεν υπάρχουν διαφορές μεταξύ του κονδυλίου Απαιτήσεων του Ισολογισμού και του Ισοζυγίου Χρεωστών του απλογραφικού συστήματος κατά την 31-12-2013. Ωστόσο, ο Δήμος δεν έχει προβεί στις απαιτούμενες ενέργειες διευθέτησης του ζητήματος αυτού, γεγονός που εγείρει σημαντικές αμφιβολίες για την αξιοπιστία των στοιχείων. Επιπλέον, εντοπίστηκε διαφορά στο υπόλοιπο έναρξης απογραφής κατά την 1-1-2013 ποσού 3.223,44 €.

Περαιτέρω, στο αρχείο χρεωστών του έτους 2013 εντοπίστηκε χρεώστης με την επωνυμία «ΔΗΜΟΣ ΠΕΙΡΑΙΑ» με υπόλοιπο στις 31-12-13, ποσού 843.003,87 € καθώς και χρεώστης με την επωνυμία «ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΟΦΕΙΛΕΤΗΣ» με αντίστοιχο υπόλοιπο 4.083.833,08 €. Σε απάντηση του ο Δήμος αναφέρει ότι ενδεχομένως η πρώτη περίπτωση αφορά σε βεβαιώσεις ποσών με την αιτιολογία «ΠΑΡΟΔΙΟΙ», ενώ η δεύτερη περίπτωση σε διαφορές κατά την μετάπτωση δεδομένων σχετικά με κλήσεις Κ.Ο.Κ, χωρίς να έχει προβεί σε περαιτέρω διερεύνηση και οριστική διευθέτηση των εκκρεμοτήτων αυτών μέχρι την ημερομηνία ολοκλήρωσης του ελέγχου. Ο Δήμος προσκόμισε την υπ' αριθ. 833/19748/12.5.15 απόφαση του Δημάρχου Πειραιώς, με την οποία συγκροτήθηκε ομάδα εργασίας με έργο την αναδιοργάνωση και επικαιροποίηση του μητρώου οφειλετών και τη διερεύνηση των ανωτέρω διαφορών.

³² Βάση δεδομένων ELEGTIKO_ISOZYGIO_121314.accdb - Τμήμα Μηχανογράφησης Δήμου Πειραιά

Επιπλέον, η ομάδα ελέγχου, εντόπισε διαγραφές ποσού 29.100,14 € για το έτος 2013, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν, χωρίς να έχει προηγηθεί σχετική απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου.

Τέλος, διαπιστώθηκε ότι τα στελέχη των Διπλοτύπων Εισπράξεως, τα οποία εκδόθηκαν κατά τη διάρκεια των πρώτων εννέα μηνών του 2013 από τους δημοτικούς εισπράκτορες, δεν φυλάσσονται από τις υπηρεσίες του Δήμου και κατά συνέπεια δεν τέθηκαν στην διάθεση της ομάδας ελέγχου για την ολοκλήρωση των ελεγκτικών διαδικασιών μας, σύμφωνα με τις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 55 του Β.Δ. 17-5/16-6-59 «Περί οικονομικής διοικήσεως και λογιστικού των Δήμων και Κοινοτήτων» (ΦΕΚ Α 114/15-6-59). Επιπλέον διαπιστώθηκε ότι εκείνα τα διπλότυπα εισπράξεως που εκδόθηκαν κατά τη διάρκεια του τετάρτου τριμήνου, και φυλάσσονται, δεν έχουν υπογραφεί από τον οφειλέτη που πλήρωσε ή του αντιπροσώπου του, σύμφωνα με την παράγραφο 5 του ως άνω άρθρου 55.

Δήμος Γλυφάδας

Εντοπίστηκε ποσό 247.545,68 €, το οποίο δεν μπορεί να αντιστοιχιστεί με συγκεκριμένους χρεώστες και αφορά σε υπόλοιπο από μεταφορά της διαχείρισης στις Υπηρεσίες του Δήμου από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. τον Ιούνιο του 1992. Το συγκεκριμένο ποσό παραμένει ως χρεωστικό υπόλοιπο, αν και έχει παραγραφεί, και δεν έχει διαγραφεί από τα βιβλία του Δήμου.

3.2.3. Αναγκαστικά Μέτρα

Οι βασικές αδυναμίες που σχετίζονται με την ενεργοποίηση και εφαρμογή των αναγκαστικών μέτρων είσπραξης του Κ.Ε.Δ.Ε. συνοψίζονται: α) στην έλλειψη τυποποιημένων διαδικασιών, β) στις χρονοβόρες και ενίοτε μη αποτελεσματικές διαδικασίες για την πληρότητα των στοιχείων των οφειλετών όπως Α.Φ.Μ., στοιχεία επικοινωνίας, γ) στις συχνές αλλαγές στο ιδιοκτησιακό καθεστώς των νομικών προσώπων, δ) στις καθυστερήσεις στην εκδίκαση των προσφυγών στα Διοικητικά Δικαστήρια και ε) στις αδυναμίες στις διαδικασίες διακοπής παραγραφής ληξιπροθέσμων οφειλών.

Ευρήματα:

Δήμος Θεσσαλονίκης

Η ομάδα ελέγχου διαπίστωσε, σε δειγματοληπτικό έλεγχο που διενήργησε στους 13 μεγαλύτερους οφειλέτες συνολικού ποσού 32.462.946,08 €, επάρκεια στις διαδικασίες των ενδίκων μέσων και των αναγκαστικών μέτρων είσπραξης που ασκούνται από το Τμήμα Αναγκαστικών Μέτρων του Δήμου Θεσσαλονίκης για την είσπραξη των ληξιπρόθεσμων οφειλών καθώς και οφειλών που υπόκεινται σε παραγραφή, τα οποία όμως δε φέρουν τα προσδοκώμενα αποτελέσματα.

Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι περίπου το 30% των συνολικών εισπράξεων από βεβαιωτικούς καταλόγους εισπράχθηκε μετά τη λήψη αναγκαστικών μέτρων.

Τέλος, από σχετική επιστολή της Διεύθυνσης Οικονομικής και Ταμειακής Διαχείρισης προς την ομάδα ελέγχου³³ προκύπτει ότι παραγραφές απαιτήσεων δεν διενεργήθηκαν για εκκρεμείς οφειλές παρελθόντων ετών έως και το έτος 2008, ενώ για τα έτη 2008 – 2012 παραγράφηκε ποσό 6.559.614,89 €.

Δήμος Πειραιά

Η Ταμειακή Υπηρεσία του Δήμου δεν προέβη σε εκτέλεση αναγκαστικών μέτρων σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Ε.Δ.Ε. σε βάρος οφειλετών για ποσά μέχρι 5.000 € κατόπιν σχετικών εντολών του Δήμαρχου Πειραιά της δημοτικής περιόδου 2010-2014³⁴. Η Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών, με σχετικό έγγραφό³⁵ της προέβαλλε τις αντιρρήσεις της αρνούμενη την εκτέλεση αυτής της εντολής και κοινοποίησε τα σχετικά έγγραφα στο Γενικό Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αττικής. Στη συνέχεια ωστόσο έδωσε εντολή³⁶ προς τους Δικαστικούς Επιμελητές του Δήμου με κοινοποίηση στο Τμήμα Εισπράξεων να επιστραφούν οι παραγγελίες για αναγκαστική κατάσχεση σε βάρος των οφειλετών, στην Υπηρεσία χωρίς να εκτελεστούν για ποσά μέχρι 1.200 €.

³³ Σχετική επιστολή υπ' αριθ. πρωτ. 10641/07.05.2015 της Διεύθυνσης Οικονομικής και Ταμειακής Διαχείρισης προς το Ελεγκτικό Συνέδριο.

³⁴ Τα υπ' αρ. 11385/1050/29-3-15 και 11386/1052/29-3-15 σχετικά έγγραφα προς τη Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών του Δ. Πειραιά.

³⁵ Υπ' αρ. 848/27/3/2013 προς το Δήμαρχο Πειραιά

³⁶ Με το ΥΠ.ΣΗΜ./8-3-2013 έγγραφό της.

Ενδεικτικά πρέπει να αναφερθεί ότι το συνολικό ποσό των οφειλών μέχρι 5.000€ ανέρχεται σύμφωνα με το Ισοζύγιο Χρεωστών του έτους 2013 σε 27,24 εκ. € και αντιστοιχεί σε ποσοστό 36% επί του συνόλου των απαιτήσεων του Δήμου.

Περαιτέρω, όσον αφορά σε κατασχέσεις εις χείρας τρίτων προκύπτει ότι η Ταμειακή Υπηρεσία του Δήμου δεν έχει προβεί σε τέτοια ενέργεια για οφειλές κάτω των 12.000 €.

Ο Δήμος προχώρησε σε εκτέλεση αναγκαστικών μέτρων για το έτος 2013 για οφειλές σε ποσοστό 34,28% επί του συνόλου των απαιτήσεων του Δήμου. Η ομάδα ελέγχου πραγματοποίησε δειγματοληπτικό έλεγχο σε 14 οφειλέτες του Δήμου των οποίων τα χρέη ανέρχονται συνολικά στο ποσό των 7,44 εκ. € και από τον έλεγχο προέκυψαν τα εξής: Στο σύνολο των περιπτώσεων πλην τριών, έχουν γίνει οι απαραίτητες ενέργειες που ο νόμος ορίζει από την Ταμειακή Υπηρεσία, όπως δέσμευση ΑΦΜ και λήψη αναγκαστικών μέτρων, κατάσχεση εις χείρας τρίτων, κατάσχεση κινητών και ακινήτων πραγμάτων. Επιπλέον, με τους νόμους³⁷ περί δυνατότητας υπαγωγής σε ρύθμιση οφειλών προς στο Δημόσιο, αλλά και σε περιπτώσεις προστίμων για ανέγερση και διατήρηση ακινήτων προκύπτει ότι 6 από τους οφειλέτες του δείγματος έχουν ενταχθεί σε ρύθμιση ανάμεσα στους οποίους υπάγονται και οι τρεις ως άνω οφειλέτες για τους οποίους δεν είχαν ληφθεί τα αναγκαστικά μέτρα είσπραξης κατά το παρελθόν.

Τέλος, με απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, μετά από προφορική εισήγηση του Δημάρχου το έτος 2013 αποφασίστηκε ότι: «...ανακαλεί όλα τα αναγκαστικά μέτρα (κατασχέσεις, κατασχέσεις εις χείρας τρίτων και φορολογικές δεσμεύσεις) που έχουν υποβληθεί στους οφειλέτες που αναφέρονται στον 5323 Χρηματικό Κατάλογο – που αποτελεί ενιαίο σύνολο με την παρούσα απόφαση – και κάθε άλλη όμοια περίπτωση οφειλετών ενώ αναστέλλεται η διεκδίκηση του Δήμου και αποσύρεται από τις τράπεζες η δέσμευση των καταθέσεων, με την ρητή πλήρωση όλων των προϋποθέσεων του νόμου.». Ο αναφερόμενος χρηματικός κατάλογος αφορά σε απαλλοτρίωση, για την εφαρμογή της εγκεκριμένης ρυμοτομίας. Η ανωτέρω απόφαση ανακλήθηκε με απόφαση του Δ.Σ. το έτος 2015.

Δήμος Ηρακλείου

Από τον έλεγχο προέκυψε ότι σε 2.605 οφειλέτες από 10.694 οφειλέτες με συνολική οφειλή 86.299.029,18€ (24%) , οι οποίοι δεν έχουν υπαχθεί σε διακανονισμό, δεν έχει διενεργηθεί φραγή χορήγησης φορολογικής ενημερότητας. .

³⁷ Ν. 4014/11, 4178/13, 4257/14, 4304/14

Επιπλέον, διαπιστώθηκε ότι το μόνο αναγκαστικό μέτρο που λαμβάνεται είναι η διακοπή της παραγραφής των οφειλών. Συγκεκριμένα, δόθηκαν παραγγελίες κατάσχεσης στους δικαστικούς επιμελητές για συνολικό ποσό οφειλών ύψους 356.931,85 ευρώ, ήτοι 34% επί συνόλου παραγραφόμενων οφειλών της χρήσης, ενώ μόλις σε ποσοστό 30% επ' αυτών (108.017,11 €) κινήθηκαν οι διαδικασίες επιβολής μέτρων, μέσω κατάσχεσης κινητής και ακίνητης περιουσίας, χωρίς ωστόσο κανένα εισπρακτικό αποτέλεσμα. Αντίθετα, η συνολική δαπάνη αμοιβής των δικαστικών επιμελητών ανήλθε περίπου στο ποσό των 50.000,00 €.

Επιπλέον, κατά τη χρήση 2013, ελήφθησαν μέτρα διακοπής της παραγραφής σε βάρος έντεκα (11) οφειλετών, τα οποία ανεστάλησαν μέσω προφορικής εντολής προς τους δικαστικούς επιμελητές, χωρίς να συντρέχουν λόγοι αναστολής (υπαγωγή σε καθεστώς ρύθμισης, εξόφληση, δικαστική απόφαση).

Περαιτέρω, στις εκδοθείσες παραγγελίες κατάσχεσης, κατά την διαδικασία διακοπής της παραγραφής των οφειλών περιλαμβάνεται μόνο το ποσό των χρήσεων προς παραγραφή και όχι τυχόν βεβαιωμένα ποσά επομένων χρήσεων, με αποτέλεσμα η αρμόδια υπηρεσία να εκδίδει κάθε χρόνο παραγγελίες κατάσχεσης για τους ίδιους οφειλέτες, με σπατάλη χρόνου και πόρων για τον δήμο.

Ως αποτέλεσμα της αναποτελεσματικότητας στην λήψη αναγκαστικών μέτρων είσπραξης, έχουν παραγραφεί οφειλές συνολικού ποσού 7.545.625,07 ευρώ (Πίνακας 25), ήτοι ποσοστό 10% επί του συνόλου των βεβαιωμένων οφειλών.

Πίνακας 25: Παραγεγραμμένες απαιτήσεις Δήμου Ηρακλείου

ΔΗΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ (Ποσά σε χιλ. €)	
ΠΑΡΑΓΕΓΡΑΜΜΕΝΕΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΔΗΜΟΥ 31-12-2013	
ΣΥΝΟΛΑ ΠΑΡΑΓΕΓΡΑΜΜΕΝΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ 5 ΕΤΙΑΣ	6.340
ΣΥΝΟΛΑ ΠΑΡΑΓΕΓΡΑΜΜΕΝΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ 20 ΕΤΙΑΣ	<u>1.206</u>
ΣΥΝΟΛΑ ΠΑΡΑΓΕΓΡΑΜΜΕΝΩΝ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ	<u>7.546</u>

Επιπλέον, ο Δήμος δεν έχει εφαρμόσει το μέτρο της κατάσχεσης εις χείρας των τραπεζών ενώ δεν υφίσταται μηχανογραφική υποστήριξη για την παρακολούθηση των αναγκαστικών μέτρων.

Δήμος Γλυφάδας

Όσον αφορά στην επιβολή αναγκαστικών μέτρων, τα μέτρα που ελήφθησαν πριν από το 1992 έχουν καταγραφεί σε χειρόγραφες καρτέλες ανά χρεώστη και χρονολογική σειρά και δεν έχουν εισαχθεί στο μηχανογραφικό σύστημα οικονομικής διαχείρισης.

Ο Δήμος δεν έχει προχωρήσει στην εκτέλεση αναγκαστικών μέτρων για το έτος 2013 πλην των περιπτώσεων δέσμευσης φορολογικής ενημερότητας.

Ο Δήμος δεν παρακολουθεί τις προθεσμίες παραγραφόμενων οφειλών, οι αναφορές δε που εξάγονται από το σύστημα της Οικονομικής Διαχείρισης δεν είναι αξιόπιστες καθώς για όλα τα τέλη λαμβάνεται η πενταετία ως διάστημα παραγραφής λόγω λανθασμένης παραμετροποίησης.

Δήμος Καλαμαριάς

Η ομάδα ελέγχου διαπίστωσε, ότι σε οχτώ (8) οφειλέτες, συνολικής οφειλής ύψους 2.221.943,51 €, ασκήθηκαν μέτρα είσπραξης σε χρόνο σημαντικά μεταγενέστερο από το χρόνο δημιουργίας της οφειλής.

Επιπλέον, σε 143 οφειλέτες, συνολικής οφειλής ύψους 322.037,96 €, πραγματοποιήθηκε δέσμευση τραπεζικών λογαριασμών εντός των ετών 2012-2014, ενώ για 5 οφειλέτες, συνολικής οφειλής ύψους 5.193,86 € η δέσμευση τραπεζικών λογαριασμών βρισκόταν σε εξέλιξη κατά την ημερομηνία ολοκλήρωσης του ελέγχου.

Σε 149 οφειλέτες, συνολικής οφειλής ύψους 114.315,44 € διαπιστώθηκαν ελλείψεις στοιχείων οφειλετών κατά την αρχική βεβαίωσή τους και αφορούν κυρίως σε έσοδα μισθωμάτων παλαιότερων ετών (1990-1995) καθώς και έσοδα που βεβαιώθηκαν από την πολεοδομία. Τα έσοδα αυτά έχουν υποπέσει σε παραγραφή. Ο Δήμος απαντώντας στην ελεγκτική παρατήρηση αναφέρει ότι η Ταμειακή Υπηρεσία θα προβεί σε αναζήτηση καταβολής παλαιών μισθωμάτων πριν τις ενέργειες διαγραφής τους.

Τέλος, για 623 οφειλέτες συνολικής αξίας 55.027,11 € ο Δήμος δεν έλαβε κανένα μέτρο αναγκαστικής είσπραξης.

3.2.4. Επίδικες Απαιτήσεις - Προβλέψεις

Παρατηρήθηκαν αδυναμίες στην μεθοδολογία για το σχηματισμό της πρόβλεψης των απαιτήσεων από πώληση αγαθών και υπηρεσιών με τη χρήση στατιστικών στοιχείων και λοιπών κριτηρίων όπως: ο βαθμός αποπληρωμής ληξιπρόθεσμων χρεών, οι παράγοντες κινδύνου ανά κατηγορία εσόδου, η ενηλικίωση υπολοίπων, η εκτίμηση ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των οφειλετών, εκτιμήσεις επίδικων απαιτήσεων.

Οι επίδικες απαιτήσεις ανά Δήμο παρουσιάζονται στον Πίνακα 26:

Πίνακας 26: Επίδικες απαιτήσεις έτους 2013

Δήμος	Ύψος επίδικων απαιτήσεων (ποσά σε χιλ. €)
Δήμος Θεσσαλονίκης	9.965
Δήμος Πειραιά	33.655 ³⁸
Δήμος Ηρακλείου	3.117 ³⁹
Δήμος Γλυφάδας	8.408
Δήμος Καλαμαριάς	419

Ευρήματα:

Δήμος Θεσσαλονίκης

Ο Δήμος δεν διενεργεί προβλέψεις επί των επίδικων απαιτήσεων, ενώ προβλέψεις επισφαλών απαιτήσεων για το έτος 2013 έγιναν στο σωρευμένο ποσό περίπου των βεβαιωτικών καταλόγων μέχρι και πέντε έτη πριν το έτος βάσης.

Δήμος Πειραιά

Ο Δήμος δεν έχει διενεργήσει ποτέ προβλέψεις για επίδικες και επισφαλείς απαιτήσεις.

³⁸ Σύμφωνα με το από 20-4-15 έγγραφο της Νομικής Υπηρεσίας του Δήμου είναι το συνολικό ποσό της οφειλής και όχι μόνο το βεβαιωμένο.

³⁹ Το ποσό αφορά σε βεβαιωμένες επίδικες απαιτήσεις (40% του συνολικού ποσού)

Δήμος Ηρακλείου

Ο Δήμος δεν διενεργεί προβλέψεις επί των επίδικων απαιτήσεων.

Δήμος Γλυφάδας

Ποσό ύψους 922.070,14 € που αφορά σε επίδικες και επισφαλείς απαιτήσεις θα έπρεπε να συμπεριληφθεί στην πρόβλεψη επισφάλειας πέραν της σχηματισθείσας. Το ποσό αυτό αφορά κυρίως σε οφειλές από διαφημιστικές εταιρείες, οι οποίες έπαψαν πλέον να λειτουργούν και η έδρα των οποίων δεν μπορεί να εντοπιστεί για την άσκηση μέτρων, ενώ οι εταίροι τους ανήκουν σε νέες εταιρείες με συναφές αντικείμενο. Η εξέλιξη αυτή καθώς και η παλαιότητα των σχετικών υπολοίπων συνηγορούν υπέρ του χαρακτηρισμού τους ως ανεπιδέκτων είσπραξης.

Ρυθμίσεις

Στις περιπτώσεις όπου οι όροι της ρύθμισης δεν τηρούνται, είτε λόγω μη καταβολής της προβλεπόμενης δόσης, είτε λόγω δημιουργίας μεταγενέστερων οφειλών, εκτός ρύθμισης, δεν υφίσταται αυτόματη ηλεκτρονική ροή απένταξης των ρυθμίσεων αυτών.

Δήμος Ηρακλείου

Από τις καταστάσεις με τους διακανονισμούς των ετών 2012-2013 παρατηρήθηκε ότι ο Δήμος Ηρακλείου συνεχίζει να εφαρμόζει τις διατάξεις του ν.2648/98 και μετά την 30-6-2013, ενώ οι διατάξεις της πάγιας ρύθμισης οφειλών του ν.4152/2013 ξεκίνησαν να εφαρμόζονται από τον Ιανουάριο του 2015, με αποτέλεσμα την απώλεια εσόδων για τον Δήμο.

3.3. Ελλιπής οικονομική πληροφόρηση

Οι Δήμοι βασίζονται, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, στο απλογραφικό λογιστικό σύστημα για τη σύνταξη του Προϋπολογισμού και Απολογισμού τους. Αυτό σημαίνει ότι όλα τα πρωτογενή στοιχεία καταχωρούνται στο απλογραφικό λογιστικό σύστημα (Λογιστικό των Ο.Τ.Α.) σε ταμειακή βάση. Παράλληλα, η διπλογραφική λογιστική μέθοδος (Γενική Λογιστική) λειτουργεί μέσω μηχανογραφικής γέφυρας και επίσης απαιτεί την καταχώρηση διορθωτικών/συμψηφιστικών εγγραφών.

Η χρήση του απλογραφικού συστήματος δημιουργεί προβλήματα στην προετοιμασία και κατάρτιση των Οικονομικών Καταστάσεων, ενώ δεν μπορεί να αποτελέσει αποτελεσματικό εργαλείο για την άσκηση διοίκησης, προγραμματισμού και παρακολούθησης των δραστηριοτήτων των Δήμων.

Όλες οι κατηγορίες εσόδων, με εξαίρεση εκείνες που βεβαιώνονται με χρηματικούς καταλόγους, καταχωρούνται και εμφανίζονται στη Λογιστική, όταν εισπράττονται και όχι όταν αυτές καταστούν βέβαιες και εκκαθαρισμένες. Επιπροσθέτως το απλογραφικό λογιστικό σύστημα δεν έχει τη δυνατότητα εμφάνισης των απαιτήσεων των Δήμων.

Ο έλεγχος εντόπισε σημαντικές αδυναμίες στο σύστημα οικονομικής και λογιστικής πληροφόρησης των Δήμων, που σχετίζονται με:

- Έλλειψη τακτικής διαδικασίας συμφωνίας απλογραφικού και διπλογραφικού συστήματος
- Λανθασμένη ή ελλιπής τήρηση και ανάπτυξη του κλαδικού λογιστικού σχεδίου
- Λανθασμένη τήρηση και λειτουργία των μεταβατικών λογαριασμών Ενεργητικού για την εμφάνιση των δεδουλευμένων εσόδων της χρήσης
- Αδυναμία διαχωρισμού των εσόδων στη χρήση που αφορούν
- Έλλειψη μεθοδολογίας σχηματισμού πρόβλεψης επισφάλειας απαιτήσεων
- Καθυστερήσεις στην κατάρτιση των Οικονομικών Καταστάσεων

3.4. Ελλείψεις στα πληροφοριακά συστήματα

Διαπιστώθηκαν ελλείψεις στο πληροφοριακό σύστημα διοίκησης των Δήμων, ενός συστήματος δηλαδή, που πρέπει να παρέχει αναγκαία πληροφόρηση, να υποστηρίζει τις διαδικασίες με αυτοματοποιήσεις, να εμπεριέχει δικλίδες με στόχο την αποτελεσματική διοίκηση του Δήμου. Πιο συγκεκριμένα παρατηρήθηκαν:

- Έλλειψη μηχανογραφικού συστήματος που συνεπάγεται δυσχέρειες στον εντοπισμό αδυναμιών, τον αποδοτικό έλεγχο και τη συστηματική παρακολούθηση της ταμειακής διαχείρισής τους, δυσκολίες στην εκτέλεση των καθημερινών διαδικασιών και στη συλλογή συγκεντρωτικών στοιχείων ανά τακτά διαστήματα. Περαιτέρω, η μη έκδοση μηχανογραφημένων παραστατικών γενικότερα δε διασφαλίζει την ορθή τήρηση της διαδικασίας είσπραξης, ενώ ενέχει τον κίνδυνο λάθους ή παράλειψης κατά την πραγματοποίηση της συναλλαγής. Παραδείγματα τέτοιων περιπτώσεων αποτελούν τα κοιμητήρια Μαλακοπής, Ευαγγελιστριάς και Αγίας Παρασκευής καθώς και οι Δημοτικοί Παιδικοί Σταθμοί του Δήμου Θεσσαλονίκης, το Δημοτικό Κοιμητήριο Καλαμαριάς, Δημοτικά Κοιμητήρια Ηρακλείου Κρήτης και οι Δημοτικοί Παιδικοί Σταθμοί Πειραιά όσον αφορά την διαχείριση των οφειλών και την παρακολούθηση των τροφείων
- Δυσχέρειες στην υποστήριξη των διαδικασιών των Δήμων είτε λόγω ανεπαρκούς παραμετροποίησης είτε λόγω έλλειψης λειτουργικότητας. Ενδεικτικά παραδείγματα είναι η διαχείριση αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών, ο ιδιόχειρος υπολογισμός προστίμων υπό περιπτώσεις, έκδοση και παρακολούθηση αποφάσεων προστίμων, αποφάσεων Δ.Σ., παρακολούθηση έκδοσης και παρακολούθησης αναγκαστικών μέτρων
- Έλλειψη διασύνδεσης μεταξύ αυτόνομων εφαρμογών για διάφορες κατηγορίες εσόδων, όπως για παράδειγμα η περιφερειακή εφαρμογή για τον ελλιμενισμό σκαφών του Δήμου Γλυφάδας, η εφαρμογή υπολογισμού τελών ΔΤ- ΔΦ- ΤΑΠ του Δήμου Θεσσαλονίκης
- Αδυναμίες στο χειρισμό των πληροφοριακών συστημάτων με αποτέλεσμα να μην είναι δυνατή η πλήρης εκμετάλλευση των δυνατοτήτων του
- Αδυναμίες στην κοινοχρησία και τον διαμοιρασμό και διασταύρωση των δεδομένων μεταξύ των αρμοδίων υπηρεσιών εντός και εκτός των Δήμων
- Ελλείψεις στο εύρος και στην αξιοπιστία και στην εγκυρότητα των αναφορών

4. Συστάσεις

Οι συστάσεις αφορούν κυρίως στη βελτίωση των εσωτερικών δικλίδων των Δήμων, στο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου των ιδίων εσόδων, στην οικονομική πληροφόρηση και στη συνεργασία με τρίτους φορείς. Επίσης διατυπώνονται συστάσεις προς την Κεντρική Κυβέρνηση στο πλαίσιο ενός κοινού προγράμματος συνεργασίας και συντονισμού των Δήμων.

Θα πρέπει να τονιστεί ότι η επιτυχία των παρεμβάσεων για την διασφάλιση της πληρότητας και την βελτίωση της εισπραξιμότητας των ιδίων εσόδων εξαρτάται από τη δυνατότητα πρόσβασης σε ακριβείς και έγκυρες πληροφορίες, από την εποικοδομητική συνεργασία των αρμοδίων υπηρεσιών, από την αποτελεσματική επεξεργασία και αξιοποίηση των δεδομένων και τον ορθό σχεδιασμό διαδικασιών επαλήθευσης και ελέγχου των στοιχείων από εξωτερικές πηγές.

Το Ε.Σ. προτείνει την περαιτέρω προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των δήμων, της Κεντρικής Κυβέρνησης και των ενδιαφερόμενων μερών (όπως η Κ.Ε.Δ.Ε.), προκειμένου να αναπτυχθεί και να εφαρμοστεί μια κοινή στρατηγική για την επιτυχημένη εφαρμογή της χρηστής διακυβέρνησης στο δημόσιο τομέα.

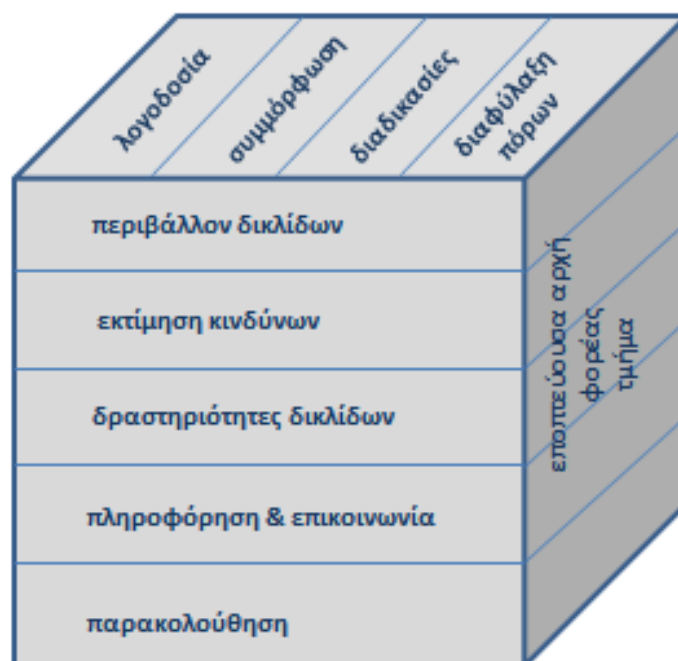
Με βάση τα ευρήματα του ελέγχου το Ε.Σ. προβαίνει στις ακόλουθες συστάσεις αρκετές από τις οποίες είχαν ήδη επισημανθεί και προταθεί από το Ε.Σ. στην έκθεση ελέγχου που δημοσιεύτηκε το έτος 2014 για τα έσοδα του Δήμου Αγίου Δημητρίου Αττικής χρήσης 2011.

4.1. Πλαίσιο Εσωτερικών Δικλίδων

Οι Διοικήσεις των Δήμων πρέπει να καθιερώσουν ένα σύστημα εσωτερικών δικλίδων προσαρμοσμένο στις ανάγκες του κάθε Δήμου. Το σύστημα αυτό πρέπει να απευθύνεται και στα πέντε συστατικά των εσωτερικών δικλίδων, δηλαδή : περιβάλλον δικλίδων, εκτίμηση κινδύνου, δραστηριότητες δικλίδων, πληροφόρηση - επικοινωνία και παρακολούθηση. Διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα διακυβέρνησης μπορούν να φανούν χρήσιμα για την αναδιάρθρωση και αναδιοργάνωση των Δήμων γενικότερα. (INTOSAI Πρότυπα).

Οι εσωτερικές δικλίδες των Δήμων θα έπρεπε να επικεντρωθούν σε οργανωτικά ζητήματα, συστήματα, εξουσίες και διάκριση αρμοδιοτήτων, μεθόδους εργασίας και διαδικασίες, καθώς και ευρύτερα οργανωτικά ζητήματα που αντικατοπτρίζονται σε όλα τα επίπεδα οργάνωσης καθώς και στην μεταξύ τους συσχέτιση.

Γράφημα 5: ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΔΙΚΛΙΔΩΝ (COSO MODEL)

4.1.1. Οργανωτική και Διοικητική Δομή

4.1.1.1. Διαχείριση Ανθρώπινου Δυναμικού

Η αποτύπωση της οργανωτικής και διοικητικής δομής των Δήμων πρέπει να περιλαμβάνει αναλυτική περιγραφή καθηκόντων για όλο το προσωπικό, να προσδιορίζει τη ροή της διοικητικής πληροφόρησης μέσα στο Δήμο και να διασφαλίζει την λογοδοσία σχετικά με την επίτευξη των στόχων και σκοπών του. Στα πλαίσια αυτά, προτείνεται η σύνταξη ενός εγχειριδίου-καθηκοντολογίου που να περιλαμβάνει σαφή και λεπτομερή περιγραφή των καθηκόντων της κάθε θέσης εργασίας, να προσδιορίζει τα απαιτούμενα προσόντα, να εξασφαλίζει ξεκάθαρους και διακριτούς ρόλους, να προάγει την εξειδίκευση, να προσδιορίζει την ιεραρχία και την δομή του Οργανισμού. Καθόσον οι οργανωτικές ανάγκες και δομές ενδέχεται να τροποποιούνται κατά τακτά διαστήματα, οι περιγραφές των καθηκόντων πρέπει περιοδικά – και συστηματικά να αναθεωρούνται.

Επιπλέον, είναι αναγκαία η εισαγωγή ενός καταλόγου συμμόρφωσης, που θα παρέχει στη Διοίκηση την απαιτούμενη διασφάλιση για την τήρηση των εσωτερικών δικλίδων. Εφόσον οι πολιτικές, οι διαδικασίες και οι δραστηριότητες ελέγχου καταγραφούν,

οι εργαζόμενοι θα είναι σε θέση να γνωρίζουν κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους το προσδοκώμενο από αυτούς έργο. Η καταγεγραμμένη περιγραφή των διαδικασιών διασφαλίζει την αδιάλειπτη λειτουργία του Δήμου ακόμα και σε περιπτώσεις αδειών των υπαλλήλων ή προσλήψεων νέων.

Επιπρόσθετα, οι δημοτικές αρχές και το προσωπικό είναι σημαντικό να παρακολουθήσουν εκπαιδευτικά προγράμματα, προκειμένου να βελτιώσουν τα προσόντα και τις δεξιότητές τους. Η υλοποίηση μιας αποτελεσματικής πολιτικής διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού, που εξασφαλίζει ικανοποιητικό επίπεδο εξειδίκευσής του, καθώς και η παρακολούθηση της αποδοτικότητάς του, είναι μεταξύ των πολιτικών που πρέπει να εξεταστούν.

4.1.1.2. Διεύθυνση Νομικής Υπηρεσίας

Το Ε.Σ. προτείνει την άμεση δημιουργία Νομικής Υπηρεσίας στους Δήμους Γλυφάδας και Καλαμαριάς αλλά και την ενίσχυση του ρόλου της στους υπόλοιπους Δήμους, μέσω της συνεχούς επικοινωνίας και συνεργασίας με τις λοιπές εμπλεκόμενες υπηρεσίες του κάθε Δήμου.

Ενδεικτικά, προτείνεται στις αρμοδιότητες της Νομικής Διεύθυνσης να περιληφθεί:

- α) η εισήγηση για τον τρόπο αντιμετώπισης των δικαστικών υποθέσεων, β) η λεπτομερής παρακολούθηση της πορείας τους, γ) η υποχρέωση των συνεργαζόμενων δικηγόρων να καταθέτουν κατάσταση για τις υποθέσεις που διαχειρίζονται παρέχοντας πληροφόρηση αναφορικά με την πορεία τους, την οικονομική τους αξία και την αξιολόγηση της πιθανότητας δυσμενούς έκβασης και δ) η ενημέρωση, τουλάχιστον μία φορά στο τέλος κάθε χρήσης, της Διοίκησης και της Οικονομικής Υπηρεσίας ώστε να είναι σε θέση να προβούν στις ανάλογες διαγραφές και προβλέψεις διασφαλίζοντας την πληρότητα και ακρίβεια των απαιτήσεων.

4.1.2. Διαδικασία Διαχείρισης Εσόδων

4.1.2.1. Αναγνώριση και Βεβαίωση

Λόγω της μεγάλης καθυστέρησης που διαπιστώθηκε αναφορικά με την διαδικασία αναγνώρισης και βεβαίωσης των εσόδων από τους Δήμους, το Ε.Σ. προτείνει η Διοίκηση κάθε Δήμου να λάβει τα απαιτούμενα μέτρα με γνώμονα τη διασφάλιση της πληρότητας της δυνητικής βάσης υπολογισμού τους και της βεβαίωσης τους σε πραγματικό χρόνο.

Οι αρμόδιες αρχές, κινούμενες προς αυτή την κατεύθυνση, θα πρέπει να δημιουργήσουν ένα ετήσιο πρόγραμμα, το οποίο θα εκτελείται αλλά και θα αξιολογείται σε περιοδική βάση. Το πρόγραμμα θα μπορούσε να περιλαμβάνει: α) τη συλλογή και επεξεργασία δεδομένων μέσω ανάπτυξης, επικοινωνίας/συνεργασιών και την ουσιαστική αξιοποίηση τους, β) την τυποποίηση της διαδικασίας αναγνώρισης και βεβαίωσης των εσόδων, γ) τη στελέχωση των αρμόδιων τμημάτων με εξειδικευμένο και πλήρως ενημερωμένο προσωπικό, δ) τη διενέργεια συχνών επαληθεύσεων και ελέγχου, ε) την ανάλυση παραγόντων κινδύνου ανά κατηγορία εσόδου και στ) την ορθή καταχώρηση και επικαιροποίηση των ελάχιστων απαιτούμενων στοιχείων στο Μητρώο Οφειλετών.

Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι σχετικά με τις άδειες λειτουργίας καταστημάτων και κατάληψης κοινοχρήστων χώρων, στα τέλη επιτηδευματιών και παρεπιδημούντων θα μπορούσαν να σχεδιαστούν προγράμματα ελέγχου που να εστιάζουν σε παράγοντες που θα ενισχύουν τις δεξιότητες των αρμοδίων οργάνων, με στόχο την αναγνώριση των προς είσπραξη εσόδων και την άμεση βεβαίωση τους. Τέτοιοι παράγοντες θα μπορούσαν να είναι: α) η ορθή και ολοκληρωμένη τήρηση των φυσικών φακέλων των υπόχρεων με όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά για την έκδοση αδειών λειτουργίας των καταστημάτων ή κατάληψης κοινοχρήστων χώρων, β) η καθιέρωση μιας αναλυτικής λίστας με τους προς διάθεση κοινόχρηστους χώρους, γ) η ορθή και έγκαιρη καταγραφή των υπόχρεων και δ) η τυποποίηση των καταχωρημένων δεδομένων που απαιτούνται για την ορθή πληροφόρηση των Δήμων σχετικά με τους οφειλέτες του.

4.1.2.2. Είσπραξη Εσόδων

Οι ουσιώδεις ελλείψεις που διαπιστώθηκαν στο στάδιο είσπραξης των εσόδων καθιστούν ιδιαίτερα σημαντικό να σχεδιαστούν και να εφαρμοστούν ολοκληρωμένες και αποτελεσματικές στρατηγικές βελτίωσης της εισπραξιμότητας των εσόδων. Σκοπός της ανάπτυξης μιας τέτοιας στρατηγικής είναι η καταγραφή των πραγματικών λειτουργικών προβλημάτων που επηρεάζουν τις επιδόσεις των Δήμων. Η διαδικασία αυτή θα οδηγήσει στον καθορισμό βραχυπρόθεσμων, μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων ρεαλιστικών στόχων, για την υλοποίηση των οποίων, οι Δήμοι θα προχωρήσουν στην εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου προγράμματος.

Προς την κατεύθυνση της επίσπευσης είσπραξης των εσόδων, ενδεικτικά επισημαίνεται: α) ενίσχυση συγκεκριμένων υπηρεσιών με κατάλληλα εξειδικευμένο και πλήρως ενημερωμένο προσωπικό, β) ανάπτυξη της συνεργασίας μεταξύ των υπηρεσιών του κάθε Δήμου, γ) υιοθέτηση μιας αποτελεσματικής πολιτικής μέτρων αναγκαστικής

είσπραξης του Κ.Ε.Δ.Ε. για όλους τους οφειλέτες, δ) άμεση εφαρμογή του μέτρου της Φραγής Έκδοσης Φορολογικής Ενημερότητας για το σύνολο των οφειλετών (οφειλές άνω των 293,47 €) και της κατάσχεση εις χείρας τρίτων, ε) κοινή βάση για τον συμψηφισμό απαιτήσεων που τελούν υπό παραγραφή και στ) τη συστηματική παρακολούθηση των ρυθμίσεων.

4.1.2.3. Ελεγκτικές Διαδικασίες

Το Ε.Σ. προτείνει οι Διοικήσεις των Δήμων να λάβουν τα απαιτούμενα μέτρα για την ανάπτυξη και εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου συστήματος επεξεργασίας, ανάλυσης και επαλήθευσης δεδομένων, με σκοπό τη διασφάλιση της πληρότητας της βάσης των οφειλετών και της εισπραξιμότητας. Το σύστημα παρακολούθησης πρέπει να συνοδεύεται από αναφορές και εκθέσεις όπως: αναλυτικά καθολικά, αναλυτικές καταστάσεις συμφωνιών μεταξύ απλογραφικού συστήματος και Γενικής Λογιστικής σε τακτά χρονικά διαστήματα, αναφορές προϋπολογισμού σχετικά με την πορεία αυτού και επεξήγηση αποκλίσεων, αναφορές σχετικά με μη βεβαιωμένα έσοδα με συγκεκριμένες ημερομηνίες λήξης, εκκρεμείς δόσεις οφειλετών, έλεγχοι για κατηγορίες εσόδων με περιοδική φύση, αξιολόγηση οικονομικών καταστάσεων, ενηλικίωση και παραγραφή απαιτήσεων, δείκτες εισπραξιμότητας απαιτήσεων κλπ.

Επιπροσθέτως το Ε.Σ. προτείνει ενδεικτικά ανά κατηγορία εσόδου:

- την δημιουργία εγχειριδίου ελέγχου που θα περιλαμβάνει την αναλυτική περιγραφή και καταγραφή της μεθοδολογίας που πρέπει να ακολουθείται για κάθε περιοχή ελέγχου (εσόδων - απαιτήσεων)
- την ενίσχυση του ελεγκτικού μηχανισμού (με συγκρότηση συνεργείων ενδεχομένως εικοσιτετράωρου βάσεως όπου αυτό κρίνεται εφικτό και απαραίτητο) για την εντατικοποίηση των αυτοψιών (στοχευμένων και μη) σε τακτά χρονικά διαστήματα, με στόχο τον εντοπισμό του συνόλου των περιπτώσεων μη νόμιμης λειτουργίας καταστημάτων, αυθαίρετης κατάληψης κοινοχρήστων χώρων και αιγιαλού, παράνομης στάθμευσης και διαφήμισης
- τη διασφάλιση της πληρότητας και ορθότητας της βάσης των οφειλετών μέσω της επικαιροποίησης των ήδη υπαρχόντων Μητρώων Οφειλετών που τηρούνται τους Δήμους (π.χ. λανθασμένα ΑΦΜ και λοιπά στοιχεία ταυτοποίησης, διπλοκαταχωρήσεις κ.α.)
- την υιοθέτηση διαδικασίας έγκαιρης διασταύρωσης των τελών διαμονής παρεπιδημούντων, τελών ακαθαρίστων εσόδων, προστίμων Κ.Ο.Κ. τόσο με

διαθέσιμα στοιχεία από άλλες υπηρεσίες του Δήμου όσο και με στοιχεία από συναρμόδιους φορείς, με στόχο τον εντοπισμό του συνόλου των εν δυνάμει υπόχρεων και την έγκαιρη και ορθή βεβαίωση

- την υιοθέτηση τυποποιημένης διαδικασίας παρακολούθησης των πολεοδομικών προστίμων καθώς και τη συστηματοποίηση των συνεργασιών με τρίτους φορείς (Τεχνικό Επιμελητήριο, Δ.Ο.Υ. κλπ) προκειμένου να επιτευχθεί η επίσπευση της βεβαίωσής τους
- την επαλήθευση των λογαριασμών που αποστέλλονται από τους παρόχους ηλεκτρικής ενέργειας και την επικαιροποίηση της βάσης των οφειλετών τους υιοθετώντας ένα σχέδιο δράσης με έμφαση στην εισαγωγή μιας τυποποιημένης διαδικασίας συλλογής, διασταύρωσης, εντοπισμού και διόρθωσης διαφορών στα δεδομένα των παροχών μεταξύ των Δήμων και της Δ.Ε.Δ.Δ.Η.Ε. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι θα μπορεί να περιλαμβάνει: α) τη συνεχή ανταλλαγή δεδομένων για τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται στην τιμολόγηση και αντίστοιχης είσπραξης των εσόδων (Δ.Φ., Δ.Τ., Τ.Α.Π.) από τους εκδιδόμενους λογαριασμούς του παρόχου ηλεκτρικής ενέργειας, β) την τακτική επαλήθευση των διαφορών των στοιχείων των παροχών, συνοδευόμενη από μια τυπική διαδικασία διόρθωσης λαθών από τους Δήμους και τη Δ.Ε.Δ.Δ.Η.Ε., γ) την ηλεκτρονική αποστολή των επιστρεφόμενων τελών από τους παρόχους, προκειμένου οι Δήμοι να προβούν στις απαραίτητες ενέργειες για την είσπραξή τους, δ) την άμεση γνωστοποίηση των αλλαγών που πραγματοποιούνται στις συνδέσεις με το δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας (π.χ. αλλαγή ιδιοκτήτη, στοιχείων οφειλέτη, επέκταση ή αλλαγή χρήσης της ηλεκτροδοτούμενης επιφάνειας) από τους παρόχους και ε) την άμεση ενημέρωση των πολιτών για την υποχρέωση καταβολής των αναλογούντων τελών στον αρμόδιο Δήμο σε περιπτώσεις επανασύνδεσης μη ηλεκτροδοτούμενων ακινήτων (π.χ. καθιέρωση προσκόμισης της υπεύθυνης δήλωσης του άρθρου 24 του ν. 2130/93 για καταβολή των τελών ως προϋπόθεση επανασύνδεσης από τους παρόχους)
- την καθιέρωση τυπικής διαδικασίας τακτικών και έγκαιρων συμφωνιών που αφορούν στο κύκλωμα των πάγιων περιουσιακών στοιχείων με στόχο την αποτελεσματική διαχείριση και εκμετάλλευσή τους
- την έγκαιρη βεβαίωση των τελών ελλειμνισμού μέσω: α) της διενέργειας φυσικής απογραφής (με ηλεκτρονικό τρόπο) σε τακτά χρονικά διαστήματα των σκαφών που ελλειμνίζονται και β) τη σύνταξη συμφωνητικών με τους υπόχρεους για προσωρινό ή μόνιμο ελλειμνισμό.

4.2. Χρηματοοικονομική Πληροφόρηση

Στόχος της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης είναι να παρέχονται χρήσιμες πληροφορίες στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων για τη λήψη των κατάλληλων αποφάσεων. Τα δεδομένα που παρουσιάζονται πρέπει να είναι εύληπτα και ολοκληρωμένα, έτσι ώστε να καθίσταται δυνατή η πλήρης κατανόηση των δραστηριοτήτων του κάθε Δήμου.

4.2.1. Οικονομικές Καταστάσεις

Προκειμένου να διασφαλίζεται η δημοσίευση οικονομικών καταστάσεων που συμμορφώνονται με τις λογιστικές αρχές αλλά και να καλύπτεται η ανάγκη τόσο για εσωτερική πληροφόρηση (Οικονομική Επιτροπή, Δημοτικό Συμβούλιο) όσο και για εξωτερική (Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α., ΥΠ.ΕΣ.) το Ε.Σ. προτείνει στις Διοικήσεις των Δήμων:

- α) την καθιέρωση μιας λεπτομερούς διαδικασίας με χρονοδιαγράμματα, για τη συγκέντρωση των οικονομικών πληροφοριών και τη διασφάλιση ότι οι οικονομικές καταστάσεις ελέγχονται για την ακρίβεια και την ορθότητά τους πριν από την κοινοποίησή τους στις αρμόδιες υπηρεσίες του Δήμου. Η αξιολόγηση των οικονομικών καταστάσεων είναι προτιμότερο να πραγματοποιείται από προσωπικό που δε συμμετέχει στην κατάρτισή τους
- β) τη διασφάλιση του ελέγχου της συμφωνίας των λογαριασμών των οικονομικών καταστάσεων (απλογραφικό με διπλογραφικό σύστημα) για τον εντοπισμό ασυνεπειών. Σε περιπτώσεις διαφορών, αυτές πρέπει να διερευνώνται. Η διαδικασία λογιστικής συμφωνίας είναι προαπαιτούμενο για την επίτευξη της «ακεραιότητας» του ισολογισμού και της έγκαιρης και αποτελεσματικής κατάρτισης των οικονομικών καταστάσεων
- γ) την προετοιμασία ενδιάμεσων οικονομικών καταστάσεων / οικονομικών αναφορών (π.χ. σύγκριση προϋπολογισθέντων με πραγματοποιηθέντα στοιχεία) για την πληροφόρηση της Διοίκησης του Δήμου σε εξαμηνιαία ή πιθανότατα μελλοντικά σε τριμηνιαία βάση
- δ) την ανάπτυξη από την αρμόδια Διεύθυνση μιας μεθοδολογίας για τον υπολογισμό των προβλέψεων επισφαλών απαιτήσεων με τη χρήση στατιστικών στοιχείων και λοιπών κριτηρίων όπως: ο βαθμός αποπληρωμής ληξιπρόθεσμων χρεών, οι παράγοντες κινδύνου ανά κατηγορία εσόδου, η ενηλικίωση υπολοίπων, η εκτίμηση ιδιαίτερων χαρακτηριστικών

των οφειλετών. Η χρήση μιας σύγχρονης μεθοδολογίας θα οδηγήσει στο σχηματισμό έγκυρων προβλέψεων στις οικονομικές καταστάσεις

4.3. Συστάσεις προς την Κεντρική Κυβέρνηση

4.3.1. Κωδικοποίηση νομοθεσίας

Στο πλαίσιο ενός προγράμματος συνεργασίας και συντονισμού, τα συναρμόδια Υπουργεία, πρέπει να προσδιορίσουν και να προχωρήσουν στην απλοποίηση και αποσαφήνιση του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου που χρήζει αλλαγών και σχετίζεται με τα έσοδα των Δήμων (π.χ. αρμοδιότητες προστίμων ανέγερσης και διατήρησης αυθαίρετων κατασκευών, διαδικασίες αναγκαστικής είσπραξης απαιτήσεων, υπαίθρια διαφήμιση αιγιαλός, αποσβεστικές προθεσμίες κ.τ.λ.).

4.3.2. Κοινό Μητρώο φυσικών και νομικών προσώπων

Το Ε.Σ., σε επίπεδο Κεντρικής Κυβέρνησης, προτείνει την δημιουργία ενός κοινού μητρώου φυσικών και νομικών προσώπων, στο οποίο θα έχουν πρόσβαση όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς (Ασφαλιστικά Ταμεία, Υπουργείο Οικονομικών-Γ.Γ.Π.Σ-Δ.Ο.Υ., Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών, Ελληνική Αστυνομία, κλπ.), γεγονός που θα διευκολύνει την διενέργεια διασταυρώσεων και ταυτοποιήσεων. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται η άμεση και αξιόπιστη πληροφόρηση.

4.3.3. Διάδραση - Συνεργασία μεταξύ Δημοσίων Υπηρεσιών

Εκτός από την αναγκαιότητα δημιουργίας εξωτερικών συνεργασιών από την πλευρά των Δήμων, τα συναρμόδια Υπουργεία οφείλουν να διευκολύνουν την επικοινωνία μεταξύ των φορέων του δημόσιου τομέα, ξεπερνώντας τις όποιες δυσκολίες και ενισχύοντας παράλληλα την ανταλλαγή πληροφοριών. Τα συναρμόδια Υπουργεία πρέπει να δημιουργήσουν εκείνο το θεσμικό πλαίσιο το οποίο θα επιτρέπει τη διάχυση όλων των αναγκαίων πληροφοριών και να εξασφαλίσουν ότι η πληροφόρηση αυτή θα είναι ακριβής, αξιόπιστη, έγκαιρα διαθέσιμη και με το ελάχιστο δυνατό κόστος. Βασική προϋπόθεση είναι να καθοριστεί ένα διαφανές, αποτελεσματικό και αξιόπιστο σύστημα διάχυσης πληροφοριών, από το οποίο να δύναται να επωφεληθεί το σύνολο των φορέων του δημόσιου τομέα.

Ενδεικτικά θα μπορούσαν να καθιερωθούν ή να επεκταθούν ήδη υπάρχουσες συνεργασίες με τρίτους φορείς όπως με την Κ.Ε.Δ.Ε., το Υπουργείο Οικονομικών (πρόσβαση στη βάση δεδομένων της Γ.Γ.Π.Σ, των Δημόσιων Οικονομικών Υπηρεσιών - Δ.Ο.Υ), το Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών, το Κτηματολόγιο, το Τεχνικό Επιμελητήριο και τις Τεχνικές Υπηρεσίες.

4.3.4. Σύσταση Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου στους Δήμους

Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι σχεδόν όλοι οι Δήμοι (με εξαίρεση το Δήμο Θεσσαλονίκης) δεν έχουν προχωρήσει στη δημιουργία ξεχωριστών Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου, το Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης. πρέπει να προετοιμάσει σχετική νομοθετική πρόταση, ακολουθώντας τα Διεθνή Πρότυπα για τις Επαγγελματικές Πρακτικές του Εσωτερικού Ελεγκτή. Επιπλέον, η ανωτέρω νομοθετική πρωτοβουλία πρέπει επίσης να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά τα ζητήματα που σχετίζονται με την ανεξαρτησία και τις αντικειμενικές αρχές λειτουργίας του Εσωτερικού Ελεγκτή, ιδίως αναφορικά με θέματα όπως: α) Η οργανωτική ανεξαρτησία, β) Η λήψη επίσημης εντολής, γ) Η απεριόριστη πρόσβαση, δ) Η επαρκής χρηματοδότηση για τη λειτουργία του Εσωτερικού Ελεγκτή, ε) Οι προδιαγραφές των προσόντων του προσωπικού και στ) Η εφαρμογή των επαγγελματικών προτύπων ελέγχου. Τέλος, πρέπει να αποτελέσει υψηλή προτεραιότητα η εφαρμογή του Εσωτερικού Ελέγχου βάσει διαδικασιών που βασίζονται σε εγχειρίδια ελέγχου και η καθιέρωση ενός αποτελεσματικού συστήματος αξιολόγησης κινδύνων.

4.3.5. Ελεγκτής Νομιμότητας

Το ΥΠ.ΕΣ. πρέπει να λάβει όλες τις αναγκαίες πρωτοβουλίες για την ολοκλήρωση της διαδικασίας τοποθέτησης του Ελεγκτή Νομιμότητας, θεσμός που έχει ήδη θεσπιστεί από το 2010 (ν.3852) και δεν έχει λειτουργήσει.

4.4. Συστάσεις προς την Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας (Κ.Ε.Δ.Ε.)

4.4.1. Συντονισμός ενεργειών για παρόχους ηλεκτρικής ενέργειας/Δ.Ε.Δ.Δ.Η.Ε.

Η Κ.Ε.Δ.Ε μπορεί να διαδραματίσει ουσιαστικό ρόλο στην επίλυση προβλημάτων που προκύπτουν από τα δεδομένα που τηρούνται από το διαχειριστή του δικτύου διανομής

ηλεκτρικής ενέργειας (Δ.Ε.Δ.Δ.Η.Ε. Α.Ε.), καθότι το ζήτημα αυτό απασχολεί το σύνολο των Δήμων. Τα αρχεία αυτά περιλαμβάνουν πληροφορίες για τις συνδέσεις των υπόχρεων με το δίκτυο ηλεκτρισμού και ενημερώνονται σε τακτική βάση. Από τα δεδομένα αυτά υπολογίζονται τα δημοτικά τέλη και οι φόροι επί της ακίνητης περιουσίας που ηλεκτροδοτείται. Η Κ.Ε.Δ.Ε. είναι ο καθ' ύλην αρμόδιος φορέας, προκειμένου να επιδιώξει μια συμφωνία με το Δ.Ε.Δ.Δ.Η.Ε. Α.Ε. για τη βελτίωση της ποιότητας των δεδομένων των υπόχρεων που αφορούν σε έσοδα από την ηλεκτροδοτούμενη ακίνητη περιουσία, ώστε αυτά να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις του συνόλου των Δήμων. Οι βασικές ελλείψεις που παρουσιάζονται στα αρχεία των δεδομένων αφορούν: α) στην ανάλυση των υπολοίπων των μη εισπραχθέντων τελών που καταγράφονται στα βιβλία των παρόχων ηλεκτρικής ενέργειας ανά οφειλέτη ή ανά σύνδεση με το δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας, β) στην ανάλυση του ύψους των τελών που περιλαμβάνονται στους λογαριασμούς ηλεκτρικού ρεύματος (με επιμέρους ανάλυση σε Δ.Τ., Δ.Φ. και Τ.Α.Π.) , γ) στις αναλυτικές χρεώσεις (Δ.Τ., Δ.Φ. και ο Τ.Α.Π.) ανά σύνδεση με το δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας, δ) στην ανάλυση των εισπράξεων ανά οφειλέτη ή ανά σύνδεση με το δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας και ε) στην ανάλυση των επιστρεφόμενων τελών σε ηλεκτρονική μορφή (αρχείο CSSR 114Α ανά μήνα).

Επιπρόσθετα, μετά την επικαιροποίηση των αρχείων με τις αλλαγές που αφορούν στις συνδέσεις με το δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας (π.χ. αλλαγή οφειλέτη, ή αλλαγή της ηλεκτροδοτούμενης επιφάνειας), ο Δήμος πρέπει να ενημερώνεται, εφόσον οι παραπάνω αλλαγές επηρεάζουν τα έσοδα από Δ.Τ., Δ.Φ. και Τ.Α.Π. και τα οποία εισπράττονται για λογαριασμό του, από τους παρόχους ηλεκτρικής ενέργειας.

4.4.2. Συντονισμός για εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες

Αντίστοιχη θεσμική πίεση δύναται να ασκηθεί για την κάλυψη των αναγκών κατάρτισης του προσωπικού των Δήμων. Η Κ.Ε.Δ.Ε. είναι σε θέση να αντιμετωπίσει τις ανάγκες κατάρτισης του προσωπικού των Δήμων με την ανάληψη πρωτοβουλιών, το σχεδιασμό και την εκτέλεση ειδικών προγραμμάτων κατάρτισης. Με τον τρόπο αυτό, η Κ.Ε.Δ.Ε. μπορεί να ενισχύσει τον θεσμικό της ρόλο για «...τη συστηματική ενημέρωση και επιμόρφωση του προσωπικού και των μελών, των οργάνων των δήμων...».

5. Απαντήσεις ελεγχόμενων

Το Ε.Σ. υπέβαλε την παρούσα έκθεση με τα παραρτήματα της, στους ελεγχόμενους δήμους (με τους αριθ. πρωτ. 42930, 42912, 42928, 42931 και 42935/19.06.2015), καθώς και στους άμεσα εμπλεκόμενους φορείς, ήτοι στο Υπουργείο Εσωτερικών (με το αριθ. πρωτ. 42935/19.06.2015) και στην Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας (με το αριθ. πρωτ. 42936/19.06.2015).

Οι Διοικήσεις των ελεγχόμενων Δήμων αποδέχονται τα ευρήματα των ομάδων ελέγχου, επιδεικνύουν την απαραίτητη προθυμία να υλοποιήσουν τις συστάσεις της σχετικής Έκθεσης Ελέγχου, χωρίς όμως να προτείνουν συγκεκριμένο χρονικό πλαίσιο και ενέργειες σε όλο το φάσμα των αδυναμιών που επισημάνθηκαν σ' αυτή. Ταυτόχρονα αναφέρθηκαν σε ευρήματα και συστάσεις που λόγω του συστημικού τους χαρακτήρα, οφείλουν να αντιμετωπιστούν σε συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία και τους λοιπούς φορείς.

Ειδικότερα, η Αντιδήμαρχος Οικονομικών του Δήμου Θεσσαλονίκης με την υπ' αριθμ. 728/15.07.2015 απαντητική επιστολή αναφέρει ότι οι υπηρεσίες του Δήμου στο σύνολό τους λαμβάνοντας υπόψη τις επισημάνσεις της Έκθεσης Ελέγχου, έχουν ήδη προβεί σε διορθωτικές ενέργειες, οι οποίες παρακολουθούνται στενά προκειμένου να ολοκληρωθεί η αποκατάσταση των προβλημάτων που εντοπίστηκαν. Συγκεκριμένα, τα τμήματα της Διεύθυνσης Οικονομικής και Ταμειακής Διαχείρισης έχουν καταθέσει τυποποιημένες διαδικασίες επί των αρμοδιοτήτων που ασκούν σύμφωνα με τον ισχύοντα Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας του Δήμου που εγκρίθηκε το 2015. Παράλληλα, τα τμήματα αυτά, καθώς και το τμήμα Δημοτικών Φόρων και Τελών και Τελών Ελεγχόμενης Στάθμευσης έχουν προχωρήσει στην κατάρτιση περιγραμμάτων εργασίας. Επιπροσθέτως, ο Δήμος προτίθεται να δημιουργήσει ειδικές ομάδες επεξεργασίας στοιχείων για την επίσπευση της σύνταξης των βεβαιωτικών καταλόγων (όπως για τη βεβαίωση οφειλών τελών και φόρων μετά από τη διακοπή ηλεκτροδότησης, για την επεξεργασία των ανείσπρακτων τελών των παρόχων ηλεκτρικής ενέργειας, για δειγματοληπτικό έλεγχο των στοιχείων της Δ.Ε.Δ.Δ.Η.Ε.). Επιπλέον, ο Δήμος θα προβεί στην επεξεργασία και τη συμπλήρωση των δεδομένων οφειλετών, προκειμένου να εξασφαλιστεί η ορθότητα της βάσης των στοιχείων. Τέλος, βρίσκεται σε εξέλιξη η βελτίωση των διαδικασιών είσπραξης τροφείων παιδικών σταθμών και διαχείρισης κοιμητηρίων.

Ο Δήμαρχος Πειραιά με την υπ' αριθμ. 1018/31854/03.07.2015 επιστολή του αναφέρεται στην υποστελέχωση των υπηρεσιών του Δήμου, γεγονός που δυσχεραίνει την

αποτελεσματικότερη διεκπεραίωση των αυξημένων αρμοδιοτήτων και στην ανάγκη υποστήριξης των προσπαθειών από τους αρμόδιους φορείς της Κεντρικής Διοίκησης. Από την πλευρά του ο Δήμος σκοπεύει να αναλάβει αρκετές πρωτοβουλίες, με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα, προκειμένου να βελτιώσει τις διαδικασίες βεβαίωσης και είσπραξης των εσόδων του, με την προϋπόθεση ότι οι εμπλεκόμενοι φορείς πρωτίστως θα προβούν στην υλοποίηση μιας σειράς ενεργειών. Συγκεκριμένα, ο Δήμος προτίθεται να επικαιροποιήσει και να εκσυγχρονίσει τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας, να συστήσει Τμήμα Τυποποίησης και Εσωτερικού Ελέγχου και να καταρτίσει εγχειρίδια διαδικασιών. Επίσης, σκοπεύει να προχωρήσει σε στοχευμένη εκπαίδευση του προσωπικού και εκμετάλλευση της ψηφιακής τεχνολογίας για τη βελτίωση των διαδικασιών είσπραξης των εσόδων. Σχετικά με τις εξειδικευμένες παρατηρήσεις της Έκθεσης, ενδεικτικά αναφέρεται ότι η αρμόδια Διεύθυνση του Δήμου θα αναλάβει επαληθεύσεις και ελέγχους για τη βεβαίωση του τέλους επιτηδευματιών, θα ενισχύσει την ενδουπηρεσιακή συνεργασία των τμημάτων για τη διαφήμιση, θα δημιουργήσει αρχείο και κατάλληλες μηχανογραφικές εφαρμογές για την παρακολούθηση των οφειλών των επιτηδευματιών και των πολεοδομικών προστίμων και θα προβεί στην επίλυση των προβλημάτων σχετικά με το Μητρώο Οφειλετών, Τέλος, θα ενισχύσει τους επιτόπιους ελέγχους από την επανασυσταθείσα Δημοτική Αστυνομία για περιπτώσεις μη νόμιμης λειτουργίας καταστημάτων, αυθαίρετης κατάληψης κοινοχρήστων χώρων και αιγιαλού, παράνομης στάθμευσης και διαφήμισης, καθώς επίσης θα συστήσει συνεργεία για τον έλεγχο των ανταποδοτικών τελών και Τ.Α.Π. και για την επαλήθευση των στοιχείων από τη Δ.Ε.Δ.Δ.Η.Ε.

Ο Αντιδήμαρχος Οικονομικών Ηρακλείου Κρήτης με την υπ' αριθμ. 81072/15.10.2015 επιστολή του αναφέρει ότι η χρονική υστέρηση βεβαίωσης εσόδων ορισμένων κατηγοριών οφείλεται κυρίως στη μη άμεση ανταπόκριση των υπηρεσιών, από τις οποίες αναζητούνται στοιχεία οφειλέτη (Δ.Ο.Υ., Γ.Γ.Π.Σ.) καθώς και στη μεγάλη μείωση του προσωπικού την τελευταία πενταετία (πάγωμα προσλήψεων, συνταξιοδοτήσεις, κινητικότητα). Επιπλέον, οι δυσχέρειες που διαπιστώνονται στη διαχείριση είσπραξης προστίμων αυθαιρέτων οφείλονται στις υφιστάμενες διατάξεις. Ο Δήμος από την πλευρά του, έχει προβεί στην εφαρμογή των διαδικασιών αναγκαστικής είσπραξης μέσω τραπεζικών ιδρυμάτων, προτίθεται να προχωρήσει στην αναδιοργάνωση των διαδικασιών παρακολούθησης υπαίθριας διαφήμισης και επιπλέον να επισπεύσει και να επικαιροποιήσει τη σύνταξη χρηματικών καταλόγων που αφορούν σε έσοδα από πολεοδομικές εφαρμογές.

Ο Δήμαρχος Γλυφάδας με την υπ' αριθμ. 44856/6.10.2015 επιστολή του προτίθεται σε συγκεκριμένο χρονικό ορίζοντα και αφού επαναπροσδιοριστούν πρωτίστως οι ανάγκες της οργανωτικής δομής του Δήμου, να ολοκληρώσει την τελική αναθεώρηση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας που θα περιλαμβάνει τη σύσταση Γραφείου Νομικής Υπηρεσίας και να προχωρήσει σε ανασχεδιασμό των διαδικασιών και της πολιτικής είσπραξης των εσόδων. Ο βασικός στόχος που επιδιώκεται βραχυπρόθεσμα σύμφωνα και με τις συγκεκριμένες παρατηρήσεις της Έκθεσης είναι η βεβαίωση οφειλών όπως του ΤΑΠ 2014-2015, των ανείσπρακτων τελών από τη ΔΕΗ, του τέλους επί των ακαθαρίστων εσόδων επιτηδευματιών ετών 2009 -2014 (με τη διασταύρωση και εκκαθάριση του ηλεκτρονικού αρχείου συναλλασσόμενων από το Γ.Γ.Π.Σ.), των προστίμων Κ.Ο.Κ. (εφόσον προηγηθεί έλεγχος και καταχώρηση των κλήσεων που εντοπίστηκαν ως ακαταχώρητες), των τελών κοινοχρήστων χώρων και των τελών - προστίμων διαφήμισης (με την συνδρομή της επανασυσταθείσας Δημοτικής Αστυνομίας και δύο νέων συνεργείων αυτοψιών), των τελών ελλιμενισμού, των εσόδων από κοιμητήρια κ.α. Επιπλέον, επιχειρείται η μηχανογραφική παρακολούθηση όλων των τμημάτων των εσόδων τόσο με τη βελτίωση των ήδη υπαρχόντων προγραμμάτων του Πληροφοριακού Συστήματος, όσο και με την προσπάθεια διασύνδεσης των λογισμικών της Μαρίνας και του Κοιμητηρίου με την Οικονομική Διαχείριση. Επιπροσθέτως, σε εξέλιξη βρίσκεται ο έλεγχος και η διασταύρωση των στοιχείων των ακινήτων που τηρούνται στην ηλεκτρονική βάση του Δήμου με το ηλεκτρονικό αρχείο της Δ.Ε.Δ.Δ.Η.Ε. για διόρθωση τυχόν διαφορών. Τέλος, ο Δήμος έχει ξεκινήσει την τακτοποίηση οφειλών από αυθαίρετες κατασκευές για την ορθή απεικόνιση των απαιτήσεών του.

Ο Αντιδήμαρχος Οικονομικών του Δήμου Καλαμαριάς με την 20970/26.06.2015 επιστολή του αναγνωρίζει τις αδυναμίες εσωτερικού ελέγχου που έχουν αποτυπωθεί στην Έκθεση και αναφέρει ότι γενικός στόχος του Δήμου είναι η βεβαίωση εντός του τρέχοντος οικονομικού έτους των απαιτήσεων από τα παρελθόντα οικονομικά έτη μέχρι και το 2014, πλην των παραβάσεων του Κ.Ο.Κ. για τις οποίες θα προβούν σε βεβαίωση μέχρι και τη χρήση του 2010. Η κατάρτιση εγχειριδίου διαδικασιών και σχεδίου αποτύπωσης ροών εσόδων αποτελεί μεσοπρόθεσμο στόχο για το Δήμο. Οι δυσλειτουργίες που διαπιστώθηκαν στο Τμήμα Δημοτικού Κοιμητηρίου και Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας πρόκειται να αντιμετωπιστούν με την ενίσχυση των εσωτερικών δικλίδων των διαδικασιών είσπραξης. Η δημιουργία συνεργείων για τη βεβαίωση του τέλους κοινοχρήστων χώρων και των τελών και προστίμων από διαφήμιση θα ενισχυθεί και με την επαναλειτουργία της Δημοτικής Αστυνομίας. Επιπροσθέτως, βρίσκεται σε εξέλιξη προσπάθεια, κυρίως της Τεχνικής

Υπηρεσίας, για την τακτοποίηση εκκρεμοτήτων στο ιδιοκτησιακό καθεστώς της ακίνητης περιουσίας του Δήμου. Τέλος, ο Δήμος προτίθεται να αναπτύξει περιφερειακή εφαρμογή παρακολούθησης αναγκαστικών μέτρων είσπραξης.

Τέλος, αξίζει να σημειωθεί ότι στην πλειονότητα των περιπτώσεων οι δήμοι έχουν εκφράσει την αναγκαιότητα βελτίωσης της διασύνδεσης και έγκαιρης αποστολής δεδομένων από τους εμπλεκόμενους φορείς όπως Γ.Γ.Π.Σ., Δ.Ε.Δ.Δ.Η.Ε., γεγονός που καταδεικνύει την ελλιπή μέχρι σήμερα πληροφόρηση και δυνατότητα επεξεργασίας των στοιχείων αυτών.

Από την πλευρά των εμπλεκόμενων φορέων, του Υπουργείου Εσωτερικών και της Κ.Ε.Δ.Ε., δεν προσδιορίστηκε το χρονικό πλαίσιο των δράσεων που θα αναλάβουν.

Σύμφωνα με την υπ' αριθμ. οικ. 27336/31.7.2015 απαντητική επιστολή του Υπουργού Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, το Υπουργείο προς την κατεύθυνση της αποδοχής των συστάσεων έχει δραστηριοποιηθεί προτείνοντας την ένταξη σχετικών έργων στο « Ε.Π. Μεταρρύθμισης Δημοσίου Τομέα 2014-2020» του Ε.Σ.Π.Α. Ειδικότερα, οι πρωτοβουλίες αυτές σχετίζονται με: α) τη βελτίωση του υφιστάμενου πλαισίου βεβαίωσης και είσπραξης εσόδων των Ο.Τ.Α. (κωδικοποίηση νομοθεσίας, ηλεκτρονική παρακολούθηση ρυθμίσεων των οφειλών, διασύνδεση των Πληροφορικών Συστημάτων των Ο.Τ.Α. και του Γ.Γ.Π.Σ.), β) ενίσχυση των υφιστάμενων συστημάτων παρακολούθησης των οικονομικών στοιχείων των Ο.Τ.Α (δημιουργία πλατφόρμας επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ οικονομικών υπηρεσιών των Ο.Τ.Α. και του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Α., διεύρυνση της λειτουργίας του Κεντρικού Κόμβου Διαλειτουργικότητας του ΥΠ.ΕΣ.Δ.Α.) και τέλος γ) την κατάθεση διάταξης σε νομοσχέδιο, η διαβούλευση του οποίου ολοκληρώθηκε στις 19.6.2015, αναφορικά με την σύσταση Αυτοτελών Υπηρεσιών Εποπτείας των Ο.Τ.Α και την υλοποίηση του θεσμού του Ελεγκτή Νομιμότητας. Αναφορικά με την υποχρέωση σύστασης Μονάδων Εσωτερικού Ελέγχου δεν έχει ακόμα θεσμοθετηθεί και η πρωτοβουλία αυτή επαφίεται στους Ο.Τ.Α μέσω τροποποίησης των Οργανισμών Εσωτερικής τους Υπηρεσίας.

Η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας, σύμφωνα με την 167/27.5.2015 απόφαση του Δ.Σ. της, που μας διαβιβάστηκε μέσω της υπ' αριθ. πρωτ. 1980/1.7.2015 απαντητικής επιστολής του Προέδρου της, αναγνωρίζει τα χρόνια προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι Δήμοι στη συνεργασία τους με τη Δ.Ε.Δ.Δ.Η.Ε. (καθυστέρηση απόδοσης ανταποδοτικών τελών και φόρων από τη ΔΕΗ στους Δήμους, υψηλό ποσοστό καταβαλλόμενης προμήθειας προς τη ΔΕΗ, χρέωση για αποστολή στοιχείων και δεδομένων από τη Δ.Ε.Η. στους οικείους Δήμους, τιμολόγιο ρεύματος κατανάλωσης Δήμων κ.α.) και προτίθεται να συμβάλει για την

ανεύρεση εφικτών και κοινά αποδεκτών λύσεων για επιμέρους ζητήματα σε συνεργασία και με το αρμόδιο Υπουργείο.

Αθήνα, 22 Οκτωβρίου 2015

Η Επικεφαλής των Ομάδων Ελέγχου

**Μαρία Τσερνοτοπούλου
Επίτροπος**

6. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

6.1. Νομοθετικό πλαίσιο ελέγχου

Το νομοθετικό πλαίσιο του ελέγχου διέπεται από:

1. Τις διατάξεις των άρθρων 22 παρ. 1 περ. β, 27, 38, 39, 40, 50, 51 και 52 του ν. 4129/2013 «Κύρωση του Κώδικα νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο» (ΦΕΚ Α' 52).
2. Τις διατάξεις των άρθρων 69 και 169 του ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις.» (ΦΕΚ Α' 143).
3. Τη διάταξη του άρθρου 277 του ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης» (ΦΕΚ Α' 87).
4. Την υπ' αριθμ. 41658/722/23.10.2012 Απόφαση του Υπουργού Οικονομικών «Έγκριση και ισχύς των Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων σε μετάφραση στην ελληνική γλώσσα» (ΦΕΚ Β' 2848).
5. Τα Πρακτικά της 25^{ης} Γεν. Συνεδρίασης της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου της 10^{ης} Δεκεμβρίου 2014.
6. Τα Πρακτικά της 14^{ης} Γεν. Συνεδρίασης της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου της 19^{ης} Ιουνίου 2014.
7. Τη διάταξη του άρθρου 135 του Π.Δ/τος 1225/1981 «Περί εκτελέσεως των περί Ελεγκτικού Συνεδρίου διατάξεων» (ΦΕΚ Α' 304).

6.2. Νομοθετικό πλαίσιο Ο.Τ.Α. α' βαθμού

Το νομοθετικό πλαίσιο για τη δημοσιονομική διαχείριση της τοπικής αυτοδιοίκησης βασίζεται στις ακόλουθες διατάξεις:

- Ο Κώδικας Δήμων και Κοινοτήτων⁴⁰, σε συνδυασμό με την εφαρμογή του προγράμματος «Καλλικράτη⁴¹» έχουν εισαγάγει σημαντικές αλλαγές στον κύκλο δημοσιονομικής διαχείρισης των ΟΤΑ.

---

⁴⁰ ν. 3463/06 (ΦΕΚ Α' 114/08-06-2006) «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων»

⁴¹ ν. 3852/10 (ΦΕΚ Α' 87/07-06-2010) «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης»

- Το Β.Δ. 17-5/15-6-1959⁴² «Περί οικονομικής διοικήσεως και λογιστικού των Δήμων και Κοινοτήτων», περιλαμβάνει διατάξεις που αφορούν: α) την εκτέλεση του προϋπολογισμού και γενικότερα την οικονομική διαχείριση, β) την βεβαίωση και είσπραξη εσόδων, γ) τις διαδικασίες πίστωσης, ανάληψης και εκκαθάρισης των δαπανών, δ) την έκδοση χρηματικών ενταλμάτων προπληρωμής, ε) τις ευθύνες και τις υποχρεώσεις των αξιωματούχων των ΟΤΑ αναφορικά με τον οικονομικό κύκλο, στ) την τήρηση βιβλίων και στοιχείων.
- Το Β.Δ. 24/09-20/10/1958 «Περί κωδικοποιήσεως εις ενιαίον κείμενον Νόμου των ισχυουσών διατάξεων περί των προσόδων των δήμων και κοινοτήτων», άρθρα 70 και 71.
- Το νομοθετικό διάταγμα υπ' αριθμ. 356/1974 «Περί κώδικος εισπράξεως δημοσίων εσόδων» (ΦΕΚ Α'90/05-04-1974) στο οποίο αναλύονται λειτουργικά και τεχνικά θέματα που αφορούν στη διαδικασία είσπραξης των εσόδων.
- Ο Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας⁴³, έχει θεσπίσει ένα ενιαίο πλέγμα δικονομικών διατάξεων που διέπουν τις φορολογικές διαφορές, τις διαδικασίες ενημέρωσης οφειλετών και άσκησης ένδικων μέσων και βοηθημάτων. Συγκεκριμένα στο δεύτερο μέρος καλύπτονται θέματα «Διαφορών Διοικητικής Εκτέλεσης» - διαφορές από την είσπραξη των δημοσίων εσόδων και επιβολή προσωπικής κράτησης. Σημειώνεται ότι οι διαφορές, που αφορούν τα έσοδα των δήμων υπάγονται στη δικαιοδοσία των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων.
- Το Π.Δ. 315/99 (ΦΕΚ-302 Α'/30-12-99) «Κλαδικό Λογιστικό Σχέδιο Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης».

---

⁴² ΦΕΚ 114/59 Τεύχος Α' «Περί οικονομικής διοικήσεως και λογιστικού των Δήμων και Κοινοτήτων»

⁴³ ν. 2717/1999 (ΦΕΚ 97/17-05-1999 τεύχος Α)